

DPN 5901

Title : स्वस्थानी धर्म व्रत कथा *SVASTHĀNĪ DHARMA VRATA KATHĀ*

Run. No. 6592

Cat. No.

Micro. No.

Subject *वाद / Religious narrative*

Religion : Hindu / Bauddha

Language : Skt. / New. / Nep. / Skt. - New. / Maith. - New. / New. - Nep. /

Size in cms. 31.5 x 16

Folios 116

Lines (in a page) 11/10

Compl. / Incompl.

Chapt. / act /

Author / translator

Scribe / donor

इन्द्ररत्न वज्राचार्य / फणीन्द्ररत्न वज्राचार्य

Date: NS / SS / VS / KS 1981

Ruler / place

Judra Ratna vajracarya / Phaniendra

Script : New. / Dev. / Bhuj. / Ran. /

Illus. :

Material : palmleaf / paper / thyasaphu / *one side yellow*

Condition : fine / damaged by worms, rats, water /

Beginning, colophon, post-colophon :

*श्री गुरुभ्यो नमः ॥ श्री सात्वते नमः ॥ य सौ विद्य विनाहानो . गणमुर्खे सर्वार्थ सिद्धिप्रदा
ये विद्वांसो सिद्धिदं न गणौ कुर्यान्मान ध्रुवं ॥ ये विद्वन्महते मृतोपि सतां । ये बुद्धित्वं*

cms.

5

10

15

20

सर्वदा ॥ गौर्वा सुमनोऽभवत्तुं सततं त्वयोदा पाहावे ॥ ॥ श्री स्वस्वामि पद्मे स्वराय नमः ॥ ॥ ०००

प्रबलं श्री स्वस्वामि पद्मे स्वरी भक्ति विंति गर्ड ॥

समाधि कल्प १८८८

श्री श्री स्वस्वामि पद्मे स्वराय नमः ॥ श्री ३ स्वस्वामि
पद्मे स्वामि धर्म प्रकाश कथा का विंति ॥ शुभ ॥ ॥ १९८८ ॥ ॥ १९८८ ॥ ॥ १९८८ ॥
मिति कोर्तकवीड ११॥ गते ८ ॥ एज ॥ ६ ॥ मा संपूर्ण ॥ ॥ लिखितं ज्ञाया भवा
आहाल ॥ १९८८ ॥ १९८८ ॥ १९८८ ॥ १९८८ ॥ १९८८ ॥ १९८८ ॥ १९८८ ॥ १९८८ ॥ १९८८ ॥ १९८८ ॥

15

10

5

0

cms.

5

10

15

20

25

30

Handwritten text in an ancient script, likely Tamil, covering the entire surface of the palm leaf. The text is arranged in approximately 15 horizontal lines. The script is dark brown or black, and the leaf itself is a light brown color with visible texture and some staining.

स्वस्थानी

फरशीन्द्र राने जगदीश्वर

15

10

5

0

Cms.

5

10

15

20

25

30

स्वस्था
११

॥ श्रीसखत्येनमः ॥ यमो विघ्नविनाशनोः गणमुख्यो सर्वार्थसिद्धिप्रदो
यो विशाखरसिद्धिकं नरगणो चतुर्थ्यमानो ध्रुवं ॥ यो विघ्नं हरेत्ते मृतोऽपि स ततं ॥ यो दुष्टिं सर्वदा ॥ श्रीगो
र्यामुमनोऽभवंतु स ततं रसोदरं पास्तवो ॥ ॥ श्रीस्वस्थानि परमेश्वराय नमः ॥ ॥ ये वृक्षा
वरुणांडरुद्रमरुतस्तन्वति देवैस्तवै ॥ देवैश्चाङ्गपरक्रमोपरिषद्देवाय नमि यसागमा ॥ ध्यानावस्थिततर
ङ्गतः नमः मनसा पश्यति योगिनो ॥ पस्यात्विंदुसुरासुरगणो देवाय तस्मिन् नमः ॥ १ ॥ श्रीमत्तच्चन्दन
चर्चातो जो वपुः ॥ उक्रां वरावस्तिका मालालं कृतकुंडलापविलसत् मुक्तावलिस्वभिता ॥ सर्वज्ञानविधानपुः
स्तकधराः रुडाक्षमालाधरा ॥ वाग्देवी वरगांडुजे वसतमेः त्रैलोक्यमाता चित्तम् ॥ २ ॥ सुते करोनुक्त्वा तोर
पंगुलं देयते गीरिम् ॥ यत्कृपा तमहं दे परमानन्दमाधवम् ॥ ३ ॥ नमो भगवते तस्मिन् शिवायामितते जसे ॥ य
स्य पुत्रादावक्षामि तारायणकथामिमान् ॥ ४ ॥ पृथमं श्रीस्वस्थानि परमेश्वरी भर्तिर्विंतिगर्न ॥ आसिर्माश्रुः
कारलेषिस्था प्रतागर्न ॥ गंगाजललेष्ठा नगर्न ॥ श्रीखंडरक्तचन्दनसिंदुरजनैः नानापुष्पधूपदीपनैव प्र
फलपुलपक्ष्मनातः कस्तुरः ताम्बूलवस्त्रदक्षणा ॥ अनेगसामाग्रीतयारगारिः ईश्वरकाचरेणामायकचि

फरणीन्दुरत्न रत्नाचार्य

राम
१

जलार्द्र ॥ श्रीस्वस्थानिपरमेश्वरकाचरणासा. योडशोपचारलेपूजागर्न ॥ जानिसंमजपध्यानतोत्रगर्न. एति
 विधिसितपूजागरीसक्यापछी प्रोहितकावाकले. आरंभगर्न ॥ वाहापछिजोजोबुतगर्न्याहकलेमहासुचि
 मै. येकभक्तगरी. यकचित्तगरीइंश्वरकाचरणासाभरसक्याचिताईपूजागर्न ॥ सरीरवाधिइंदियसाधनाग
 री ॥ श्रीस्वस्थानिपरमेश्वरकोधर्मवक्तकथासुनुलाई ॥ प्रथमंप्रोहितपूजागर्न. आफ्राश्रद्धासंमकोदक्षि
 णदिनु. सक्यावरनफेरिदिनु. ॥ नसक्याआफ्रासक्यासंमगर्न. एतिगरिसक्यापछि. प्रोहितकावाकले
 कथासुनु ॥ कुमारआज्ञागर्न ॥ हेअगस्त्यमुनि ॥ तिमियेकचित्तगरिसुन. अधियोजलाम
 यसंसार. जलामयघटा. जलभिन्नपरबुंसाश्रीविष्णुजोगमसितसयलगरिरहदा ॥ विष्णुकानाभिदेधि
 सहश्रदलकमलउत्पतिभयो. तेसुकमलकांमाथि ॥ बुंसावसिसंसारशृष्टिगर्गचित्ताया ॥ श्रीबुंसाका
 कानचिलायोर. आफ्राहातकाकांछिअंगुलाले. कान्यागुजिहिकिफेकार ॥ तेसैकान्यागुजिदेधिवडापरा
 क्रमि. मधुकैतभनाउगयाकाडुईदैत्यशृष्टिभया ॥ तेसैदैत्यलेकाहा. क्याक्याछभनिजलामयसंसा
 रमाभुमनागरिहिइदा ॥ बुंसावस्याकासहश्रदलकमलनेरापुण्या ॥ तेहिकमलकानालदेधार. कमल

का नालसमातिमाथि चिह्निकन वंसा लाई देव्यार वसालन तयार भया ॥ तव वंसा दराई जोगमाया आ
राधनागमा ॥ श्री वंसा वाट जोगमाया आराधनागमार विष्णु लाई जागा गराई दे उभन्यार जोगमाया ले
विष्णु लाई जागा गराई दिया ता रुपांत मधुकैत भदै तप लाई देव्यार क्रोध ले चोदै जुहुगर्न अधिसन्या ॥ देव व
र्व ६००० साथि हमार मम्म जलै मा जुहुगन्या तै पनि मधुकैत भलाई जित नु सके ननर ॥ विष्णु ले आजाग
मा हेदै तप होति मिह रुवडा पराक्रमिर स्याछो ॥ तिमिह रु देवि म संतुष्ट भया वरदान ले उभनि आजा
गमा एति विष्णु ले आजागमा को सुनि ॥ मधुकैत भदै तप ले अहं कलगरि भन्या ॥ हे विष्णु जुहुमा हा
मिले जित्यो तका वरदान देला ते राई क्षा भया को रुमि सित माग भन्यार एति मधुकैत भलै भन्या को
सुनि विष्णु आजाग धन ॥ हेदै तप हो म वरदान माग्छु उमो भन्या वाचा गर भन्यार मधुकैत भदै तप ले
भन्या हे विष्णु तै ले माग्छो को रुमिले देउला भनि वाचा गयार विष्णु आजाग धन ॥ हेदै तप हो अरु थोक
के वरदान मागं तिमि दुई लाई मै ले मागं मेरा हात देवि म भन्यार मधुकैत भदै तप ले भन्या हे विष्णु तै
लेक पत वर मागिस् ॥ तै पनि काग रु रुमि वाचाले हाग्यो जलन भया काथा उमा मार भन्या ॥ विष्णु ले

॥ गरु
॥ २ ॥

तिडुवैदैत्यलाई कायमालिहेलैसितमाया ॥ त्रिदैत्यकावोसोर रक्तलेर मासुजमिपृथिवीभयो ॥ ज
स्तैमिशिरकाल पौषमाघमैहामातुसारलेपानिजमिंछन् तस्तैभयो ॥ मासुलेपर्वतभयो हाडलेप
ठुरभयो त्योदैविबुंस्माले अवसंसारशृष्टिगरुंभनि ॥ पैलेचतुर्दशभुवनशृष्टिगया ॥ कुन्कुन्भन्या
भुलोक १ भूवलोक २ स्वर्गलोक ३ महलोक ४ जेमलोक ५ तपलोक ६ अन्नर ७ यतिभुवनशृष्टिगया
॥ कैरिसप्तपातालशृष्टिगया कुन्कुन्भन्या तल ॥ तलातल ॥ रसांतर ॥ पाताल ॥ शूरतर ॥ परतर ॥
अन्नर ॥ यतिपातालशृष्टिगया ॥ कैरिअष्टपर्वतशृष्टिगया कुन्कुन्पर्वतभन्या ॥ सुमेरुपर्वत ॥ गंधमा
लपर्वत ॥ कैलाशपर्वत ॥ हिमालयपर्वत ॥ त्रिकुताचलपर्वत ॥ चित्रकुटपर्वत ॥ चन्द्रकुटपर्वत ॥ चन्दात
पर्वत ॥ यतिअष्टपर्वतशृष्टिगया ॥ हेअगस्त्यमुनि ॥ यतिभुवनपातालपर्वतशृष्टिगरिसकपापधि ॥
अवप्रगणिशृष्टिगरुंभनिहिमालयपर्वतमागै तपस्यागया ॥ देवदर्ववाहु हजारसम्मअतिशृष्टिगारि
तपस्यागया जगदिश्वरश्रीमहोदवप्रतक्षमैआज्ञागर्दभया ॥ हेबुंस्मालेगभक्तिदैविमसंतुष्टभया
वरदानलेउभन्या यतिश्रीमहोदवलेआज्ञागयाकोमुनि ॥ बुंस्मालेमहोदेवलाईप्रणामगारि ॥ नाना

उपचारलेपुजागरी॥ नृतिगर्नलाग्या हे ईश्वर तपाजी कस्तूरीभक्त्या आक्रममायाले॥ वृंस्वारासंसारतुल्या
 ई॥ आफैमायामाभुलिरहाका यस्तातपाजी लाई कोटि २ नमस्कार॥ हे ईश्वरतिमुत्तुतिगरी॥ हज्जारजि
 आभयाकारेखनागलेपनिनमस्कारको॥ मकसोगारिसकुंला॥ तिम्रापुसायले भुवनपातालपर्वतशृष्टि
 गम्या॥ अवपगतिशृष्टिगर्नलाई विंतिगरीआया॥ यतिवरदानदिनुहवसुभनिमाग्यार श्रीमहादेवले
 आज्ञागम्या॥ हे शूरश्रेष्ठ शृष्टिकर्ताभयासुभनिवरदानदिया वृंस्वामेहवमानगरि शृष्टिगद्युभनिमु
 मेरुपर्वतमागइने॥ श्रीमहादेवअंतध्यानभया ताहाप्रांत वृंस्वामेसुमेरुपर्वतमागे शिवलोक॥ विष्णुलो
 क॥ वृंस्वालोक॥ उमालोक॥ स्कंदलोक॥ शृष्टिगरी सर्वेचाहि माथि धर्मलोकशृष्टिगम्या॥ फेरिसुमेपर्व
 तकापुर्वदिशामा॥ अमरावतिशृष्टिगम्या॥ अग्नेकोनमा भुद्रावतिशृष्टिगम्या॥ दक्षिणादिशामा जमः
 पुरिशृष्टिगम्या॥ नैऋत्यकोनमा कृष्णावतिशृष्टिगम्या॥ पश्चिमदिशामा अद्रावतिशृष्टिगम्या॥ वायु
 व्यकोनमा गंधावतिशृष्टिगम्या॥ उत्तरदिशामा अलकापुरिशृष्टिगम्या॥ ईशानकोनमा जसोवतिशृष्टि
 गम्या॥ यतिशृष्टिगरिसकि फेरिस्थावर अंगशृष्टिगम्या॥ फेरिपारिशृष्टिगर्नलाग्या॥ पैहेकस्पपप्रभ

॥ ७८ ॥
 ॥ ३ ॥

ति यक शये ऋषि मन ले चिता उदै शृष्टि गया ॥ हे अगरे मुनि भनि कुमार आज्ञा गर्धन ॥ अगस्त मुनि भं घ
न ॥ हे स्फण्ड कुमार ति प्राय च नरुपि अमृत कार स मेरा कनरुपि जि भाले फेरि फेरि पिउन घोज द घन ॥ शृ
ष्टि का कुरा क ह्या को सुन्या ॥ अव देवता दैत्य मनुष्य कस्ता तर हले शृष्टि भयो ॥ त्पो सुं नाई छाग धुंनू आजा
गर्नु ह वसु भन्या कुमार आज्ञा गर्धन ॥ हे अगस्त मुनि ॥ कस्य पञ्च ऋषि का क्ती ॥ दिति अदिति दनु कार ॥
ओना सिंह का क्रोधा पुधा वसिष्ठ विनंता कपिला कंडु मनुष्य १३ यति नाउग ग्या को ते ह्यिया ॥ दि
तिका गर्भ देवि हिरंन्य कस्य प पुं भति देवता हरु जन्म्या ॥ अदितिका गर्भ देवि चन्द्र सूर्य इन्द्र पुं भति देवता
हरु जन्म्या ॥ दनुका गर्भ देवि दानव हरु जन्म्या ॥ काला ओना का गर्भ देवि गन्धर्व हरु जन्म्या ॥ सिंह का ग
र्भ देवि राहु जन्म्या ॥ क्रोधा का गर्भ देवि क्रोध हरु जन्म्या ॥ पुं ह का गर्भ देवि रंभाति रोगमा उर्वसि पुं भी
ति अप्सरा हरु जन्म्या ॥ मनुका गर्भ देवि बुं ह्या क्षेत्रि वैश्य शुद्र ॥ मनु हरु जन्म्या ॥ वसिस्त वीना का ग
र्भ देवि अरुन् गरुड हरु कमिला मयुर कोकिल चष्या मुनिया धौ विनी राजहंस पुं भति पंछि ह
रु जन्म्या ॥ कपिला का गर्भ देवि कामधेनु सिंह साडर वाग् रुति घोडा बोक्या मृग जरायो गैडा घ

पञ्चनाग

स्वर्था राह प्रभृति पञ्चरुजन्म्या ॥ कंदकागर्भदेवि शेषनाग अनंतनाग वासुकिनाग महापञ्चनाग तक्ष
कनाग शेषपालनाग कर्कोटकनाग प्रभृति नागरुजन्म्या ॥ हे अगस्तमुनि ॥ यस्मात्तरहले देवता ऋ
षि यक्षां धर्व किन्नर राक्षस अप्सरा नाग मनुष्य पशु पंछि भृष्टिभया को देवि ॥ अव इ न हरु लार्
आहारा भृष्टिगरुं भनि ॥ जुघा धान जौ तिल नाना अन्न भृष्टिगम्या ॥ हे अगष्टमुनि ॥ अले संश्रु प्रमात्र
कहंघु अरु पुराना तरहं देवि विस्तारै वु जो लो ॥ यति भृष्टिका कुरा कष्टा अवति मिलाई ज्या सुं ना को इक्षा
घ भन भनि कुमार ले आशागम्या ॥ अगस्तमुनि भंछन् ॥ हे पारर्वती नन्दन कुभुवनमा कुन देवता
दिगपाल कसो गारि भयो त्यो आशागर्न हव स भन्या ॥ एति अगस्तमुनि ले भन्या को सुनि ॥ कुमार आ
शाग छन् ॥ हे अगस्तमुनि ॥ कैलाश पर्वतमा महादेव छन् ॥ वैकुण्ठमा विष्णु छन् ॥ सत्य भुवनमा ब्रह्मा छ
न् ॥ उमा भुवनमा पार्वति छन् ॥ स्कन्द भुवनमा मधु ॥ धुम भुवनमा धुमादि जगि छन् ॥ नैऋत्य भुवनमा
राक्षस हरु छन् ॥ एति भुवन का कुरा कष्टा ॥ अव दिगपाल भया को कुरा कहंघु ॥ कस्य पञ्च भिका पु
त्र इन्द्र आर् हिमालय पर्वतमा छै रै कलसम्मः महाकष्ट गरित परपागम्या महादेव संतोष भै ते ए भक्त

॥ गरु ॥
॥ ४ ॥

दक्षिणसंतोषभया. वरदानलेउभन्यार ॥ पूर्वदिशाकोदिग्पालभयासुभनिवरदानदिया ॥ फेरियः
कालेजाई. तेसैगरितपस्यागया. महादेवसंतोषभै. अग्निभनिनाउराधि अग्नेकोनकोदिग्पालभ
योभनि. श्रद्धावतिकोअधिपतिगरिपठाया. ॥ फेरिस्कालेजाई. तेसैगरितपस्यागया. महादेवसंतोषः
भै. यमभनिनाउराधि. दक्षिणदिशाकोदिग्पालभयोभनि ॥ यमपुरिकोअधिपतिगरिपठाया ॥ फेरि
यकालेजाई. तेसैगरितपस्यागया. महादेवसंतोषभै. नैऋत्यभनिनाउराधि ॥ नैऋत्यकोनकोदि
ग्पालभयासुभनिवरदानदिया ॥ फेरियकालेजाई. तेसैगरितपस्यागया. महादेवसंतोषभै. अरुन्
भनिनाउराधि. पश्चिमदिशाकोदिग्पालभयासुभनि. श्रद्धावतिकोअधिपतिगरिपठाया. ॥ फेरिउनपं
चासुवायुजाई. तेसैगरितपस्यागया ॥ महादेवसंतोषभै. वरदानलेउभनिआशाभया ॥ उनपंचासुवा
युले ॥ हामिमवेयकेहनसकुं. हामुसपदमात्रसुनर ॥ कोहिलेनदेवुनव ललेपनि कोहिलेनपाउनभ
निमाग्या. महादेवलेतथासुभनिवरदानदिया ॥ वायुभनिनाउराधि. वायव्यकोनकोअदिग्पालभयो
भनि. गंधावतिकोअधिपतिगरिपठाया. ॥ फेरियेकालेजाई. तेसैगरितपस्यागया ॥ महादेवसंतोषभै

15
स्वस्था ॥ विश्वकर्माभनिनाउराषिः ईशानकोनको ॥ दिग्पालभयासुभनिः जसोमतिको अति
५५ ॥ पतिगारिपठाया ॥ ॥ हे अगस्त्यमुनि ॥ एतिदिग्पालभयाकाकुराकसा ॥ अव
महादेवकोरुनीसतीदेवीमर्दा ॥ उत्पातनभयाकोकुराकहंछुभनिः कुमारलेआजाग
प्यार ॥ अगस्त्यमुनिभंछन ॥ हेकुमारः सतीदेवीमहादेवकेरुनीकसोगारिभयो ॥ क
स्कीपुत्रिहुन ॥ कसोगरीमृत्युभयोः क्याउत्पातभयोः त्योआजागनुहवसुभनि ॥ ये
तिअगस्त्यमुनिलेभन्याकोसुनि ॥ कुमारआजागछन ॥ हेअगस्त्यमुनि ॥ अष्टपुजापति
भन्याकि ॥ ८ पुजापतिथिया ॥ ८ पुजापतिमाः उपष्टदक्षपुजापतिहुन ॥ दक्षपुजापति
कावीरनीनाउग्याकी ॥ स्त्रीथिइंनः मासपुराभैपुत्रीपैदाभइंन ॥ कस्तिपुत्रिभन्याः रुजा
रस्यैकाजस्तोतेजभयाकि ॥ वतिसुलक्षणांलेयुक्तभयाकिः कोमलपमपत्रजस्ता
नेत्रभयाकिः रक्तवर्णः अरुनउदयभयाजस्तो ॥ पुत्रिजन्याकोदेविः दक्षपुजापतिले ॥ मन
माआनंदगरि ॥ वस्तिष्टपुभितिः ऋषिजोतिकलाईदाकि ॥ आप्रारामजालेः विधिसिननुवा

॥ राम ॥
॥ ५ ॥

नुवारा नगरि ॥ वशिष्ठ प्रभिति ऋषि ज्योति कले. ज्योति कशार मवि चार गरि ॥ दक्ष पुजापति दे उभ
न्या ॥ हे दक्ष पुजापति. यस्य बाल लघु को नाडु सती देवी भनि. त्रिभुवं मा पुष्पांति होला भनि. सती दे
वी नाडु राषि. सति वसिष्ठ प्रभिति ज्योति कले भन्यापदि ॥ दक्ष पुजापति ले सद्वा पूर्व क दश राणा दि
भोजन गरि यार. आ पूरा आ पूरा आश्रम मा गया ॥ ॥ इति स्कंद पुराणे केदार खंडे माघ माहा
तमे कुमार अगस्त्य संवादे सती देवी उत्पत्ति नाम श्री स्वस्थानी परमैर्य कथायां प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥
कुमार आशागर्धन ॥ हे अस्त मुनियो कथा असंख्य ॥ तिमित्वा ई संक्ष प्रमात्रे सुनाउछु ॥ यत्ते नर
रुले. दक्ष पुजापति कि स्त्री वीरनी का गर्भ देखि ॥ तेति स्कोटि कंन्या जन्म्या. तेति स्कोटि कंन्या ला
ई ॥ दक्ष पुजापति वीरनी ले सहित गरि पालना गया ॥ अगस्त्य मुनि सुध्याउछन् ॥ हे कुमार ति द
क्ष पुजापति का तेति स्कोटि कंन्या ॥ देवता रुले कस्तानर रुले विवाह गया. तो आशागर्धन रुले
भन्या. कुमार आशागर्धन ॥ हे अगस्त्य मुनि स्वर्ग का देवता. जस. गंधर्व. किंन. अश्व वसु. दशदिग्
पाल ॥ सभागरि रहंदा. हा मुस्त्री छैन ॥ दक्ष पुजापति का तेति स्कोटि कंन्या छन्. कंन्या मागर्न

कसलाई पठा उभनि सर्वे कोमतो गरि नारद छे उभन्या ॥ हे नारद तिमि दक्ष पुजापति छे उजाई
स्वस्था ॥ उनु काकं न्यादि न्याभया मागे आउभन्या ॥ एति देवता हरु ले भन्या पछि नारद अघिले हवस्
॥ ६ ॥ भनि दक्ष पुजापति का घर गया ॥ दक्ष पुजापति लाई भेति ॥ शृङ्गा चार गम्यार ॥ दक्ष पुजाप
तिले सोधनु भयो ॥ हे नारद तिमि क्या काम ले आउनु भयो भनि सोध्यार ॥ नारद अघिले
आफु लाई देवता हरु ले भनि पठाया का कुरा कस्या ॥ हे दक्ष पुजापति तिमि माते तिस्कोटि कं
न्या ॥ तेतिस्कोटि देवता हरु लाई दे उभन्या ॥ एति नारद ले भन्या को वचन सुनि ॥ दक्ष पु
जापति बुसि भै कन भन्या ॥ हे नारद मुनि तिमिले भलो भन्यो ॥ मेरा तेतिस्कोटि कं न्या दे
वता हरु लाई दिया ॥ एक सति देवी मात्र दि न्या छैन कयान भन्या मेरा पुत्र छैन संपतिको
रक्षा गरि देला ॥ अरु तेतिस्कोटि देवता हरु ले जे ले भन्छन् तिमिले जस जस लाई दिनु
भनौला वहि माफि क गरुला ॥ तिमि देवता हरु दे उकं न्या दान के दीन ठहराउ पठाउ भ
न्यार ॥ नारद लाई नाना उपचार ले पुजा गम्यार ॥ ताहा पति नारद अघिले मजो छु भनि

॥ ७ ॥
॥ ८ ॥

दक्षप्रजापतिछे उविदाभे स्वर्गगया ॥ देवताहरुलाई भेति दक्षप्रजापतिसंग भयाका कुरा व
तान्तकथाः सति देवीवाहेवाहेक दक्षप्रजापतिका तेति स्कोटिकंन्या ॥ तेति स्कोटि देवताह
रुलाई दीया ॥ अवकंन्यादानको दिन थहराई पठाउभन्या ॥ सति नारद मुनिले भन्याको व
चन सुनि देवताहरुले भन्या ॥ हे नारदति मिधंन्यर स्याद्ये भनि हर्ष पूर्वकले कंन्यादानको
दिन ठहराई पठाया ॥ कंन्यादानको दिन भयो सामं गितयार गरि ॥ दक्षप्रजापतिका घर ग
या ॥ दक्षप्रजापतिले तेति स्कोटि देवताहरु आयाको देखि ॥ मनमा आनंद गरि विधिसित ना
नामंगल जात्रा गरि ॥ सति देविवाहेक तेति स्कोटिकंन्या तेति स्कोटि देवताहरुलाई अथा जो
गपले कंन्यादान दिया ॥ देवहरुले कंन्यादा पाई आफ्रा आफ्रा आश्रममा गया ॥ यो हतंतर
कैलास पर्वतमार हाका ॥ महादेवले चाल पायार ॥ ई देवताहरुले मलाई वाहेक गरि ॥ येक व
चन पनि नसोधि ॥ आफु आफु ले मात्र कंन्यादान लिया छ ॥ अव मलाई को कंन्यादान देला भ
नि ॥ ध्यान दृष्टिले विचार गरि हेदा ॥ दक्षप्रजापतिका तेति स्कोटिकंन्या मा ॥ सबै चाहि उठि

सतीदेवीरहाकिदेवि॥ देवताहुरुलेतामेरामज्यांदाग्याकोरहेछ॥ दक्षप्रजापतिछेउकसु
लाई॥ कंन्यामाग्नपठाउ॥ आफैजांनुपम्योभनिदक्षप्रजापतिछेउगूया॥ दक्षप्रजापति
लेमहादेवआयाजोदेवि॥ आफ्फारसीछेउभन्या॥ हेरुनीहेरतयोआयाकामाहादेवहो॥ क्या
भन्नआयोभनि॥ विस्तारगरिकुरागरिरहंदा॥ दक्षप्रजापतिकाघरमा॥ माहादेवआईपुष्पा
लकपानलाग्पा॥ दक्षप्रजापतिले॥ ज्यालनवातहेरिमथिआउभनिदाकि॥ हेलेसितहेमा
हादेव॥ तमेराघरमाक्याकामलेआईसुभनिसुधायार॥ मफादेवआज्ञागछन्॥ हेदक्षप्रजा
पति॥ तमुघरमाआउन्याःअरुकामक्याथियोर॥ तिमिलेकृपागर्नाले॥ तेतिस्कोतिदेवतालेकं
न्यादानपाईउधारभया॥ सतिदेवीरहाकिछन्॥ त्योमलाईकृपागरभनिं॥ एतिमाहादेवले
आज्ञाग्याकोसुनि॥ दक्षप्रजापतिले॥ क्रोधलेभन्या॥ हेपापिष्टमेरिकंन्यासतीदेवी॥ तला
ईकसोगुरिजोग्पहोला॥ तक्रुशभन्या॥ घरानिघसि॥ सयकागरुनालाई॥ वागछालावठि॥
डंवरुत्रि^{सुले}ली॥ दुधावयल्माथिचठिहिड्न्पा॥ मशानमाबासगन्या॥ विषभांगधनुरषा

॥ गुरु ॥
॥ ७ ॥

न्या. दिगंबर. देवदेमा अस्वभा ॥ यस्तातैले मेरा मुख्यां जिआई ॥ यस्ता कुरा गरि सु. मेरा घर
मानव सजा भनि पावुरा मासमा तिउथाया ॥ यस्ता तरुले दक्षपुजापतिले ॥ आफुलाई
निद्रागन्याको देखि ॥ सुदवचन गन्याको सुनि ॥ बहुतै चिन्त दुखाई ॥ बहिर आई ॥ नदिन्या भ
या ॥ दिनभन्यात होई जाथ्यो ॥ तेस्ता छिंदवचन गर्नु पर्दै नथ्यो ॥ अवमको हाजाँउ कश्चेत्यो
कन्यामलाई पारि देला भनि. चेस्तो विचार गरि ॥ विष्णु देउ गया ॥ विष्णुले श्रीमहादेव आया
को देखि ॥ चादै उठि सन्मान गरि विघ्याउनामा वसालि ॥ क्याकामले परिश्रम गरि आ
उनु भयो भनि सुधाया ॥ महादेव आज्ञा गर्छन् ॥ हे विष्णु भनि आफु दक्षपुजापतिका घ
रगै. सति देवीमा गन गया का कुरा विस्तार गन्या ॥ हे विष्णु मेरा स्त्री छैन. उस्का स्त्री छैन ॥
उस्का घर छैन ॥ यतिकुरा गर्नु आया. जसो गरित्यो कन्या मेरो होलि ॥ सो गर भनि आज्ञा ग
न्या ॥ सति श्रीमहादेवको आज्ञा सुनि ॥ विष्णुले भन्या ॥ हे ईश्वर त्यो काम मपु माउला
संदेहन मानु ह्वम्. दक्षपुजापति छेउम जाई हेरुं ॥ मन आउउपाल. तपाई यही राज गर्नु

हवसुभनि ॥ मारुदेवलाईपर्वी ॥ आपुदक्षपुजापतिकारगया ॥ दक्षपुजापतिलेविष्णुआ
 याकोदेविआदरभावगारि ॥ माथिदकिविघ्याउनामावसालि सोधनत्वारपा ॥ हेविष्णुआ
 जमेराघरमापवित्रगनुभयो ॥ क्याकामलेपाउलागनुभयोभन्यार ॥ विष्णुआजागर्धन ॥ हेद
 क्षपुजापतिदियाताकेहिमागनुआया ॥ दिन्याभयामागनुभन्या ॥ दक्षपुजापतिभंछन ॥ हे
 विष्णुआजागनुहवसु ॥ तिमिलेआजागन्याकोकेहिभयामदिन्याछुभन्या ॥ सतिदक्षपु
 जापतिलेभन्यापछि ॥ विष्णुआजागर्धन ॥ हेदक्षपुजापति ॥ वैकुण्ठकाअधिपतिभेमेरास्त्री
 छैनन ॥ तिमिलेहृपागर्नालौ ॥ तैतिस्कोटिदेवतालेकन्यादानपाईउधारभया ॥ तमाछोरि
 सतिदेविरह्याकिछन ॥ त्योमलाईहृपागरभन्या ॥ दक्षपुजापतिलेविसुमानचिजगारिभन्या
 हेविष्णुमेरापुत्रछैन ॥ संपतिकोरक्षागर्नराख्याकिदिनतथिदिन ॥ तैपनिबान्चालेहृपा ॥ त्यो
 कन्यातिमुभयो ॥ सुदिनमाकन्यादानलिनआजनुहवसुभन्यार ॥ सतिदक्षपुजापतिलेभन्या
 कोवचनसुनि ॥ लौभनि विष्णुवैकुण्ठगया ॥ तारापति ॥ विष्णुआयाकोदेवि मारुदेवआजा

एरु ॥
 ५५

गर्धन ॥ हे विष्णुतिमि गया को काम कर सो भयो भनि सुधाधार ॥ विष्णु आजा गर्धन ॥ हे ई
श्वर मगया को काम पुगला भन्या जसो भयो तर मलो ई भनि मगि आयो ॥ तपाई ले हो दुसरी
रगरी ॥ संन्यासिरूप भै कन्यादान दिन्वा था उमा भिक्षा मागु ॥ मलाई ॥ भिक्षा नदि कन्यादान
दिया पुनि कन्यादान लिया पुनि आपग रुला भिक्षा दे उभनु ॥ ब्राह्मपछि मैले भनोला ॥ हे संन्या
सि मैले कन्यादान लि सक्या पछि भिक्षा दे उला ॥ एले आपन गर ॥ आहा आइ वस भनि मे व
स्या काठा उमादा किव रालि राखुला ॥ ब्राह्मपछि दक्ष प्रजापतिले कन्यादान दिंदा ॥ उस्का आ
छा छलि तपा श्री को हात पारि दि उला ॥ यसु दिन ॥ यसु वेला मा भनि ॥ दक्ष प्रजापति सि
न भया का कुरा हनोतर कल्या ॥ एति विष्णु ले भन्या का वचन सुनि ॥ श्री महादेव ले लो भनि ॥
हर्ष मान गरि कैलास पर्वत मागया ॥ ताहा पुंति ॥ कन्यादान को दिन भयो ॥ विष्णु ले श्री
महादेव आ उला भनि ॥ दक्ष प्रजापति का घर गया ॥ दक्ष प्रजापतिले पति ले पनि ॥ संपूर्ण सा
मागि न्या गरि ॥ जग्य गर ई विधिसित कन्यादान दिन तयार भया ॥ विष भांग यतु राई ॥ मा
तिना ले जानु विस्वार ॥ महादेव गयेन ॥ तव विष्णु ले कन्यादान के विला भयो ॥ महादेव आर

यनर् मेरा हात था ये भन्या मारा देव लाई हुँ दैन ॥ अब करोगे गुरु भनि संदेह गरिर स्या ॥ तारा
प्रांत ॥ मारा देव ले प्रति कन्या दान दिया ता आउ हो ॥ विष्णु गया हुन भनि ॥ वृद्ध संन्यासि रूप
॥ ६ ॥ भै चारै दुक्ष पुजा पति का घर गया ॥ जग सत्ता का नजिक मागे ॥ घडा भयर हे विष्णु हे दुक्ष
पुजा पति ॥ मन्ता कंठ वार धाई आया ॥ भो कल्ला गो भिश्या देउ ॥ मलाई भिक्षा नदि कन्या दान
लिया पति कन्या दान दिया पति आप गुरु लाभ न्या ॥ सति संन्यासि रूप मारा देव ले आज्ञा ग
या को सुनि ॥ विष्णु ले आज्ञा गया ॥ हे भिक्षुक मेरा वेल बितन लाग्यो ॥ कन्या दान भै सक्या
पछि तलाई भिक्षा दिउ ला ॥ ऐले आहा आई वस भनि ॥ जज्ञ सत्ता माडा कि आपरा दहि
नात र्क माव सालि राया ॥ भिक्षुक श्री मारा देव ॥ कस्त वेल मा आयो भन्या ॥ वीर नीले सु
नका क मंडलु ले जल धारा गरि ॥ दुक्ष पुजा पति ले सति देवा का हात समाति ॥ विष्णु का हा

गुरु ॥
॥ ६ ॥

प

नखंप्रलाग्ना ॥ यस्तावेला मा पुग्ना आधार ॥ विष्णुले आक्रामायाले ॥ दोरिदक्षप्रजाप
तिका आखा छलि सति देवी का हात संन्यासि रुमा हा देव का हात पारिदिया ॥ त्यो देवि
दक्षप्रजापतिले विस्रमान गरि विष्णु छे उभन्या ॥ हे विष्णु यस्तो कपतग हुंला भनि जांन्या
थियन ॥ तमु विश्वास मा पदा ॥ मेरि पुत्रिको यो अवस्ता भयो भनि ॥ सतिदक्षप्रजाप
तिले भन्या को सुनि ॥ विष्णुले श्री मा हा देव छे उविडा भै वै कुंठ मा गया ॥ विष्णु गया पछि
दक्षप्रजापतिले सति देवि छे उभन्या ॥ हे पुत्रि पापिष्ट विष्णुले छल दाय सो भयो ॥ अव
त्यो वृद्ध संन्यासि स्वामि भया ॥ ते पनि सुतान गर तलाई हा मि पालना गरुंला ॥ ते ए हा
मि छे ॥ अने ते सैका साथ मा जा भन्या ॥ सतिदक्षप्रजापतिले भन्या को सुनि ॥ आक्रा वै
हि हरुले देवता स्वामि पाया को देवि ॥ सती देवीले मविकार र ह्या छु भनि वहुते अधैर्य
भै ॥ आखा देवि आ सुख सगलि सा हे बिना पग न लाग्या ॥ फेरि मन ले चिताई न मेरा क

स्वस्था

॥ १० ॥

मम साधारि ल्यायाको रोई का गरुं ॥ जसै भयापनि मेरा वावा मरुत रिले दिया को ॥ मेरा स्वामि ई
नै भनि धैर्य भई न ॥ ताहा पुंन संन्यासि रूप माहा देव ले सति देवी छे उभन्या ॥ हे स्त्री अर
वया हावसि कागने छ ॥ आपरा घर जाउ ॥ तेरा वावा मरुत रिले छे उ विदा मागि आउ भन्या ॥ य
हि संन्यासि रूप माहा देव ले आजाग म्याको सुनि ॥ सति देवी ले हव सुभनि ॥ दक्ष प्रजापति
छे उ गै विंति गरि न ॥ हंपिता मजं दुभनि प्रणाम गरि विदा भै आई ॥ संन्यासि रूप श्री माहा
देव छे उ पछि लागि गई न ॥ ताहा पुंन वये माजां स संन्यासि रूप श्री माहा देव ले आजाग
म्या ॥ हे सुंदरी सुख मार हाकिः कैले घर देखि न निस्काकि ते स्तोको मल सरीर हिड न सकि
न ॥ सुस्त सुस्त हिड भनि आजाग म्यार ॥ सति देवी विंति गछि न ॥ हे स्वामि मता हिड न स
कुंला ॥ तपा श्री शङ्ख अवस्ता भयाका ॥ परिश्रम पला ॥ सुस्त सुस्त पाउला गुहोला भनि ॥ य
स्ता तर हले ॥ कुराग म्या ॥ केरि सति देवी ले ॥ संन्यासि रूप माहा देव वडु अवस्ता देखिः
मन ले चित गरि न ॥ ई वृद्ध ॥ मत सृणि ॥ कदाचित् कसै ले मेरा स्वामि लाई केहि गरि मलाई

॥ १० ॥

॥ १० ॥

तैजानन्किभनि मनमाचिंतनागरि ॥ यकदिनपनिनघाडि संगलगिगईन् ॥ ताहापुं त-
 कैलासपर्वतमाजुगि संन्यासिरूपमहादेवले ॥ सतिदेवीकोचरित्रहेनां निमिन ॥ कैला-
 सपर्वतकाटाकुरामा ॥ घरलेतुल्यायाकाघर उत्पत्तिगारि ॥ आशागदांभया ॥ हेरूनीहामाघ-
 रतेहिहो ॥ आपुणोहेरभनिदेवाया ॥ भित्रजाभोकलागे ॥ केहिघाउ मलाईपश्रमभयो-ये
 कदिनसुतुं भनिविषभांगधनुर्बाई ॥ वारवाहिरसुत्या ॥ सतिदेवीले त्याघरलेतुल्यायाका
 घरदेवि आकुरावाकोघरसमर्पि ॥ तेसासुवर्णकाघरमावस्याकि ॥ मलाईयसाघर
 मावसुपयोभनि विसमान्चिन्नगारि विलापगर्नलान् ॥ वर्काकाछेडलेआसुपुछि ॥ घरभि-
 त्रगईन् ॥ सर्वैथाउमा ॥ माकुराकोजालर कछिगरमात्र ॥ देविनर आकुराचिन्नगारि ॥ संन्यासिर-
 रूपमहादेवसुत्याकाथाउमाआईवसिरह्या ॥ नौदिनभयोर संन्यासिरूपमाह्यदेव जागाभ-
 यार ॥ सतिदेवीकोमुहुरिआशागत्या ॥ हेपापिष्टमलाई यकलैवाहिरसुताई ॥ आपुमात्रभि-
 त्रसुतिस् ॥ तेसोगारिस्तपनिनतलाईघानपदेनका ॥ केहिघाईसुकिवायेनस् ॥ यस्तातरहले ॥ सं-

चस्था॥

११॥

मासिरूपमाहादेवलेघेगयाकोसुनि॥ हेस्वामिहजुरलाईसाहेनिंदापयाकोदेघि॥ जागाग
राउनुनसकि यहिरुजुरकापाउतेराआईबसिरसाधु॥ सुत्पाकिपनिघेन॥ मैलेताभंदारमा
भयाको॥ मिठाई॥ इत्यादिघाया हजुरकाभोजनगनुंहंघभनिनर॥ सतिदेविकस्तिभ
न्यासिंगारमापनि॥ रिसमापनि॥ उउपालोमुरवगरि॥ स्वामिकोभक्तचित्तलाईरहंथिईन
एतिसतिदेवीलेभन्याकासुनि॥ ओंहाकाथियोरवाउलिभनि॥ करुनामुर्तिले श्रीमहादे
वले॥ अतिकरुणाभयोर॥ आजगमा॥ हेरत्रीयोघरहामोहोईन॥ त्योघरकाभिनाचातिआउ
भन्या॥ सतिदेवि विंतिगर्दिन॥ हेस्वामिभयाकोघरनासि॥ नभयाकोघरकतोहर्नजाउ॥ फे
रितुल्याउभन्या॥ मस्त्रीजाति॥ तपाओवृद्धअवस्ताकोतुल्याईदेलाभनि॥ सतिदेवीलेभन्यार
संन्यासिरूपश्रीमहादेवउधि॥ घरकोघरलाई॥ लातलेहानिमिलकायार॥ कैलासदर्शनदिया
॥ रत्न॥ मनिमानिकले॥ जराउगयाकोसुवर्णकोघरदेघि॥ सतिदेवीलेआसार्यमानिन्॥ योघ
रमेएपीतादसपजापतिकोघरचाहिपनिसुंदर॥ योघरकस्कोहोलाभनिवहतषुसिभइन्॥ मा

॥गुरु॥

॥११॥

हादेवलेसतिदेवीलाई॥ आफ्रास्वरुदर्शनदिनाकन॥ चोकमाडाकिलगि. चोककामाजा
मा॥ गाईकागोवरलेमंडलाकारगरिलेपिदेउभनि आझागप्पार॥ सतिदेविलेरुवसभनि॥
गाईकागोवरल्याई चोककामाजामामंडलाकारगरिलेपिदिईन्॥ सन्यासिरूपश्रीमाहादे
व॥ लिप्पाकाठाउमापालनभेकन॥ निर्मलफकीरजस्तावर्णभै॥ विश्वंभरमूर्तिदर्शनदिया॥
तवसतिदेविलेमनमाआनंदगरि॥ आघादेघिआसुखसालि॥ म धन्यरहाछु॥ जगदिश्वर
श्रीमाहादेवस्वामिपायाभनि॥ ३॥ फेरपरिक्रमगरि॥ पुराणमगरिन्॥ सिवसक्तिश्वर
पलेकैलासमारहाः॥ ॥ इति स्कराऽपुराणे केडाखंडे माघमाहात्म्ये कुमार
अगस्त्यसंवादे कैलासपर्वतप्रवेशोत्तानाश्रीस्वस्थानिषट्मेश्वर्यंकथायां दुतियोध्याय
॥ २॥ श्रीगणेशायनमः॥ तारुप्रातःफलफूलचक्राडनु॥ हेअगस्त्यमुनि॥ दक्षप्रजापति
ले आफ्रातेतिस्कोटिकन्या॥ तेतिस्कोटिदेवताहरुलाइकन्यादानदी॥ जुवात्रीतुल्यमाहा
आनन्दसितरहा॥ एकदिनदक्षप्रजापतिले आफ्रास्त्रीवीरनिघेउभन्या॥ हेस्त्रीहामिले

स्वस्था

॥१२॥

अस्वमेधजज्ञगर्भनिचितायाको ठेरैकालभयो अब अस्वमेधजज्ञगर्भं ॥ सामंगितयार
गर ॥ माहादेव सतीदेवीवाहेकगरि ॥ सर्वेछोरि जुवाजी ॥ वृंसाविष्णुप्रभृति देवताः ॥
ऋषि ॥ जक्षगंधर्वकिंनर ॥ दैत्यनाग ॥ अपसरा दिग्पाललाई ॥ निमंत्रनागर्नपठाउभन्या
र ॥ एतिदक्षपुजापतिले भन्याको सुनि ॥ वीरनीलेहवसूभनि ॥ संपूर्ण सामंगीतयारग
गरि ॥ माहादेव सतीदेवीवाहेक ॥ सर्वेछोरि जुवाजी ॥ वृंसाविष्णु ॥ प्रभृति देवता ऋषि
यक्षगंधर्वकिंनर ॥ दैत्य अपसरा ॥ दशदीग्पालले नानावस्त्र अलंकाल पैहि ॥ जज्ञमा
आहुतिगर्नभनि मानिक ॥ नानादुष्यलि दक्षपुजापतिका घरगया ॥ दक्षपुजापतिले
सर्वेसित शृष्ट्याचारगारि ॥ ठाउठाउ मावसालिराया ॥ शुदिन शुभवेलामा ॥ अस्वमेध
जज्ञगर्नलाग्ना ॥ कस्ता जज्ञभन्या ॥ जसो माहादेवले ॥ नंदिभिंदि चतुष्वहि जोगिनी भू
तपुत पिशाचप्रमथगणले ॥ सहित भैवस्ता सोभाय देखिंद ॥ तसो संगल पूर्ण घ
ट ॥ इत्यादि दक्षपुजापतिका सर्वे ॥ छोरि जुवाजी ॥ वृंसाविष्णुप्रभृति देवता जक्षगंध

गरु

॥१२॥

वै किंनर दैत्य नाग ॥ अप्सरा दशदिगपाल मुख्यांजिराषि ॥ रत्नमनि मयिकः ॥
सुवर्ण नानादुव्यहोमि ॥ नाचगीतगरी जज्ञगर्दसोभाय देविद्यो ॥ सप्तातरह
ले माहउत्साह जज्ञगरिरहंदा ॥ नारदऋषि जज्ञदेविउठि कोकोआयो कोओ
यनभनि ॥ यताउताहोरिहिडनलाग्दा ॥ दक्षपुजापतिका सबेछेरि जुवात्री ॥
बुल्लविष्णुप्रभिति ॥ देवता जोक्षगंधर्म किंनर दैत्य नाग अप्सरा ॥ दशदिगपा
ल लाई देव्या ॥ श्रीमाहादेव सतिदेवी आयेन ॥ दक्षपुजापतिले निमंत्रनाग
र्गवीर्माकी ॥ निमंत्रनागरेननूकि ॥ विनाश्रीमाहादेवले ॥ दक्षपुजापतिका जज्ञ
कसोगरिहोला ॥ विचारगरिहें ॥ तत्कारैउठि कैलासपर्वतमागया ॥ ताहापुंते
श्रीमहादेवले ॥ नारदऋषिआयाको ॥ ताहेंवातदेवि ॥ अवसनीदेविले विजोग
गर्दनभनि श्रीमहादेवले आजागया ॥ हेसतिदेवी ॥ आजमलाई साहे ॥ दिक्

॥स्यस्था॥

॥१३॥

ॐ
दरभैरहेछ. हामि दुई जना. त्रिपासावेरुं. त्रिपासालियर आभन्या. सतिदेवीले
हवसुभनि. त्रिपासालियेर श्रीमहादेव. सतिदेवि त्रिपासावेल्पा. महादेवको जो:
भयाको सबै जितिलियार. फेरि जो लिथापि दिया. त्यो पनि जितिलिया. फेरि दुम्बरु त्रि
भरु थापि दिया. त्यो पनि सतिदेविले जितिलिया. फेरि सर्पको गहना थापि दिया. त्यो प
नि सतिदेविले जितिलिया. फेरि आफुले बिह्रको बाघ छाला थापि दिया. त्यो पनि जिति
लिया. सतिदेविले अवका थापुछ. थापुनु हवसुभनि. थपरि मारि गि ज्यायार. श्रीमा
हादेव आशा गर्छन्. अवमेरा अंग थापुछु भनि आशाग मार. सतिदेवी भन्छीन्. हे स्वामि
तपाजिता. अघि पनि मेरै हो. पछि पनि मेरै हो भनि हात बजाई. थपरि मारि गि ज्याई वस्
दा. ताहा पुत. नारद मुनि आई पुग्पार. श्रीमहादेव. सतिदेवीको पाउपरि. साष्टांग पु
नाम गरि. वडाभैरव्या. कस्ता महादेव भन्या. जता म कुट भयाका. मुंदुमाला लायाका

॥५५॥

॥१३॥

वाडकायमा. सतिदेवीलियाका ॥ नंदिभृदि भूतप्रेतपिशाचपुमर्थगनले जुक्तभया
का ॥ कोटिसुर्येकाजसोतेजभयाका. सप्तमाहादेवले ॥ नारदआयाकोदेविआज्ञाग
र्भया ॥ हेनारद कयाभन्नइशागरिआयोभनिआप्तागया ॥ नारदमुनिविंतिगर्धन ॥ हे
परंबंसा ॥ दक्षपुजापतिका. अस्वमेधजशका. वंसाविष्णुपुमिति ॥ देवताजसगंधर्व
किन्नर ॥ दैत्य. नाग ॥ अपसरा ॥ दशदिग्पालसर्वे आयाकाघन ॥ सतिदेविवाहेक ॥ ते
तिस्कोटिकंन्यापनिआयाकाघन ॥ तपात्रीकानपाउलागुभयन ॥ जशकाअधिपति
भयाकातपाईडुईजना नआयाकोदेवि. मलाईसंदेहलागेपर ॥ योकाहेगुहोभनिविचा
रगर्नआयाभनि ॥ सतिनारदअपिलेभन्याकोसुनि ॥ सतिदेवीलेवहुतचिन्तडुयाई ॥
आयादेविआसुषसाहि. श्रीमहादेवछेउविंतिगया ॥ हेस्वामिसर्वेलाईराका ॥ हा
मिलाईकानदाकेननभन्या. श्रीमहादेवलेआज्ञागर्धन ॥ हेस्त्रीनरो. सुतानगर ॥ तडुन
कामन नपयाकिषोरि ॥ मडुनकामन नपयाकिजुवात्री दाकेनतजानदेउ तलाई

को

॥ स्वस्था ॥

॥ १४ ॥

मधुभन्धार ॥ फेरि सति देवी ले विंति गर्दिन ॥ हे स्वामिन डाक्यापनि मलाई उन्का जग मा
जानवहुतै ईशामयो ॥ तपा जीले आशा दिया जादा हुन भन्ना श्री महा देव ले आजा गर्दि
न ॥ हे सति देवी नडाक्या कि अर्का जज्ञे मा क सो गरि जाउ ॥ त आफ्रा मान्य मार त्या कि वा
हो जादा अपमान होला यस्य अर्थ ले जानु छैन भनि ॥ यस्ता तरु ले दुहाउ दापनि सति
देवी ले मलाई जान देउ ॥ नारद संग जाई हरि बाडै आउला भनि धिपि गरि गईन ॥ जज्ञे
मा पुगि दक्ष पजापति विरनी लाई पुराण मंगरि विंति गर्दिन ॥ हे पिता दक्ष पजापति
हे माता वीरनी तमा अस्वमेध जग मा युंसा विष्णु प्रभृति ॥ देवता मूषि जक्ष गंधर्व
किन्नर ॥ दैत्य नाग अपसरा दशदिग्पाल तपानेति स्कोति कन्या सबै लाई डाक्यो ॥ हा
मिडुई स्त्री पुरुष लाई बाहेक गयो ॥ जी जग का कर्ता श्री महा देव ॥ संपूर्ण देवता का
पति देवता ॥ शृष्टि स्थिति संहार कर्ता ॥ केहि कार्य मापनि विना श्री महा देव न
भैरुं देन ॥ एस्ता महा देव लाई बाहेक गरि अस्वमेध जज्ञ गयो ॥ अरुपनि मैले

॥ गुरु ॥

॥ १४ ॥

भन्याकोमान्या. श्रीमहादेवलाईडगकिजज्ञसाराष ॥ तवतमुजज्ञपुराहोलाभ
निन् ॥ एतिसृतिदेवीलेभन्याकोसुनि ॥ दक्षप्रजापतिभेछन् ॥ हंप्रतिस्तिदे
वी ॥ तडुःघनमान ॥ कपानभन्या ॥ तेरास्वामिमहादेवकस्ताभन्या ॥ आगमाव
एनिघसि ॥ बाघछालाआंगमावेष्टाका ॥ हतिकाछालावध्याका ॥ सर्पकागह
नालायाका ॥ मुंदुमालालायाका ॥ डंमरुत्रिशूलियाका ॥ विषभागधनुरषा
ई ॥ धलमल ॥ धलमल ॥ गरिहिडन्या ॥ शमशानमावासगर्वा ॥ जहामकुदगरि
भुतप्रेतपिशाच. प्रमथंगणले ॥ सहितगरिहिडन्या ॥ हेनोमापनिदिगंवरते
स्तालाई. बुंसाविष्णुप्रभिति ॥ जक्षगंधर्वकिंनर ॥ दैत्यनाग. अप्सरा ॥ दशदिग्
पाल ॥ स्त्रीपुरुष. नानावस्त्रअलंकालपैहि ॥ उवाहिउरामो. उवाहिउरामोभै ॥
श्रीखंड. सुगंधलेपनगरिआईवस्याका ॥ सस्ताथाउमाकसोगरिदोकुं ॥ कदाचि

॥ स्वस्था ॥

॥ १५ ॥

त तलाईदाकुंभन्या तपोपनिआउलाकिभनि ॥ तलाईनदाक्याकोहो ॥ माहादेवलाईजज्ञ
कर्ता शृष्टि स्थिति संहार भनिम् ॥ तपोजज्ञकोकर्ता शृष्टि स्थिति संहार कर्ता कसो गरि
होला ॥ तपोदेवता होईन ॥ बहुला हो ॥ जग्यका कर्ता विष्णु हुन् ॥ शृष्टिका कर्ता ब्रह्मा हुन् ॥
संहार कर्ता नारायण हुन् ॥ तेसुलाईनदाक्या मेरा जग्ये कसो गरि असुद्ध होला ॥ अशु
द्ध भूपति तसुलाईडाकन्या घेने ॥ हे पुत्रि तपो महादेव न भयाले मेरा जज्ञ हुदै न कि
वैकुण्ठनाथ श्रीनारायण उति आयाका छन् ॥ तपोमाहादेव न भयाले क्पा होला भनिन् ॥
तेस्ता तरहले आक्रास्यामि श्री महादेवलाई ॥ निंदागन्याको सुनि ॥ सतिदेवाले बहुते
चिन्तुछाई ॥ कोधले उथि लाल लाल आवा गरि ॥ डातु कि टुकिताई ॥ जग्यकुंडल
माडाई ॥ तिनू फेर परिक्रम गरि ॥ शिव शिव यसुले मेरा स्वामिलाई निन्दु गरि ॥ म
लाई अपमान गयो भनि ॥ मनले श्रीमाहादेव समझि ॥ जग्यकुंडल मा प्रवेस गरि ॥

॥ १५ ॥

॥ १५ ॥

॥

पुण्यप्रागगरिन् हिमालयपर्वतकाश्रीमेनाकागर्भमावासलिईन् ॥ ताराशंभ ॥ सति
देवीलेजगपकुंडलमापुण्यप्रागगरि गम्याकोदेवि ॥ संपूर्णदेवता ॥ ऋषियक्षगंधर्वकिं
नर ॥ दैत्यनाग अपसंल ॥ हारा अनर्थभयोभनि ॥ वडाविष्णोतगर्णलाग्या ॥ दिग्गुरभी
रह्या ॥ वायुलेपनिविपरितगरिन् ॥ जज्ञमारह्याकादेवताहुरुलाई ॥ उराउनलाग्या ॥
मेघलेगर्जमानगरि वसंतलाग्या ॥ जंबुकलेभूमिमा मंडलाकारगर्णलाग्या ॥ नानाउ
त्पातभयो ॥ त्वादेविदेवताहुरुलाई ॥ कोहिभूमिमापग्या ॥ कोहिथुलाथुलासोरा
रिकराउनलाग्या ॥ कोहिअंकमानगरि ॥ हरालाग्या ॥ तवदक्षप्रजापतिकासनमा
हेंदेहगरि ॥ नदराउ ॥ नदराउ भनिसंपूर्णदेवता ॥ जक्षगंधर्वकिंनर नाग ॥ अपस
रलाईभलोसादि ॥ आक्रागुरुदहस्रपति ऋषिदेउजार्ह विंतिगम्या ॥ हेगुरुनाथ ॥
अवकागम्याहोभन्यार ॥ यस्ताभयाकोदेविनारद ऋषिकैलासपर्वतमार्गे ॥ भीमा

॥ स्वस्था ॥

॥ १६ ॥

हादेवलाई सासांग गरि हात जोरि विंतिगर्छिआग्या ॥ हेजागदीश्वर श्रीमहादेव ॥ पा
पिष्टदक्षपुजापतिले ॥ तिमिलाई नानातरहले निंदुग्याकोदेवि ॥ छिंदेवचनग
याकोमुनि ॥ आफुलाई अपमानग्याकोदेवि ॥ बहुतेचिन्तुघाई ॥ क्रोधलेशिव
शिवभनि तपात्रीका नाम उचारनगरि ॥ सतिदेवीलेजाग्यकुराएलमापुवेशगरि ॥ पुराण
छाडिन् ॥ सरीरमात्रतपात्रीकादरले ॥ अग्निलेदग्धगर्गसकाकोछेन ॥ यतिकुरा
विंतिगर्छिआयाभन्ग्यार ॥ श्रीमहादेवआज्ञागर्छेन् ॥ हेनारद योकुरानिश्चयहो ॥ कि
भनिआज्ञागम्यार ॥ नारदऋषिविंतिगर्छेन् ॥ हेईश्वरतपात्रीलाईअमिथ्याकुराक
सोगरिभनुं ॥ ध्यानहसिलेविचारगरिहेनुंहवसुभन्ग्यार ॥ यतिनारदऋषिलेभुन्याको
मुनि ॥ श्रीमहादेवलेध्यानहसिलेविचारगरिहेग्यार ॥ क्रोधलेडातकिती ॥ तिनैआवा
वात ॥ अग्निज्वालानिकालि हातमिचिभन्ग्या ॥ हेनारद ॥ बिनाअपराधमा पापिष्ट

॥ गुरु ॥

॥ १६ ॥

दक्षप्रजापतिले मेरे निन्दागारि ॥ मेरा सति देवी लाई माया ॥ अवतरको जजे विष्णु
सगरि. तस्को नाश गरुंला ॥ तेति स्कोटि देवताले. तेस्को सहाय भै आया पनि मा
रुंला ॥ अवट आफ्रा आश्रम मा जाउ भनि आजाग्यार ॥ नारद ऋषिले हवसुभनि
बुल लोकमा गया ॥ ताहा प्रांत श्रीमहादेवले ॥ आफ्रा शीलको एक जटानिका
लि. भुमि मा पछाया ॥ तव मेघले गर्जमान गया जसो सब गरि करुई ॥ महाभयं
कर मूर्ति. चतुर्षष्टि योगिनी गण ले सहित भै ॥ महाकालि उतपत्ति भईन् ॥ कस्ति मा
हाकालि भन्या. अग्निक ज्वाला डासा. आषा भयाका ॥ लामा लामा डार भयाका ॥
वंगवर. कम्वर मावे हाकि ॥ केशफि ज्वाकि. पेट सुक्काकि. दाहिना हात मा खड्ग लि
याकि. यस्ति भिषम मूर्ति मा हाकाली ॥ श्रीमोहादेवका मुख्यांजि आई कयान आण
धनागर्तु भयो भनि घडा भै रत्ना ॥ फेरि दोआ जटानिकि भुमि मा पछाया ॥ महावीर

वीरभट्ट उतरपतिभयार ॥ मलाई कपान आरधनागर्नु भयो भनि विंतिगव्यार ॥ श्रीमहादेवले
॥ स्वरथा ॥ आजगर्धन ॥ हे महाकाली ॥ वीरभट्ट ॥ तिमि नंदि भिंदि ॥ विषमजोर ॥ चतुर्विजोगिनी ॥ भूत
॥ ७ ॥ प्रेतपिशाच ॥ पुमर्थगरा समेत भै जाउ ॥ तेति कोटि देवताले रक्षा गरि राखा का ॥ पापिष्ट ॥ दक्षप्र
जापतिको डाइ विधो सगरि ॥ दक्षप्रजापति पुभिति ॥ तेति कोटि देवताको नाश गरि आउ ॥ ति
मिलाई आरधनागव्याको ॥ यतिकार नले हो भन्या ॥ यति महादेवले आशागव्याको सुनि ॥ मा
हाकाली ॥ वीरभट्टले ॥ श्रीमहादेवका चरणामा पुगामगरी ॥ आज्ञाशील मारामि नंदि भिंदि
विषमजोर ॥ चतुर्विजोगिनी ॥ भूत प्रेत पिशाच ॥ पुमर्थले सहित भै ॥ प्रलयकालमा ॥ मेघग
ज्जो जसै शब्द गरि ॥ कैलाश पर्वत देखि गया ॥ पृथिवी कंपमान भयो ॥ जनि जिबातू माछन् ॥ ति
मिलाई ब्रह्मि ब्रह्मियो ॥ यस्ताना न उतर पात भयाको देखि ॥ जगपमारा ह्याका देता ॥ शरविज
क्ष ॥ गंधर्व किन्नर ॥ दैत्य नाग ॥ अप्सरा हरुले ॥ यो असंगल भयो ॥ करि पनि का जानि ॥

॥ एरु ॥
॥ ७ ॥

काहुने छ भनि संदे हरि रसा ॥ तेसा अवस्ता मा सिंघ जाई लाग्या मे ॥ दक्ष पुजापतिका
जज्ञ मा ॥ सिंह सित सिंह जु ग्या मे ॥ इवै पक्ष को सेना को माहा अर्घा जु उभयो ॥ त्पो देवि द
क्ष पुजापतिका ॥ तेति स्कोटिक न्या ॥ मृषि गुं सण वालव ॥ बुछा सवै को ॥ त्रहि त्रहि भई न ॥
विश्व सित कराई ॥ दश दिशा मा भाग्या ॥ विष्णु प्रभृति देवता ॥ जक्ष गंधर्व किन्नर ॥ नाग ह
रुले दक्ष पुजापतिका निमित्त ॥ आका आका ॥ शस्त्र अस्त्राली जु हुगण लाग्या ॥ वं
सारा ॥ इन्द्रास्त्र ॥ अगनास्त्र ॥ शक्ति तोमल ॥ भेदि ॥ पाश ॥ खड्ग ॥ गडा ॥ चक्र ॥ मुस
ल ॥ धनु ॥ नाग पाश ॥ नाना शस्त्र अस्त्र ॥ माहा काली ॥ वीर भद्र माथि वर्साया ॥ माहा
कालिले आफु माथि ॥ शस्त्रास्त्र वर्साया को देवि ॥ को धले ॥ चतुर्विजोगिनी ॥ भूत पेत पि
शाच ॥ पुमर्थ गण ले सहित भै ॥ शत्रु पक्ष का सवै को छील छुट्याई ॥ सवै को रक्त पिपा ॥ कसै
कामा सुघाया ॥ रक्त ले मातियर ॥ कोहि नाचन लाग्या ॥ कोहि हासन लाग्या ॥ कोटि कोटि दे
वतां संहार ग्या ॥ रक्त ले न दिव लो ॥ मां सुले पर्वत भयो ॥ देवता ले माहा काली माथि ॥ शस्त्रा

रा

॥ स्वस्था ॥

॥ १८ ॥

स्रवर्सा ॥ त्पोसरस्त्रास्त्रमाहाकालिछेउपुगीभरमभया ॥ माहाकालि-चतुषष्टिजेगिनीः भु
तपुत पिशान-पुमथगएले ॥ फेरिफेरितेसैगरिदक्षप्रजापतिकीसेनामारिदिया ॥ विष
मजोरलेपनिस्त्रैकासरीरमापुवेसगरिअचेष्टागरया ॥ विष्णुलेसंपूर्णदेवता-जक्ष
गंधर्व-किन्नर ॥ दैत्य-अचेष्टाभयाकोदेवि-सितांगजोरउत्पतिगरि-चेष्टागरया ॥ फेरि
देवताहरुले-नानासरस्त्रास्त्रलि ॥ अग्नीज्वालासाकिपतंगजाईमर्दाऊँ ॥ वीरभदुमाथि
जाईलाग्या ॥ वीरभदुलेपनि-विष्णुउठाई सिंहनादसोरगरि ॥ सुक्याकावरमा आगे
लाग्याऊँ-तत्कारैमाकोटिकोटिदेवता-दक्षप्रजापतिकासेनामारिदिया ॥ कसैकाशी
रनही ॥ कसैकापाउनही-त्पोदेवि-कोहिरक्षागर-क्षागरभनि भाग्नलाग्या ॥ कोहिभा
ग्ननसकिभुमिमापरिरया-उज्जविध्वंसगरिदिया ॥ यस्तातरहले वीरभदुले-देवताजो
क्षगंधर्व ॥ किन्नर दैत्य-नागमायाकोदेवि-विष्णुक्रोधभैलाललालआवागरी ॥ नाग
लेस्वासफेमाऊँ-सुस्केराहलि ॥ अग्निकाज्वालाजस्ताभैवाउहातले-पांचजंन्यसंघ

॥ गुरु ॥
॥ १८ ॥

लो बजाई ॥ दहिना हात ले को मोद कि गडा डुठाई ॥ संहार का रुदुं ॥ वीर भद्र का सेना साधि जा
ई लागा ॥ त्यो देखि ईन्दु दि देवता जक्ष गंधर्व किन्नर ॥ दैत्य नाग ले आकास वात पुष्प हरि ग
या ॥ हे विष्णु तमो जय कल्याण रुव सभनि ॥ आक्रा २ सरस्वती प्रहार : लडन लागा ॥ तव
माहा कालिले अग्नि को ज्वालानि कालि ॥ भूत पुत पिशाच पुमथ गन ले सहित भै क्रोध
ले जाई लागा ॥ जसो थला वायु चलदा : मैघ : खराड खराड भै फाट दछन ॥ तसै देवता जक्ष
गंधर्व किन्नर दैत्य नाग दक्ष पुजा पीतिका सेना ॥ दश दिशा माभागिन ॥ त्यो देखि विष्णु ले क्रोध ग
रि वीर भद्र को छाति ताकि गडा प्रहार गया ॥ त्याग डाग योर ॥ वीर भद्र का छाति मापुगि भुमि
माप मार मुर्छा भया ॥ फेरि विष्णु ले नंदि भिंदि चतुर्वर्षि जोगिनी ॥ भूत पुत पिशाच पुम
थ गण लाई ब्रह्म २ गराई पांच जंन्य संख बजाई ॥ गडा स माति जाई लागा ॥ त्यो देखि नंदि
भंदि चतुर्वर्षि जोगिनी भुत पुत पिशाच पुमथ गण ॥ संख का सवले गडा का प्रहार ले को

॥स्वस्था॥ हि भूमि मा पया ॥ कोहि मुर्छा भया ॥ कोहि भाग्न लाग्पा ॥ तव देवता यक्ष गंधर्व किं नर दैत्य
॥१६॥ नाग ले धंन्य धन्य विष्णु भनि स्तुति गर्न लाग्पा ॥ स्तुति गर्पा कोडा वले मुर्छा भैर ह्या का ॥
वीर भदु का का न मा पय्यार चेष्ट भयो ॥ आ फ्रा से ना रु रु कोहि भाग्न लाग्पा ॥ कोहि भूमि
मा पया को देखि क्रोध ले उठि लाल ॥ लाल आषा गरि ॥ विश्वर उथाई ॥ विष्णु का घातिता
कि पुहार गय्या ॥ विष्णु मुर्छा भया वीर भदु ले विष्णु मुर्छा भया को देखि ॥ पुलकाल
मा मेघ गजार्ज को सव्द गरि घोष न लाग्पा ॥ तव नंदि भिंदि चतुर्षष्टि योगिनी ॥ भूत प्रे
त पिशाच पुमथ गगालाई चेष्टा भयोर ॥ धंन्य वीर भदु भनि स्तुति गर्पा का कोलाह सव्
द ले विष्णु चेष्टा भयोर ॥ नंदि भिंदि चतुर्षष्टि योगिनी ॥ भूत प्रेत पिशाच पुमथ गगाले
सहित भया ॥ वीर भदु लाई देखि विष्णु ले क्रोध ले आजा गय्या ॥ हे पापिष्ट वीर भदु अवते
रो मा श गरुं ला तेरा पागालो रुक्ष पुजा पति को डाश पुर्ण गरुं ला ॥ तव संपूर्ण देवता य

॥गुरु॥
॥१६॥

क्षगंधर्व किंनर ॥ दैत्य नाग दक्ष प्रजापति का सेना लाई संतोष होला ॥ आअरु का ह
शरुद तेरा साथ भै आया पनि तेरा रक्षागर्ण सकै नन् ॥ संपूर्ण दुष्ट को नाशगर्मा ॥
योच कदे विस्की भनि ॥ सुदर्शन चक्र देखाया ॥ तब वीर भदुलै ॥ विष्णु ले सत्ताव च
नगर्मा को सुनि ॥ क्रोध ले भन्या हे पापिष्ट विष्णु ॥ संपूर्ण दुष्ट को नाशगर्मा भनि च
क्र देखाया स्. नाशगर्मा भनि स्. तेरा पराक्रम मापि क. त्यो सुदर्शन चक्र ॥ मदे
उपहार गर ॥ मुषले मात्र भनिरह्यो भया ॥ यति वीर भदुलै भन्या को सुनि ॥ विष्णु
ले क्रोध गरि वीर भदुलै ताकि ॥ सुदर्शन चक्र प्रहार गमा ॥ त्यो सुदर्शन चक्र कसो
गरि गयो भन्या ॥ कोटि सूर्य का जसो तेज भै ये सत्ता तरहले आया को सुदर्शन च
क्र लाई देवि ॥ नंदि भिंदि चतुर्वर्द्धि जोगिनी ॥ भुत प्रेत पिशाच प्रमथ गरा हो वा
हि अहि माहादेव भनि ॥ माहाकाली वीर भदु का सरन मागया ॥ वीर भदुले त्यो
सुदर्शन चक्र आया को देवि मुषवाई वस्या ॥ वीर भदु का मुष माप मा. जसो स

॥ सस्था ॥

॥ २० ॥

मुडमथनगर्दा ॥ कालकुट्टनिसुकोर ॥ श्री माहादेवले निल्या था ॥ तसो गरिवीर भडले ॥
सुदर्शनचक्र निलनलागा ॥ विष्णु चाडे जाई वीर भडुका मुघदे पि ॥ सुदर्शनचक्रनिका
लि ॥ ताहा दे पि अंतर्धान भै वै कुंठ गया ॥ ॥ शंतिस्कार पुराने के डार खरो मा घमा
हाने म कुमार अगस्त संवा दे सति देवी जज्ञे पुये सो नाम स्वस्थानी परमेभ्यर्च्य कथा तृति
यो ध्याय ॥ ३ ॥ ताहा प्रांत विष्णु अंतर्धान भै वै कुंठ मागया को ॥ देवता ॥ जक्ष गंधर्व किं
नर ॥ दैत्य नाग दक्ष पुजा पतिकारने नाले चाल पायार ॥ भय्या हेर हे वीर भडले विष्णु का
सुदर्शनचक्र अमिथ्या गरि दिया ॥ विष्णु लाई भगाया ॥ अव दक्ष पुजा पतिक सो गरि र
क्षा होला ॥ तस्मात् हमिले आफुर दशागम्या हो भनि ॥ आकाश मार्ग गया ॥ ताहा प्रांत ॥
हे अगस्त मुनि ॥ माहाकाली वीर भडले ॥ विष्णु पुभृति देवता ॥ जक्ष गंधर्व किं नर दक्ष पु
जा पतिको सेना हरु भागी गया पदि ॥ कोयले लाल लाल आखा गरि ॥ पुलकाल मा मे
घले गर्जमान गम्यारै ॥ गर्जमान गरि दक्ष पुजा पतिके डु जाई ला गया ॥ हे पपिष्ट दक्ष पुजा

॥ ७५ ॥

॥ २० ॥

पति॥ तैलेत्रिभुवनकोईश्वर श्रीमहादेवलाई निंदागरि॥ स्वतिदेवीलाई मारिस्॥ अवतलाई
ईपनिमारि॥ यसैजज्ञमा होमोका॥ हामिलाई संतोष होला भनि॥ दक्षपुजापतिका जगसत्ता
समाति लोताया॥ छतिमा पाउ धसि शिर छु छाई॥ जज्ञ कु एलमा घुसाया॥ त्यो देविमा
हाकालि॥ नंदिभिंदि चौसठिजोगिनी॥ भुतप्रेत पिशाच पुमथगराले धन्य धनेवी र
भदुः महाकाली शिवनिंदागर्वा॥ पापिष्ट दक्षपुजापति संहारगर्वा॥ हेवीरभदुति
मिदेवि वीरपराक्रमि त्रिभुवनमा परिहनु दुर्लभ भनि नाना कृतिगर्वा॥ ताहो प्रांत॥ द
क्षपुजापतिको रानी वीरनीले॥ आफ्ना स्वामि दक्षपुजापतिको शील छु छाई॥ जज्ञ कु
एमा होम्याको देवि॥ दुलावनासले॥ केराको वीर धल्लु रंगै गरि भुमिमा परिनु॥ फेरि
चेष्ट भयो र॥ रोई सोक गर्रा लागिनु॥ हे स्वामि मेरो यो अवस्ता गरि अनाथ गर्राई कता ग
यो॥ त्रिभुवनकाई श्वर महादेवलाई जज्ञमा मरा कदा यस्तो भयो॥ मूर्ख जानलि शि
वलाई निंदागर्हा॥ तमुपाएगयो मेरा यो अवस्ता भयो भनि॥ यस्तानरहले स्वक गरि

॥ स्वस्था ॥ ॥ २१ ॥
 फेरि वीर भदु के उजाई विंति गरिन् ॥ हेई श्वर मेरा स्वामि दक्ष प्रजापति ॥ अज्ञानि हुन् अ
 नी अहं काली पति छन् ॥ तिनू लाई ज्ञान को चेष्टा पति छैनन् ॥ तस्मा मुख लाई नासि
 तिमिलोई कथा वडा ॥ मयापि नै लाई विधवाननु ल्याई ॥ स्वामि वरदान देउ ॥ मेरा स्वामि द
 क्ष प्रजापति लाई ॥ जियाई ॥ मलाई संतोष देउ ॥ आफै ले संहार गर्नु जो गर्छैन ॥ तपा
 श्री कस्तुभ न्या ॥ षट् स्थिति संहारकर्ता ॥ माहारु दुपनि तपा श्री हुन् ॥ आदि देवता प
 नित पा श्री हुन् ॥ वंसा विष्णु माहा देव पनित पा श्री हुन् ॥ मेरा स्तुति देखि ॥ मेरा स्वामि दक्ष
 प्रजापतिको अपघक्ष मा गर्नु हव सु भनि विंति गयार ॥ एति दक्ष प्रजापतिका स्त्री वीरनी ले
 विंति गय्याको सुनि ॥ इन्द्रादि देवता ले पनि आकास बाट ॥ पुष्य षट् गरि भन्या ॥ हे वीर भ
 द ॥ दक्ष प्रजापति लाई ॥ जियाई ॥ वीरनी लाई संघ गरी दिन्या हो भनि ॥ एति ईन्द्रादि दे
 वता ले भन्याको सुनि ॥ वीरनी ले स्तुति गय्याको सुनि ॥ वीर भदु लाई वडो दया भयेर ॥
 वीरनी का मुख हेरी भन्न लाग्छा ॥ हे वीरनी तलाई स्वामि वरदान दिंदु ॥ तर तेरा स्वामि

॥ ७८ ॥

॥ २१ ॥

दक्षप्रजापतिकोशील. जज्ञकुराड माहोष्ण ॥ जज्ञमावलिदानदियाको ॥ वोकाकोराउ
कोजोरि जियाई. दिंदुलै आकानभन्या ॥ तेसुले जगदिश्वर श्रीमहादेवलाई धेरैनि
दागन्याकोछ ॥ सोपठुहो ॥ यसुअर्थले ॥ पशुकोराउको जोरि दिन लाग्नाभन्या ॥ ए
तिवीरभदुलेभन्याकोसुनि ॥ वीरनीरहवसुभनि ॥ हातजोरिनु ॥ विरभदुले. वोकाकोराउ
कोलाई ॥ पाछिल्लिरफकाई जोरिदियार ॥ दक्षप्रजापतिलाई जिआईदिया ॥ दक्षप्रजा
पतिजियापछि. विरनीलाईसौपिदियार ॥ वदोसंतोषभयर ॥ माहाकाली विरभदुलाई
साष्टांगप्रणमगरि. आफ्नाघरगईनु ॥ ताहाप्रांत ॥ हेअगस्तमुनि ॥ माहाकाली. वीर
भदुले. कोटिकोटिदेवता. जज्ञगंधर्व किन्नर दैत्यनाग दक्षप्रजापतिकासेनामारि ॥
जगपविधंसगरि ॥ नंदीभिंदिचतुर्थस्थियोगिनी ॥ भूतप्रेतपिशाचप्रमथगरा ॥ विष
मजोर समेतभैताहादेवि अंतर्धामभै कैलासपर्वतमागया ॥ श्रीमहादेवकाहुजुर
मापुगि ॥ साष्टांगप्रणमगरि. विंतिगर्णलाग्ना ॥ हेजदिश्वर तपाजीका आज्ञालेपापि

॥ स्वस्था ॥ ॥ २२ ॥
दृक्षपुजापतिको जगपविधं सगरी ॥ कोटिकोटिदेवता ॥ यक्षगंधर्वकिंनर ॥ दैत्यनाग द
क्षपुजापतिकासेनामारि ॥ दक्षपुजापतिकाशीलाघु द्यौर्ह ॥ जगपकुरण्डलमालोमि आ
यौभनिविस्तारवेंतिगम्या ॥ यतिभन्याको सुनि श्रीमहादेवले संतोषभै ॥ तिमिधं न्य
रहा यौभनि आक्र आगमालिनगरिलिया ॥ इति स्करा पुराणे केडारखण्डे
माघमाहात्म्ये कुमारअगस्त्ये संवादे जगपविधं सनाम श्री स्वस्थानि परमेश्वर्य कथा
चतुर्थध्याय ॥ ४ ॥ ताहा प्रांत ॥ हे अगस्त्य मुनि ॥ श्रीमहादेवले ॥ सतिदेवी सम
म्भि ॥ दृक्षपुजापतिका जगपगम्या का था उमारी ॥ जगकुरण्डलपुवे सभया को सतिदे
वी लाई देखि ॥ आसुषसालि ॥ हाय सति हाय सति देविभनि ॥ कैलाशसुं न्यगारि
मलाई एकलैषादि ॥ यस्ता अवस्तामा परि ॥ कता गयो भनि ॥ बहुते अर्थे र्थभै रहि ॥
हृषधलदा मै भूमिमा पम्या ॥ फेरि धैर्यभै स्वकगर्ण लाग्या ॥ हाय पुराण २ अवमैले
जिया को का प्रयोजन ॥ यक दिन पनि मलाई न छाडि ॥ मेरा मुख्यां जि वसि ॥ मे

॥ २२ ॥

॥ २२ ॥

सिंधान

लेक ह्याको पुरा नांतर माभुलिर हंछन ॥ अवको वसुला ॥ फेरि मेरा बान्या विष
भांग धनुर सहित भावले ॥ रक्षा गरि राखि थिन् ॥ अवको रक्षा गरि देला ॥ फेरि मका
हिजाई बाहिर काटे आउदा ॥ हातमा कमरा लुली चाँडे आई पाउ धोई किं ॥ अव
को धोई देला ॥ त बिना मेरा चिन्ने कसो गरि दध होला भनि ॥ ना ना विलाप गरि ॥ के
के काय मालिन्या ॥ के हे मुख हेन्या ॥ के हे सति देवी का हात आपुर घनि मारा घन्या
र स्नात हले सोक गरि ॥ सति देविलाई पिठ मालि ॥ हाय सति देवी २ भनि बहुला
जस्तो भै ॥ पृथिवी भुमना गरि हिआ ॥ श्री महादेव का पिठ मा हुनाले ॥ सति देवी को
सरी ॥ गलि पनि गलि नन् ॥ इर गंध पनि भयेन ॥ निद्रा पम्या जस्तै रहिन् ॥ ॥ इति
स्करा पुराणे केदार खरो ॥ माघ माहात्मे कुमार अगस्त संवादे माहादेव पृथिवी
भुमना नाम श्री स्वस्थानि परमेश्वर्य कथा पंचमो ध्याय ॥ ५ ॥ ताहा पान ॥ हे अ
स्त मुनि ॥ इन्द्रादि देव तास्मे त तेति कोटि देवताले ॥ माहादेवले सति देवि पिठ मा

॥ स्वस्था ॥

॥ २३ ॥

ली पृथिवी भुमनागारि ॥ हि आको देखि वै कण्ठमा जाई विष्णु छे उविंतिगम्या ॥ हे पंवलः ॥
यो संसार तिमिले र. माहादेवले रक्षागारि राख्यथ्यो ॥ तिमि दुईले रक्षानगम्या ॥ क
सुले रक्षागला ॥ दक्षपुजापतिका जगमा सतिदेवी मनीले ॥ माहादेवले सतिदेवी पि
ठमाली. पृथिवी भुमनागारि हि देछन् ॥ जाहा संमम सतिदेवी कासरी र रहला ॥ ताहा
सम्म माहादेवले ते सै गन्या छन् ॥ यस अर्थले तिमिले ॥ आप्रामायाले. माखो उत्तर प
नि. ओसापारि ॥ सतिदेवी कासरि र गलाई पत्तनगराई देउभनि ॥ यति ईन्दु दिदेवताले भ
न्याको सुनि ॥ विष्णु आज्ञागछन् ॥ हे ईन्दु दिदेवता तिमिले भलो भन्यो ॥ मे रामायाले मा
खाउत्तरपनिगारि ॥ ओसापारि सतिदेवीको सरि र ॥ गलाई ॥ पत्तनगराई दिउला संदे
हनगर ॥ सति विष्णुले आज्ञागम्याको सुनि ॥ ईन्दु दिदेवताले अवहामि जांछु भनि वि
डांभे सास्तंगपुराणमगारि अमलावतिगया ॥ ताहा पुंन ॥ विष्णुले आप्रामायाले
माखाउत्तरपनिगारि ओसापारि ॥ सतिदेवीको सरि र गलाई पत्तनगरि दिया ॥ ताहा पुंन

॥ गुरु ॥

॥ २३ ॥

जाहा जाहा सति देवी को सरीर पत्नभयो. ताहा ताहा ॥ यक. यक पोठ उत्पत्तिभयो
ताहा ताहा चतुर्मुख वंसा आई ॥ यक. यक स्वयं भुलिंग उत्पत्तिगाराया ॥ पै हे ने पा
लमा जाई ॥ गुह्य पत्नभयो. ॥ नेपाल पोठ ॥ गुह्य श्वरि देवी ॥ चंद्र घंटा योगिनी ॥ शिधे
श्वश्री माहादेव उत्पत्तिभया. ॥ शिवशक्ति स्वरूप लेखा ॥ ते संपूर्ण भूमिमा ॥ इन्द्रा
दि देवता आई ॥ तपस्या गत्वा ॥ ईश्वरी प्रसन्न भै ॥ सत्य त्रेता द्वापर कलि ॥ यो चारै जु
गमा ॥ ते तिस्को दि देवता भनि. पुण्यांत भयो भनि ॥ वरदान दिईन् ॥ १ ॥ फेरिका म
रुमा जाई ॥ छाति पत्नभयो ॥ कामरूपीठ ॥ को मोक्ष देवी ॥ चक्रेश्वर श्री माहादेव
उत्पत्तिभया ॥ शिवशक्ति स्वरूप भैरेखा ॥ ते संपूर्ण भूमिमा ॥ यक्षगण आई. तप
स्या गत्वा ॥ ईश्वरि प्रसन्न भै ॥ स्वर्ग मध्य पाताल तिनै लोक मा पुण्यांत भयो भनि
वरदान दिईन् ॥ २ ॥ फेरिवा नसीमा जाई ॥ थापला पत्नभयो ॥ वारनसि पीठ ॥

॥ स्वस्था ॥
॥ २४ ॥

विशालाक्षिदेवी ॥ संकरायोगिनी ॥ विश्वेश्वर माहादेव उत्पत्तिभया ॥ शिवशक्ति
स्वरूपभैरव्या ॥ तेसुपुंरुपभुमिमा गंधर्वआई ॥ गानविमालेतपस्याग्या ॥ ईश्वरि
प्रसन्नभै वाक्यसिद्धिहवसुभनिवरदानदिह्नु ॥ ३ ॥ फेरिपौरंधमाजाई ॥ दाहि
नाकानपत्तनभयो ॥ पौरंधपीठ अम्बिकादेवी ॥ चन्द्रवेगाजोगिनी ॥ धन्यश्वर माहा
देव उत्पत्तिभया ॥ शिवशक्तिस्वरूपलेखा ॥ तेसुसिद्धभुमिमा ॥ दैत्यगणआ
ईतपस्याग्या ॥ ईश्वरी प्रसन्नभै ॥ देवतागनजितनसक्याभनिवरदानदिह्नु ॥
॥ ४ ॥ फेरिकास्मीरमाजाई ॥ जिभापत्तनभयो ॥ कास्मीरपीठ स्मारदादेवी
घोरघराठयोगिनी ॥ अमधारेश्वर माहादेव उत्पत्तिभया ॥ शिवशक्तिस्वरूपलेखा
॥ तेसुपुंरुपभुमिमा ॥ किन्नआईतपस्याग्या ॥ ईश्वरी प्रसन्नभै ॥ रक्षसिद्धि
हवसुभनिवरदानदिह्नु ॥ ५ ॥ फेरिकाकुराडमाजाई ॥ आंगकाछालापत्तनभयो

न

॥ गुरु ॥
॥ २४ ॥

ममोवांवालि

कानक ए पीठ ॥ श्री कंकेश्वरी देवी श्री दुर्गो धन माहा देव उत्पत्ति भया ॥ शिवश
क्ति स्वरूप लेखा ॥ तेस् पुराण भूमिमा एव न आई त पस्याग म्या ॥ ईश्वरी प्रसं
न भै ॥ देव लोक जित न स को स भनि वरदान दिईन ॥ ६ ॥ फेरि पूर्ण गिरी मा आई ॥
वाउ आषा पत्तन भयो ॥ पूर्ण गिरी पीठ ॥ पूर्णेश्वरी देवी ॥ श्री कमल कुरा ला जोगिनी
श्री चक्रेश्वर माहा देव उत्पत्ति भया ॥ शिवशक्ति स्वरूप भै रखा ॥ तेस् हर्ष भूमिमा ॥
अपसरा आई नाच गीत गरीत पस्याग म्या ॥ ईश्वरी प्रसन्न भै ॥ ईन्दु का मुखा जि न
चुका स भनि वरदान दिईन ॥ ७ ॥ फेरि अमुंदा चल मा आई ॥ नई पत्तन भयो ॥ अ
मुराण चल पीठ श्री पुंविका देवी ॥ श्री कलिक जोगिनी ॥ श्री रक्षा वरुनेश्वर माहा देव
उत्पत्ति भयो ॥ शिवशक्ति स्वरूप लेखा ॥ तेस् पुराण भूमिमा एडिका आई त पस्याग म्या ॥
ईश्वरी प्रसन्न भै ॥ हनुमति प्रादाहि नाह व स भनि वरदान दिईन ॥ ८ ॥ फेरि आश्रम मा
आई ॥ वाउ कान पत्तन भयो ॥ आश्रम पीठ कर्णेश्वरी देवी ॥ यकादि जोगिनी ॥ श्री चंदु

पतेश्वरमाहादेवउत्पत्तिभया॥ शिवशक्तिस्वरूपलेख्या॥ तेसुसिद्धभुमिमा नार
॥ स्वस्था ॥ दत्तविआर तपस्यागया॥ ईश्वरीप्रसन्नभै तेरावाक्यसिद्ध हवसुभनिवरदानदि
॥ २५ ॥ ईन॥ ६ ॥ फेरियकावरमाजाई वाउकानपत्तभयो. स्कावरपीठ॥ सिद्धेश्वरी
देवी॥ सिद्धयोगिनी॥ दधेश्वरिमाहादेवउत्पत्तिभया॥ शिवशक्तिस्वरूपलेख्या
तेसुत्तभुमिमा॥ कर्णवीरप्रभृति मशानआई तपस्यागया॥ ईश्वरीप्रसन्नभै
संपूर्णमृतकदाहगर्णसकोसुभनिवरदानदिईन॥ १० ॥ फेरिचिचतमाजाई
मलहारपत्तभयो॥ विश्वरपीठ माहाकालेश्वरीदेवी॥ विकट दंतायोगिनी
विश्वेश्वरमाहादेवउत्पत्तिभया॥ शिवशक्तिस्वरूपलेख्या॥ तेसुपुण्यभुमि
मा जमराजाआई नानाउपचारले पूजागरीतपस्यागया॥ ईश्वरीप्रसन्नभै वं
साकोश्रुद्धिसंहारगर्तसकासुभनिवरदानदिईन॥ ११ ॥ फेरिकामरोस्तजाई
कंठपत्तभयो॥ कामरोस्तपीठः कामिनीदेवीः लंबिकाजोगिनी॥ कालेश्वरमाहा

॥ गुरु ॥

॥ २५ ॥

देवउत्पत्तिभया शिवशक्तिस्वरूपलेख्या ॥ तेसुपुंरणभूमिमा पृथिवीमाताआ
ई नानाउपचारलेपुजागरितपस्याग्या ॥ ईश्वरीप्रसन्नभै सृष्टिस्थापनाभयासु
भनिवरदानदिईन् ॥ १२ ॥ फेरिकैलारमाजाई दाहिनापावपत्तनभयो ॥ कैला
शपीठ पार्वतीदेवी रन्विकाजोगिनी ॥ विश्वंभरे श्वरमाहादेवउत्पत्तिभया ॥ शि
वसक्तिलेख्या ॥ तेसुसिद्धभूमिमा चतुर्मुखबंसाआई ॥ नामाजज्ञेगरितपस्याग
या ॥ ईश्वरीप्रसन्नभैवरदालेउभनिन् ॥ बंसांले स्वर्ग मध्यपातालतिनेलो क
मा सृष्टिकर्ताहुंभाकेमाग्या ॥ ईश्वरीलेतथास्तुभनिवरदानदिईन् ॥ १३ ॥ फेरि
भंगुमाजाई माथिकोशंतपत्तनभयो ॥ भंगुपीठमीनाछादेवी ॥ वज्रदेहुजोगिनी
सत्पेस्वरमाहादेवउत्पत्तिभया ॥ शिवसक्तिस्वरूपलेख्या ॥ तेसुपुंरणभूमिमा ॥
धर्मदत्तराजाआई जोगमार्गलेतपस्याग्या ॥ ईश्वरीप्रसन्नभै तलाईकैसेलेजि
तन नसकन्भनिवरदानदिईन् ॥ १४ ॥ फेरिकेडारमाजाई वाउं होतपत्तनभयो ॥

॥ स्वस्था ॥

॥ २५ ॥

केदारपीठः केदारेश्वरीदेवी ॥ मुराजजोगिनी-कोटेश्वरमालादेवउत्पत्तिभया ॥ शि
वशक्तिस्वरूपलेख्या ॥ तस्मिन्पुण्यभूमिमा-येकादशरुद्रआई ॥ जोगमार्गलेतपस्याग
या ॥ ईश्वरीपुसन्नभैवरदानलेउभनिन् ॥ एकादशरुद्रलेहमिसवैवरोवतेज ह
वसभनिमाग्या ॥ ईश्वरीलेतथास्तुभनिवरदानदिईन् ॥ १५ ॥ चन्द्रपुरमाजाई-इहि
नाआंखांपत्नभयो ॥ चन्द्रपुरपीठ सिद्धिकालीदेवी ॥ सिद्धाजोगिनी-प्रकाशेश्वर
मालादेवउत्पत्तिभयो ॥ शिवशक्तिस्वरूपलेख्या ॥ तस्मिन्सिद्धभूमिमा-दशदी
गपालआई ॥ नानाउपचारलेपूजागरितपस्याग्या ॥ ईश्वरीपुसन्नभै-वरदान
लेउभनिन् ॥ दशदिगपालले-आफ्र २ दिगस्थिरहवसभनिमाग्या-ईश्वरीलेत
थास्तुभनिवरदानदिईन् ॥ १६ ॥ फेरिशीमाजाईतालुभत्तभयो ॥ श्रीपीठभडाछिदे
वी ॥ भडाजोगिनी कमलेश्वरमालादेवउत्पत्तिभया ॥ शिवशक्तिस्वरूपलेख्या ॥ तस्मिन्

॥ गुरु ॥

॥ २६ ॥

पुण्यभूमिमा अष्टवसू आ ईषोऽसोपचारलेपजागम्या ॥ ईश्वरी प्रसन्नभै वरदानलेडभ
निन् ॥ अष्टवसूले ईशासिद्धिहवसूभनिमाग्या ॥ ईश्वरीलेतथास्तुभनिवरदानदिईन् ॥
७ ॥ फेरिस्कावीरमाजाई नाभिपत्नभयो ॥ येकावीरपीठ ॥ स्कावीरदेवीः जोराधि
जोगिनी ॥ हातकेश्वरमाहादेवउत्पत्तिभया ॥ शिवशक्तिस्वरूपलेखा ॥ तेसुपुण्यभू
मिमा ॥ नागरुहआई हिरामोति नानारत्नचछाईपुजागम्या ॥ ईश्वरी प्रसन्नभै वरदान
लेडभनिन् ॥ नागरुहले सप्रपातालको अधिपतिहुन्भनिमाग्या ॥ ईश्वरीलेतथास्तु
भनिवरदानदिईन् ॥ १८ ॥ फेरिजालंधरमाजाई ॥ तक्षकबुठपत्नभयो ॥ जालंधरपीठ
जालपादेवी ॥ ज्वालामुखीयोगिनी ॥ पिशासेश्वरमाहादेवउत्पत्तिभया ॥ शिवशक्ति
स्वरूपलेखा ॥ तेसुसिद्धभूमिमा ॥ कामधेनुआई त्रितपुद् ॥ चछाईतपस्यागम्या ॥ ई
श्वरी प्रसन्नभै वरदानलेडभनिन् ॥ कामधेनुलेसेराउद् ॥ मलमूत्रपवित्रहवसूभनिमा

॥ स्वस्था ॥ ॥ २३ ॥
ग्या ॥ ईश्वरीले तथास्तु भनि वरदान दिईन ॥ १९ ॥ फेरी मध्व वम जाई वाउ पैताला पत्नः
भयो मध्व वपीठ ॥ साहा काली देवी ॥ करालियोगिनी भुमलेश्वर माहादेव उत्पत्ति भ
या ॥ शिवशक्ति स्वरूप लेख्या ॥ ते सूप विन्न भूमिमा द्वादशादित्य आईत पर्यागया ॥ ई
श्वरी पुसन्न भै ॥ वरदान लेउ भनिन ॥ द्वादशादित्य ले वाहू मै नाको अर्धा पति हुन भनि माग्या
तथास्तु भनि वरदान दिईन ॥ २० ॥ फेरि कुशलांत कमा जाई ॥ कपाल का केश पत्न भयो
कुशलांत कपीठ ॥ शमशान काली देवी ॥ मुराघराठा जोगिनी ॥ क्षीरेश्वर माहादेव उत्पत्ति
भया ॥ शिवशक्ति स्वरूप लेख्या ॥ ते सूप सिद्ध भूमिमा अश्विनीत्यादि ॥ सन्ताइ सूनक्षत्र आ
ईत पर्यागया ॥ ईश्वरी पुसन्न भै ॥ वरदान लेउ भनिन ॥ नक्षत्र हरु ले जोतिष शास्त्र हाथा
अधिन हो सुभनि माग्या ॥ ईश्वरीले तथास्तु भनि वरदान दिईन ॥ २१ ॥ फेरि देवी कोठ
मा जाई दाहिना हात पत्न भयो ॥ देवि कोट पीठ भडा छि देवि ललित जोगिनी ॥ माते श्वर

॥ २२ ॥
॥ २३ ॥

माहादेवउत्पत्तिभया शिवशक्तिस्वरूपलेख्या. तेस्सिद्धभूमिमा. मेधादिताहसि
आईतपस्यागया ईश्वरीप्रसन्नभै वरदानलेउभनिन्. एतिसहलेमनुष्यहृ. हा
माअधिकारहुनभनिमाग्या. ईश्वरीलेतथास्तुभनिवरदानदिईन् २२ फेरिगोकर्ण
माजाईवाउकानपत्तभयो गोकर्णपीठ भैरवीदेवी एकजंघाजोगिनी. जालेश्वर
माहादेवउत्पत्तिभया शिवशक्तिस्वरूपलेख्या. तेस्सुप्रापभूमिमा विष्कंभआदि २३ जो
गहृआई माहाकहलेतपस्यागया ईश्वरीप्रसन्नभै वरदानलेउभनिन् जोग
हृलेजोतिकशास्त्रहामाअधिनमारलेस्सभनिमाग्या. तथास्तुभनिवरदानदिईन्
२३ फेरिमानुरेश्वरमाजाई दाहिनाहुदपत्तभयो मानुरेश्वरीपीठ जोगेश्वरीदेवी
पिगलाजोगिनी दुधराधेश्वरमाहादेवउत्पत्तिभया शिवशक्तिस्वरूपलेख्या तेस्सुत्त
भूमिमा कश्यपप्रभृतिऋषिआईतपस्यागया ईश्वरीप्रसन्नभै वरदानलेउभनि ३४

॥ स्वस्था ॥

॥ २८ ॥

विहसले चतुर्वेद हासा अधिका रहव सुभनिमाग्या इश्वरिलेतथा सुभनिवरदान दिहन् ॥
२८ ॥ फेरि अहसा समाजाई तश्चोदात पत्नभयो ॥ अहसा सपीठ भूमरी देवी संवधराः
योगिनी ॥ सप्तभूतेश्वर माहादेव उत पत्तिभया ॥ शिवशक्ति स्वरूप लेख्या ॥ ते सपवित्र भूमि
मा बाग्मति पुभृति गंगा आई जल चहाई भक्ति गग्या ॥ ईश्वरी प्रसन्न भै वरदान ले उभनि
न ॥ बाग्मति पुभृति गंगाले भुक्ति मुक्ति को अधिकार रहव सुभनिमाग्या ॥ ईश्वरिलेतथा
सुभनिवरदान दिहन् ॥ २५ ॥ फेरि विश्वमाजाई पाउस्तन पत्नभयो ॥ विश्वपीठ भु
वनेश्वरी देवी ॥ भुवनोष्मजोनि कृष्णवर्णेश्वर माहादेव उत पत्तिभया शिवशक्ति स्वरु
प लेख्या ॥ ते सपुंरुप भूमिमा ॥ श्री कृष्ण आईत पस्यागग्या ॥ ईश्वरी प्रसन्न भै वरदान ले
उभनिन ॥ कृष्णलेतिने लोकमास्त्रीरुह मदेविमोह रहव सुभनिमाग्या ॥ ईश्वरीलेतथा
सुभनिवरदान दिहन् ॥ २६ ॥ फेरि गजगहमाजाई हाहि नो कुईना पत्नभयो ॥ राज

॥ गुरु ॥

॥ २९ ॥

गृहपीठ राजगृहेश्वरीदेवी ॥ उल्कासुखियोगिनी ॥ हरलोचनमाहादेवउत्पत्तिभया ॥
शिवशक्तिस्वरूपलेख्या ॥ तेसुसोक्ष्मभूमिमा वायुआई ॥ सुगंधपद्मनवहाईतपस्या
गमा ॥ ईश्वरीप्रसन्नभैवरदानलेउभनिन् ॥ वायुलेजावत् जीवात्माहाईप्राणवायुः
हुनसकंभनिमाग्पा ॥ ईश्वरीलेतथास्तुभनिवरदानदिईन् ॥ २७ ॥ फेरिमाहापंठमाजा
ई ॥ इहिनाहातपत्नभयो महापंठपीठ ॥ पुचणचंडीकादेवी रेनुकायोगिनी ॥ विष्वा
मित्रेश्वरमाहादेवउत्पत्तिभया ॥ शिवशक्तिस्वरूपलेख्या ॥ तेसुपुराणभूमिमा अपसरा
गणआई नाचगीतगरी तपस्यागमा ॥ ईश्वरीप्रसन्नभैवरदानलेउभनिन् ॥ अपस
राहुरुले ॥ इन्दुदिदेवतालाई मोहगर्नुसकंभनिमाग्पा ॥ ईश्वरीलेतथास्तुभनिवरदान
दिईन् ॥ २८ ॥ फेरिकोलापुरमाजाई उदलपत्नभयो ॥ कोलापुरपिठ माहलक्ष्मीदेवी
नंदोजोगिनी ॥ इमशानेश्वरमाहादेवउत्पत्तिभया शिवशक्तिस्वरूपलेख्या ॥ तेसुपुराण

॥ स्वस्था ॥

॥ २६ ॥

भूमिमा गुरुड आई रत्न आई फलमूल चहाई पूजाग म्या ॥ ईश्वरी प्रसन्न भै वरदान ले उभ
निर् ॥ गुरुड ले नागरु मेरा आहारु हव सुभनि भनि माग्पा ॥ ईश्वरी ले तथा सुभनि व
रदान दिईन ॥ २६ ॥ फेरि येक पुरमा जाई दाहिना घुडो पत्तन भयो ॥ एक पुरपीठ सा
धुछि देवी ॥ सकुपा जोगिनी उन्मने श्वर माहा देव उन्पत्ति भया ॥ शिवशक्ति स्वरूप ले रसा
ते सूर्य वित्र भूमिमा ॥ शीलारुह ले त पस्याग म्या ॥ ईश्वरी प्रसन्न भै वरदान ले उभनि
न ॥ शीलारुह ले देवताका ओंग मालागी भनि माग्पा ॥ ईश्वरी ले तथा सुभनि वरदा
न दिईन ॥ २७ ॥ फेरि उंकारे श्वर मा जाई उपध्वा त्र्योठ पत्तन भयो ॥ उंकारे श्वरपीठ
मात्रिका देवी ॥ पुराणंदरी जोगिनी ॥ त्रिसंताने श्वर माहा देव उन्पत्ति भया ॥ शिवशक्ति स्वरूप
ले रसा ॥ तस मोक्ष भूमिमा ॥ कल्पवृक्षे आई ॥ फल फूल चहाई पूजा गरिन् ॥ ई
श्वरी प्रसन्न भै वरदान ले उभनि ॥ कल्पवृक्ष ले जो चिताया को सो फलाउ न सकौ

॥ गुरु ॥

॥ २६ ॥

भनि माग्वा ॥ ईश्वरीलेतथास्तुभनि वरदानदिईन् ॥ ३१ ॥ फेरिजयंति पूरमाजाई कलेः
जो पत्तनभयो ॥ जयंति पूरपीठः जयंति देवा ॥ स्वचरीयोगिनी कल्पेश्वरमाहादेव उन्
पत्तिभया ॥ शिवशक्ति स्वरूपलेख्या ॥ ते ससिद्धभूमिमा तुलसी कूश आइतप
॥ स्यागया ॥ ईश्वरीपुसन्नभै वरदानले उभनिने ॥ तुलसि कूशले स्वर्गमध्याताल
तिनैलोकलेहामिलाई मानुभनि माग्वा ॥ ईश्वरीलेतथास्तुभनि वरदानदिईन् ॥ ३२
॥ फेरि उजयंति माजाई रगतकोठेला पत्तनभयो ॥ उजयंति पीठ माहाकाला देवा ल
लितजिहूजोगिनी ॥ हुंकारेश्वरमाहादेव उन्पत्तिभया ॥ शिवशक्ति स्वरूपलेख्या ॥ ते
सुपुंरापभूमिमा हिमालयपर्व आइतप स्यागया ॥ ईश्वरीपुसन्नभै वरदानले उभनिने
हिमालयपर्वतले ॥ देवदेवमनुष्यसर्वेलाई मोक्षदिनस कुंभनि माग्वा ॥ ईश्वरीलेत
थास्तुभनि वरदानदिईन् ॥ ३३ ॥ फेरिचरित्रपूरमाजाई राहिनाकरडू पत्तनभयो ॥ च

॥ स्वस्था ॥

॥ ३० ॥

रित्रपुरपीठ. करौश्वरी देवी ॥ चित्रवरजोगिनी. वायेव्येश्वरमाहादेवउत्पत्तिभ
या ॥ शिवशक्तिस्वरूपलेख्या. तेसुपुराणभूमिमा योगिनीगणार्ध तपस्याग
मा ॥ ईश्वरीप्रसन्नभैवरदानलेउभनिन् ॥ जोगिनीगणले मंत्रसिद्धहवसुभ
निमाग्या. तथास्तुभनिवरदानदिईन् ॥ ३४ ॥ फेरिक्षीरकापुरमाजाई. भौडि
पत्तनभयो ॥ क्षीरकापुरपीठ युगाग्रादेवी ॥ कलंकिनीजोगिनी. सहश्रनेत्रेश्वर
माहादेवउत्पत्तिभया ॥ शिवशक्तिस्वरूपलेख्या. ॥ तेसुमोक्षभूमिमा. मात्रिकागण
आई ॥ नानाउपचारलेपुजाग्या ॥ ईश्वरीप्रसन्नभैवरदानलेउभनिन् ॥ मात्रिकाग
णलेथानथानकोअधिपतिहुन्भनिमाग्या ॥ ईश्वरीलेतथास्तुभनिवरदानदिईन्
॥ ३५ ॥ फेरिहस्तिनापुरमाजाई ॥ दाहिनाकुसु पत्तनभयो ॥ हस्तिनापुरपीठ. चंदे
श्वरीदेवी. कोटलक्ष्मिजोगिनी ॥ सुखरिश्वरमाहादेवउत्पत्तिभया ॥ शिवशक्तिस्वर

॥ गुरु ॥

॥ ३० ॥

पलेरखा ॥ तेसुमोक्षभूमिमा सुदर्शनचक्रआईतपस्यागया ॥ ईश्वरीप्रसन्नभैवर
दानलेउभनिन् ॥ सुदर्शनचक्रलेसंहारकर्ताहुनभनिमाग्या ॥ ईश्वरीलेतथास्तुभनि
वरदानदिईन् ॥ ३६ ॥ फेरिउर्दितामाजाई शिरपतनभयो ॥ उर्दितापीठ विमलादे
दी ॥ पिंगलाक्षिजोगिनी ॥ रक्षस्वरमादेवउत्पतिभया ॥ शिवशक्तिस्वरूपलेरखा
तेसुपुंराभूमिमा हनुमानआई तपस्यागया ॥ ईश्वरीप्रसन्नभैवरदानलेउभनिन्
हनुमानलेरामचन्द्रकोसेवकभै लंकासाहगर्नसकंभनिमाग्या ॥ ईश्वरीलेतथास्तु
भनिवरदानदिईन् ॥ ३७ ॥ फेरिप्रियागमाजाई फोक्योपतनभयो ॥ पुयंगुपीठ सु
दरिदेवी सिंहवेगाजोगिनी ॥ महेंद्रेश्वरमाहादेवउत्पतिभया ॥ शिवशक्तिस्वरूप
लेरखा ॥ तेसुपुंराभूमिमा दशश्रोतारआईतपस्यागया ॥ ईश्वरीप्रसन्नभैवरदान
लेउभनिन् ॥ दशश्रोतारलेसते जेता द्वापर कलिचारेजुगका दैत्यसंहारगर्नसकौ

॥ स्वस्था ॥ भनिमाग्या ॥ ईश्वरीले तथास्तु भनिवरदानदिईन् ॥ ३८ ॥ फेरिविभवमाजाई मृग्याउलि
॥ ३१ ॥ पतनभयो ॥ विश्वपीठ कुंकेश्वरीदेवी. हुंकालिजोगिनी ॥ कुंदलेश्वरमहादेवउत्पति
भया ॥ शिवशक्तिस्वरूपलेख्या ॥ तेस्सिद्धभूमिमाविश्वकर्माआई चित्रविचित्रग
रि ॥ देवलवनायार ईश्वरीपुसन्नभै वरदानलेउभनिन् ॥ विश्वकर्मालेमेराकीर्ति. सत्ये
त्रेतावापर कली. चारैजुगमाथीरहवसुभनिमाग्या ॥ ईश्वरीले तथास्तु भनिवरदानदि
ईन् ॥ ३९ ॥ फेरिमायापुरमाजाई ॥ फियोपतनभयो मायापुरपीठ ॥ मायादेवीचंच
लाजोगिनी. तपस्यश्वरमहादेवउत्पतिभया ॥ शिवशक्तिस्वरूपलेख्या ॥ तेस्सुपुंण्य
भूमिमाचतुर्षष्टिलिंगआईजप ध्यानगया ॥ ईश्वरीपुसन्नभै वरदानलेउभनिन् ॥ च
तुर्षष्टिलिंगले स्वयंभुलिंगभैरहुं भनिमाग्या ॥ ईश्वरीले तथास्तु भनिवरदानदिईन् ॥
॥ ४० ॥ फेरिमह्यगिरीमाजाई ॥ वाउकुम्पतनभयो ॥ मह्यगिरीपीठ. मालिकादेवी

॥ गुरु ॥

॥ ३१ ॥

कोमलाजोगिनी ॥ कशउल्पतेश्वमाहादेवउत्पत्तिभया ॥ शिवशक्तिस्वरूपलेखा
तेसुपुंरणभुमिमा ॥ भुत प्रेत पिशाच आहं नाचिबेलिसेवागया ॥ ईश्वरीपुसंनः
भैवरदानलेउभनिन् ॥ भुत प्रेत पिशाचले ॥ सर्वेतिमुद्यायामावक्षपावसुभनिमाया
ईश्वरीलेतथास्तुभनिवरदानदिईन् ॥ ४१ ॥ फेरिमलयगिरीमाजाई ॥ आमनूपतन
भयो ॥ मलयगिरीपीठ वजेश्वरीदेवी ॥ कोमलाजोगिनी ॥ जागेश्वरमाहादेवउत्पत्ति
भया ॥ शिवशक्तिस्वरूपलेखा ॥ तेसुपुंरणभुमिमा सत्येआहंतपस्यागया ॥ ईश्वरीपु
संनभैवरदानलेभनिन् ॥ सतेले ॥ सत्यमारुह्याउद्धारगर्नुसकुंभनिमाया ॥ ईश्वरीले
तथास्तुभनिवरदानदिईन् ॥ ४२ ॥ फेरिसेनमाजाई मुदुपतनभयो ॥ सेनपीठ उमादे
वी अष्टादकर्ताजोगिनी ॥ पावेकावेश्वरमाहादेवउत्पत्तिभया ॥ शिवशक्तिस्वरूप
लेखा ॥ तेसुपुंरणभुमिमा आदित्यादिनवगुह आहंतपस्यागया ॥ ईश्वरीपुसंन

॥ स्वस्था ॥ भैवरादानले उभया ॥ आदिप्यादिनवग्रहले. लाभ. हानिको अधिकार हव सुभनि माग्पा ॥

॥ ३२ ॥ ईश्वरीले तथास्तु भनि वरदान दिईन् ॥ ४३ ॥ फेरि मेरुगिरी माजाई ॥ शुचिस्थान पर

नभयो ॥ मेरुगिरी पीठ. पूरार्ण देवी. करालि जोगिनी ॥ जिह्वासन सोरमा हा देव उतपति

भया ॥ शिवशक्ति स्वरूप ले रसा ॥ ते सृमोक्ष भूमिमा. सपनाग आई. हिरा मोति मानिक

नानारत्न च हूई पूजाग्या ॥ ईश्वरी पुसन्न भैवरादानले उभनिन्. सपनाग ले हा मा सरि र.

अगंम्य हव सुभनि माग्पा ॥ ईश्वरीले तथास्तु भनि वरदान दिईन् ॥ ४४ ॥ फेरि मईन्दु माजा

ई. दाहिना तिष्ठा पत्नभयो ॥ महेन्दु पीठ ईडादि देवी ॥ उडुगमनियोगिनी. तारे श्वर मा हा

देव उतपति भया. शिवशक्ति स्वरूप ले रसा ॥ ते सृएन्न भूमिमा. लक्ष्मी आई नाना दुव्य च हू

ई पूजा गरिन् ॥ ईश्वरी पुसन्न भैवरादानले उभनिन्. लक्ष्मी ले कर्तिक कृष्णका त्र्योसिका

दी सै पूरण लोक ले मेरो पूजा गरुन् भनि मागिन् ॥ ईश्वरीले तथास्तु भनि वरदान दिईन् ॥

॥ गुरु ॥

॥ ३३ ॥

४५ ॥ फेरिचावनपुरमाजाई ॥ वाउंकुम्पत्तनभयो वामनपूरपीठ ॥ कामेश्वरीदेवी
भैरुंदाजोगिनी ॥ वेदांतेश्वरमाहादेवउत्पतिभया ॥ शिवशक्तिस्वरूपलेखा ॥ तेसुपुं
रापभुमिमा कमलआदिं आई नानासुवासनादिया ॥ ईश्वरीपुसन्नभैवरदानलेउभ
निन् ॥ कमलआदिफुलले पुजाकालमापुसस्तुंभनिमाग्या ॥ तथास्तुभनिवरदानदि
ईन् ॥ ४६ ॥ फेरिहिरंन्येपुरमाजाई ॥ सूतथानपत्तनभयो हिरंण्यपूरपीठ ॥ नवरत्नेश्व
रीदेवी पुरंदाजोगिनी ॥ नारदेश्वरमाहादेवउत्पतिभया ॥ शिवशक्तिस्वरूपरखा ॥ ते
सुमोक्षभूमिमासर स्वतीआई तोत्रगरिन् ॥ ईश्वरिपुसन्नभैवरदानलेउभनिन् ॥ सर
स्वनीले जावतुजीवात्माका वोलिमावासहुवसुभनिमाग्या ॥ ईश्वरीलेतथास्तुभनिव
रदानदिईन् ॥ ४७ ॥ फेरिमाहालक्ष्मीपूरमाजाई वाउरङ्गपत्तनभयो ॥ माहालक्ष्मी
पूरपीठ ॥ कामलाछिदेवी दिगम्बराजोगिनी ॥ त्रिकुणेश्वरमाहादेवउत्पति शिवश
भया

॥ स्वस्था ॥ कृत्स्नरूपलेखा ॥ तेस्वरूपभूमिमा जालंधरप्रभृति अष्टसिद्धाआई ॥ जोगमार्गलेत
 ॥ ३३ ॥ पस्यागम्या ॥ ईश्वरीप्रसन्नभैवरदानलेउभनिन् ॥ जालंधरप्रभृतिअष्टसिद्धाले ॥ अ
 मसरहवसुभनिमाग्या ॥ ईश्वरीलेतथास्तुभनिवरदानदिईन् ॥ ४८ ॥ फेरिउग्रानमाडा
 ईकंथाडुलोपत्तनभयो ॥ उग्रानपीठविपुसुंदरीदेवी ॥ सुसंकोदरीजोगिनी ॥ भैरवे
 श्वरमाहादेवउत्पतिभया ॥ शिवशक्तिस्वरूपलेखा ॥ तेस्वआनंदभूमिमा मेघआई
 मानसिउपचारलेपूजागम्या ॥ ईश्वरीप्रसन्नभैवरदानलेउभनिन् ॥ मेघलेसंसारला
 ईजलदानदीउद्धारगर्नसकुंभनिमाग्या ॥ ईश्वरीलेतथास्तुभनिवरदानदिईन् ॥ ४९ ॥
 फेरिछायाछत्रमाजाईसेषअंगपत्तनभयो ॥ छायाछत्रपीठछेत्रेश्वरीदेवी ॥ सुसंको
 दरीजोगिनी ॥ पिशासेश्वरमाहादेवउत्पतिभया ॥ शिवशक्तिस्वरूपलेखा ॥ तेस्वो
 त्पभूमिमा ॥ अष्टभैरवआई नानाबलिउपचारलेपूजागम्या ॥ ईश्वरीप्रसन्नभैवर

॥ गुरु ॥

॥ ३३ ॥

दानले उभनिन् ॥ अष्टभैरवले मातृका गणकाधिपति हुं भनि माग्या ॥ ईश्वरीलितथा
स्तुभनि वरदान दिईन् ॥ ५० ॥ यसै तरहले आहा आहा सति देवीका अंगपत्र नभयो ॥
ताहा ताहा एक एक पिठ उत्पति हुदै गयो ॥ सबै पिठ को संख्या साठे सात कोटि ॥
७५०००००० ॥ एति पचास पिठमा यकै पीठको मात्रै दर्शन गरेला पनि ईश्वर सिद्धि
हवस् ॥ मनले वचनले कर्मले गुन्याको संपूर्ण पापनाश हवस् ॥ मनुष्य जन्म भै
पंचास पीठको पनि दर्शन गर्न शकै नत ॥ तस्को जन्म व्यर्थ भनै भनि चतुर्मुख वंशाले
आज्ञा गुन्याको छ ॥ ईति स्फुरा पुराणे के डार खंडे माघ माहात्म्ये कुमार अगस्तसं
वादे पीठ उत्पति नाम श्री श्वरस्थानि परमेश्वर्य कथा वष्टम अध्याय ॥ ६ ॥ अक्षता च
ह्राउनु ॥ हे अगस्ते मुनि ॥ ताहा प्रांत सति देवीका संपूर्ण अंगपत्र भै सक्या पछि ॥ माहा
देवले चित्त ईच्छा गरे न सकी ॥ हाय सति देवी हाय सति भनि भूमिमा परि मुर्छा भया

॥ स्वस्था ॥

॥ ३४ ॥

फेरि चेष्टा भयोर सुत्केरा हलि ॥ मन ले सति देवी समझि बहुला जस्ता भै ॥ जाहा ता
हाफि न लाग्या ॥ तेस्ता तरु सितग म्याका माहा देवई तारका भरु देव ले देव्यो र
आक्र मंत्रि छेड भन्या ॥ हं मंत्री सति देवी मर्ना ले ॥ माहा देव हि प्राको देवि सर्का बहु
ला जस्ता भै ॥ हाय सति देवी ॥ हाय सति भनि फिरि हि द्ये न ॥ श्री सरमा जु डगरि ई
न्दु को अमरावति ले उ ॥ अवहा मिलाई को कयाग र्ण सकला ॥ जा उ भनि सेना अधि
लाई ॥ मंत्री समेत लडाई ग र्ण भनि अमरावति गयो ॥ हे अगले मुनि ॥ ताहा प्रांत देव
माहरु डराई भन्न लाग्या ॥ हे देवताहरु ही अब जाहां नवसौ कयान भन्या ॥ तारका भरु
देव ले लाई ॥ माहा देव ले वरदान दिया को छ ॥ तसु लाई जु डगरि जितन को सकला ॥ भा
गो भनि सो गदै वि मृग स्थलि मा वसिर ह्या ॥ देवहरु भाग्या पछि तारका भरु देव ले
इन्दु का इन्दायनी प्रभृति अमरावति ली ॥ स्वर्ग मध्य पाताल तिने लोक मा एउ गरि ॥

॥ गुरु ॥

॥ ३४ ॥

आनंदलेख्या ॥ ताहा प्रांत माहादेव पृथिवी भुमनागर्दे मृगस्थलिमा आई पुण्या ॥
माहादेव आयाको देवता हरु ले देव्या ॥ साक्षांग पुना मगरि ॥ हे ईश्वर एति मिछे उमृत
कछिन आया उघारि हेर ॥ पापिष्ठतार काभर देत्य ले ईन्द्राय निपुभृति अमरावतिलियो
॥ ते सत्ता हीति मिले वरदा नदिया को हुनाले जुहुगर्न नसकि भागी ईन्द्रादि देवता संप्र
हा आहा आई वसिर ह्याछो ॥ एसागर पापिष्ठतार काभर देत्य को नाश गरि दे उभनि
बिंति गम्या ॥ एति ईश्वरि देवता कवच नसुनि ॥ माहादेव ले आया उघारि हेया ॥ ईडा
दि देवता लाई देविके हिजवा फुनदि सति देवी लाई स्पृही ॥ हाय सति हाय सति भनि
ताहा देवि पनि गया ॥ माहादेव ले विलाप गम्याको जावत जीया त्मा लिपि निसहन स
किनेन ॥ एसे तरु ले माहादेव नाना विलाप गरि यक सय वर्ष संम पृथिवी मा भुम
ना गरि हिआ ॥ ॥ इति कौण्डपुराणे केशरवर्ण माघ माहात्म्य कुमार अगस्त्य संवादे

॥ ३५ ॥ ~~इन्द्रादिदेवतामृगस्थलिपुयेसोनामश्रीश्चस्थानिपरमेष्ठ्यकथारसप्रमोभाय ॥ ७ ॥~~

॥ ३५ ॥

॥ हे अगस्त्यमुनि ॥ ताहा प्रांत दक्षिणदिशा करणांत कनगरमाका नृजीकमा ॥ वृंमपुरथि
यो ताहा ऋषिहुरु वस्याकाथिया ॥ ति ऋषिहुरु गंगामाह्मानगर्नजांदा माहा देवते सैवा
त गया ॥ माहा देव आयाका ॥ ऋषिपत्नी हुरु ले देव्यार ॥ आपत्तमावो लूनलाग्या ॥
हे ऋषिपत्नी हुरु हो ति गया को माहा देव हुं ॥ हे रसति देवी मर्ना ले वहुला जस्ता भै तेस्ता
देव लसित हि दंछन ॥ हा मा ऋषिहुरु एक भक्तेर हना ले दुर्वल पति छन ॥ कामले संतो
षदि न स कहै नन ॥ एस अर्थ ले माहा देव पाछि जा उभनि एक सय ऋषिपत्नि माहा
देव पाछिला गी गया ॥ ताहा प्रांत गंगामाह्मानगर्ना गयाका ॥ ऋषिहुरु ह्मानगरि स
कि घर किर्दा ॥ ऋषिपत्नि हुरु देवे नन ॥ कता गया भनि वर गया ॥ माहा देव पाछिला
गी गयाका ॥ चाल पायार वर गदै यो वाटा माहा भै ताया ॥ हे माहा देव ते ले हा मास्त्री ह

॥ ३५ ॥

॥ ३५ ॥

रीत्या ईश्वरभानि ऋषिहरुलेभन्या ॥ तिने रापदिलागि आयाका को हुन भन्या मा
हा देवले फकि हेदा ऋषिपति हरुलाई देखा ॥ मैले तात्यायाको होई न न क्यान आया
का हुन भन्या ॥ ऋषिहरुले भन्या हे माहादेव ते रा लिंग देवि पदिलागि आयाका हुन ॥ ते रा लिंग
गपत्र हरु सरभनि प्रापदिया ॥ ऋषिहरु का प्रापले माहादेव कालिंग पत्र भयो ॥ ते सलिंग
देवि जो तिलिंग दुर्पति भै पुंछारा संसार छो पुन लाग्यो ॥ तव पुंछा प्रभृति देवता ऋषिः
यक्ष गंधर्व किंनर ले चाडै विष्णु छे उ विंति गयो ॥ हे वैकुंठ नाथ माहादेव तालिंग देवि जो
तिलिंग दुर्पति भै पुंछारा संसार छो पुन लाग्यो ॥ त्यो देवि विंति गर्ण आयो अवज सो
गयो हो गरभनि ऋषिका प्रापले माहादेव कालिंग पत्र भया का वृत्तान्त कथा ॥ एति देवता
ऋषि गंधर्व किंनर ले भन्या का कुर सुनि विष्णु ले तत्कारे उठि जो तिलिंग लाई अगालो हा
लि राखा ॥ विष्णु ले अगालो हर्दै मा जो तिलिंग साम्प भै गयो ॥ त्यो देवि संपूर्ण देवता ऋ

॥ स्वस्था ॥

॥ ३५ ॥

विजक्षगंधर्व किंनरले धन्यविष्णुभनि नानास्तुतिगरिन् ॥ आक्रा २ आश्रममागया ॥ श्रीमहा
देवलेजोतिलिंगदेविपुतक्षभेः ऋषिरुद्धे उभयाः हे ऋषिरो ॥ विनाअपराधमतिमिलेमला
ईश्रापदियौ ॥ तमुपनिवाक्यसिद्धनरुवस् फेरिबोस्त्रणः क्षत्रिय वैश्य शूद्र चारैवर्णः
स्त्रीहरुष्कपुरुषभनिरहननसकुम्भनिश्रापदिया ॥ उन्नरापंठमाजाई कामकोधलो
भमोहछाडि संपूर्ण इंदीयवाधितिनेआघालेपरबुंलधाई वडाकष्टलेतपस्यागरि
रह्या ॥ हेअगस्तमुनि ॥ ताहापोल हिमालयपर्वतलेआफिल्लीमेनागभिनीभयाकोचा
ल्पायार बहुतेयुसिभेः आक्रामर्यादालेगर्भाधानकर्मगरि ॥ दशमासपूर्णाभयोर स
तिदेविलेमेनाकागर्भदेविपर्वतकिपुत्रीभेजन्मीन् ॥ कष्टिपुत्रिभन्यारक्तवर्णसूर्यका
जस्तोतेजभयाकि कोमलअतिसुंदरी पद्मपत्रजस्तोनेत्रभयाको ॥ यस्तुतिपुत्रिजः
न्याकोदेवि ॥ हिमालयपर्वतलेवशिष्टपुमृति ऋषिजोतिकोलाई दकिविधीसित

॥ एस् ॥

॥ ३६ ॥

नुवाहनगराया ॥ वशिष्ठप्रभृतिऋषिजोतिकलेभन्या ॥ हे हिमालये यस्वालयको
नाउपावर्ततेभन्यु ॥ क्यानभन्यातिमिपर्वतहो यस्वअर्थले तमुपुत्रीपार्वतीभनिनाम
राया ॥ हिमालयेपर्वतलेवशिष्ठप्रभृतिऋषिजोतिकलाई मशिमानिकईत्यादि दुव्यद
क्षिरादिभोजनगराया ॥ फेरिवशिष्ठप्रभृतिऋषिजोतिकलेभन्या ॥ हे हिमालयतिमिधं
नपरसाधौ क्यानभन्या यस्वालयले श्रीमाहादेवस्वामिपाई चतुर्दशभुवनकोरानि ५
न्याछ ॥ संपूर्णदैत्यशंहरगर्वाहभनिआसादियारभन्या ॥ अवहामिपनिजोदुतिप्रभाव
लेकतार्थभयाआफ्राओश्रममाजोदुभनिन् ॥ एतिवशिष्ठप्रभृतिऋषिजोतिककोवचः
नसुनि ॥ हिमालयपर्वतसुसिभैसासांगपुराणमगरिजानहवसभनिविडादिया ॥ हेअग
स्तमुनि ॥ वशिष्ठप्रभृतिऋषिजोतिक आफ्राओश्रममागया ॥ ताहाप्रांतपार्वतिपनीशु
क्रपक्षेकान्चनुमाई दिन्दिनैवठिठुलाभइन् ॥ बलनजोदापनिमाहादेवलाईपूजागरि

॥ स्वस्था ॥ ३७ ॥
 बेलथिन् ॥ रांदापनिश्रीमहादेवलाई चहाई बांथिन् ॥ यस्ता तरहले पार्वतीले केटा कि
 टि देखिन् संधै शिवका भक्तिमा चित्तलाई रहिन् ॥ एक दिन नारद ऋषिले विष्णु छेउ जाइ
 भया ॥ हे वैकुण्ठनाथ हिमालय पर्वतकी पुत्री पार्वती नाउ गन्या कि निर्मालाई जोग्य छः ॥
 कस्तुभन्या लक्ष्मी चाहि पनि पद्म सुन्दरी ॥ बतिसुलक्षणा ले जुक्त भया कि त्पोखी नुल्या
 उ ॥ एति नारद का कुरा सुनि विष्णु आज्ञा गछन् ॥ हे नारद हा मिलाई दिंछु क्या ॥ नारद भंछ
 न् ॥ त्पोधं दति मिलाई क्या न ॥ मजाई झैले ठेगाना गरि आउछु भनि हिमालय पर्वत छे
 उ गया ॥ हिमालय पर्वत आई भेटी हे गरि राज ति मिछेउ केहि विंति गरा आया तप्री पु
 त्री पार्वती वैकुण्ठका अधिपति विष्णु लाई दिउ ॥ एति नारद ऋषिका वचन सुनि ॥ हिमाल
 य पर्वत धुसि भै भन्या ॥ तिस्रा आज्ञाले मेरि पुत्री पार्वती विष्णु लाई दिया ॥ विष्णु छेउ ससै
 भन भन्या ॥ एति हिमालय पर्वत ले भन्या पछि ॥ फेरि वैकुण्ठ मागै हिमालय पर्वत सित भ

॥ गुरु ॥
 ॥ ३७ ॥

याको वृत्तान्न कस्या ॥ सति नारदका कुरा सुनि विष्णु संतोष भै ॥ हे नारद तिमि धन्य र स्या छे
अवतिमि आक्रा आश्रममा जाउं भनि विहा दिया ॥ नारद आक्रा आश्रममा गया ॥ ता
हा पुं तहि मालय पर्वत ले पार्वतिकं न्यादान दिन भनि सामागित यार गरि ॥ नारद ऋषि
लाई डाकि विष्णु छे उपठाया ॥ लग्न ठहर्छ आक्रा गुरु ब्रह्म सपति प्रभृति संपूर्ण देव
ता ऋषि जक्ष गंधर्व किर ॥ दैत्य नाग सर्वे लाई निमंत्र नागरि विष्णु पनि पार्वतिकं न्या
दान लिन भनि हिमालय पर्वत छे उगया ॥ मेनाले पार्वतिले हिंसेति मागि क ना
नारद ले जडा उगया का वस्त्र अलंकार पहिराई सिंगारि राखि थिईन् ॥ त्यो देवि ज
या विजया अजिता अपराजिता उगया का सखि ब्रह्म ले पार्वति छे उभन्या ॥ हे पार्वति
आज त मे विवाह हुन्या छ ॥ विष्णु लाई कं न्यादान दिंछन् भनि कस्या ॥ सति सखि ब्र
ह्म ले कस्या को सुनि पार्वतिकामनमा संदेह गरि मैले केटा केटी देवि श्रीमहादेव

॥ स्वस्था ॥ स्वामि पाउ भनि ॥ उनैलाई ध्यान गरिर साधु ॥ श्री माहादेवलाई नदिया ॥ अरुलाई दिया
 ॥ ३८ ॥ भन्या हत्पा गरि मधु ॥ एति पार्वतीले भन्या को वचन सुनि सविहुरु भन्छन् ॥ हे पार्वती उ सो
 भन्या जाहान वस् ॥ रुमिले कसैले न देखे न्या ठाडु मालु काई आउ हिड ॥ ते सो न गम्या थोरै वे
 लामा ति मिलाले जाँछन् ॥ एति सविहुरुले भन्या पछि पार्वतिले भनिन् ॥ जसो गम्या हो त
 सो गर भनिन् ॥ सविहुरुले नदिका तीर को वन मालगि कसैले न देखे न्या ठाडु मालगी लु
 काई आया ॥ ताहा प्रांत हिमालय पर्वतले आधरा गुरुलाई जज्ञमा वसालि विधि गर ह
 कं न्या दान दिन भनि पार्वतीलाई लिन पठाया ॥ घरमा देखे नर जाहा ताहा घर रगम्या
 कहि पाउ न सके नर ॥ हिमालय पर्वतले चित्त आकुलगरि ब्रह्मपति ऋषि छेउ ला
 ई ॥ पार्वती कहि छेउ नर कसो गंभनिन् ॥ एति हिमालय पर्वत का वचन सुनि ॥ ब्रह्मप
 ति ऋषिले स्तुत गनमा भयन भनि विष्णु छेउ विंति गम्या ॥ एति ब्रह्मपति का कुरा सुनि

॥ गुरु ॥
 ॥ ३९ ॥

विष्णुप्रभृति संपूर्णदेवता आक्रा आक्रा आश्रमागया ॥ माहाप्रान्नपार्वतीलेसीविहू
लुकायापछि नईकातीरमावसि ॥ वालुवाल्माई शिवलिंगवनाई श्रीमाहादेव आवा
हनागरि पूजागर्नलागिन् ॥ तेस्वाल्मुवाकालिंगदेवि श्रीमाहादेवपुतक्षभे आक्राम्वरुप
दर्सनदेया हेपार्वती मलाईक्यान आवाहनगम्या ॥ पार्वतीविंतिगछिन् ॥ हेजगदिश्वर के
टाकेटिदेवि मैले श्रीमाहादेवस्वामि पाउभनि तिमिलाई ध्यानगरिरह्याछु ॥ मेणपितारिमा
लयले विष्णुलाई कन्यादानदिनलाग्दा भागीकन आहा आया ॥ रक्षागर मदेवि पुसन्नहो
भनि ॥ एति पार्वतिकावचन सुनि श्रीमाहादेव आज्ञागछेन् ॥ हेपार्वती तेरावाउले कन्या
दान नदीकनतलाई स्त्रीभनुहुंदेन ॥ कसोभनु ॥ पार्वती फेरि भंडिन् ॥ हेईश्वर जसोग
न्याहो मलाई उपदेशगर ॥ माहादेव आज्ञागछेन् ॥ हेपार्वती विष्णुलाई तलाई उपदेशग
नन् ॥ तसेगम्यास् ॥ एति माहादेवले आज्ञागम्याको सुनि ॥ पार्वतीले हव्रभनि साष्टांग

॥स्वस्था॥
॥३६॥

उरुगमगारिन् माहादेव अंत ध्यान भया ॥ पार्वती घर आईन् ॥ हे अगस्त्य मुनि ॥ ताहा प्रांत
हिमालय पर्वत ले ॥ पार्वती आया को देखि को धले काहा गई सुनि सो ध्या ॥ पार्वती भें छिन् ॥
हे पोता केटा केटि देखि मैले माहादेव स्वामि पाउ भनि ॥ उने लाई ध्यान गरि रसाधु ॥ तिमिले
विष्णु लाई कंन्या दान दिन लागदा ॥ मल्लुक न गया कि थिया ॥ एति पार्वती ले भन्या का वच
न सुनि ॥ हिमालय ले वशिष्ठ प्रभृति ऋषि जो तिक हल ले भन्या को वचन समि ॥
माहादेव स्वामि रुंछ भनि ॥ उरु दिन वशिष्ठ प्रभृति जो तिके ले भन्या को हो भनि चुप लाग्पा
॥ ताहा प्रांत पार्वती ले कैले विष्णु आउला भनि ॥ माहादेव स्वामि पाउना निमिन्न नाना
तीर्थ वृत्त दान धर्म जप तप जज्ञ गर्न लागिन् ॥ शिव लिंग वनाई पूजा गर्ण लागिन् ॥
पार्वती ले स्तुता तरु ले भक्ति गम्या को देखि विष्णु संतुष्ट भे शंख चक्र गडा पद्म ली
गरुड माथि सवारि भे पार्वती छे उआई ॥ हे पार्वति तैले नाना तीर्थ वृत्त दान धर्म जज्ञ

॥उरु॥
॥३६॥

जपतपगत्याकोदेविमसंतोषभञ्जं वरदानलेउभन्या ॥ स्तुतिविष्णुकाआज्ञासुनि ॥
पार्वतीलेभनिन् ॥ हेपरं वंसाअस्थीकवरदानक्यामागु ॥ माहादेवस्वामिपादुसुनि
वरदानमागु ॥ स्तुतिपार्वतीकावचनसुनि विष्णुआज्ञागर्धन ॥ हेपार्वतीसंपूर्णतीर्थ
वृत्तधर्मजगजपतपचहिपनिउत्तमकरएकहंछु ॥ एकचिन्तभैसुन ॥ श्रीस्वस्थानीप
रमेश्वरिकोवृत्तगर ॥ तेसूवृत्तकाप्रभावलेजगदिश्वर श्रीमाहादेवस्वामिहोला ॥ ८८
तिविष्णुलेआज्ञागत्याकोसुनि ॥ पार्वतीफेरिभंछिन् ॥ हेलोकनाथतेसूवृत्तकोविधि
कसोहो ॥ क्याक्यागर्नुपर्छत्योआज्ञागर ॥ विष्णुआज्ञागर्धने ॥ पौषशुक्लपूर्णिमाकादिन
देविवृत्तआरंभगर्नु ॥ गोडाकानड्काटीह्यानगरि सुचिभै एकभक्तहरि यकचिन्त
गरिभैहृदिनसम्म ॥ मध्यानकालमानित्यश्रीमाहादेवकोपुजागर्नु ॥ माघशुक्लपूर्णि
माकादिन ॥ अश्विनरशयरोटि ॥ अश्विनरसयअक्षता ॥ अश्विनरशयवनि ॥ अश्विनर

॥ स्वस्था ॥ सय अग्निमुत्र ॥ अष्टोत्तरशायपान ॥ अष्टोत्तरशायकुत्कासुपरि ॥ अष्टोत्तर^शप्रजा
॥ ४० ॥ तजातकाफुलतयारगारि ॥ आशिर्मा उंकारलेखिगंगाजललेस्मानगारि श्रीवराड र
क्तचंद्रन सिंदूर फूलपैहाडनु ॥ धूपदीपनैवेज्यफलफूलदलभेदिचह्राडनु
बोडुशोपचारलेपुजागर्नु जपस्तोत्रगर्नु ॥ ध्यानगर्नु अर्घ्यदिनु हेपार्वती स्वस्थानी
परमेश्वरभक्त्याका कस्तुभक्त्या ॥ अष्टलेच अष्टचमात्रिकास्थिर आसनं
॥ खड्गत्रिशूलचोर्द्धच अर्द्धचवलसुत्पल्लो ॥ १ ॥ चतुर्भुजां त्रीनेत्रांच सर्वालंकाल
भूषिता ॥ सुवर्णावाधिकाभासा स्वस्थानी जदिश्वरी ॥ २ ॥ अष्टदलपद्ममा अ
ष्टमात्रिका आसनगारि ॥ खड्गत्रिशूल नीलोत्पल्लियाकी ॥ चारहात तीन आवा भ
याकी नानालंकारलायाकी ॥ पीतवर्णचाहिपनि अधोक्षमाभायमानभयाकी ॥ यस्ता
स्वस्थानि परमेश्वरलाई मनले ध्यानगारि ॥ हे ईश्वरि भनि करदान मागनु ॥ प्रसादमिहकुनु

॥ गुरु ॥

॥ ४० ॥

उहापछि उनैअष्टोत्तरशयमा॥आठरोटि॥आथअक्षता॥आठवेलिपुष्प॥आठअग्नि
पुत्र॥आठपान॥आठकुट्टासुपारि सगुनस्मेत आकापुरुषलाईस्वप्न॥पुरुषनभ
या छोरालाईसोपिनु॥छोरानभयामि त्रछोरालाईसोपनु॥मित्रछोरापनिनभया जनुका
मुनागरी आफुलेबुत्तगत्याकोछ॥मेरफलानाका मसिङ्गहवस्मनि गंगामालगिव
हाउनु॥हेपार्वतिस्वस्थानिपरमेश्वरको प्रसादलिन्याबोला मा श्रीमहादेव तंछेउआई
पुग्गान्॥तेराभक्तिदेविमसंतोषभया माहादेवस्वामिपायास्मनिवरदानदिओं॥स्व
स्थानिपरमेश्वरकोबुत्तविधीकसा॥एतिविश्वंभर मुर्तिनारायणालेआज्ञागत्यापछि॥
पार्वतीलेमनमाआनंदगरी श्रद्धापूर्वकपूजागरीपुणामगरिन्॥पार्वतीलेपूजागरीस
केपछि विष्णुलेगरुडमाथिसत्तारभैवैकुण्ठंआगया॥ ६॥इतिस्करपुरानेकैउरघ
~~होमायमाहात्म्ये कुमार अगस्त्येनवा देवार्चविबुत्त उपदेशो नाम स्वस्थानिपरमेश्वरार्च~~

॥ स्वस्था ॥ मधुन कथा अष्टमो ध्याय ॥ ८ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ हे अगस्त्यमुनि ॥ ताराप्रांत पौष शु-
॥ ४९ ॥ क्त पूर्ण माका दिन भयोर ॥ पार्वतीले विष्णुका आज्ञाले सविस्मृत भै ॥ गोडाकानडुकाटि
स्नानगरी सुचिभेयक भक्त रहि ॥ एकचिन गरि नित्य मध्यान काल मा श्रीमहादेव
को पुजा गर्न लागिन् ॥ मैहादिन भयोर माघ शुक्ल पूर्ण माका दिन संपूर्ण सामा
प्रितयार गरि ॥ श्रीस्वस्थानी परमेश्वर को पूजा ध्यान जप तोत्र गण लागिन् ॥ इन्दु
ले चाल पायार ॥ अवपपिष्ट तारका भूरदैत्य को नाश को कारण भयो ॥ कसो भन्नाहि
मालय पर्वत कि पुत्री पार्वतीले श्रीमहादेव स्वामि पाउ भनि ॥ श्रीस्वस्थानी परमेश्व
र को वृत्त गरिन् ॥ श्रीस्वस्थानी परमेश्वर का प्रभु धूले श्रीमहादेव स्वामि पाया पाछि ॥
पार्वती का गर्भ देवि पुत्र जन्मला तिवाहा वले मैहा शुभयाका तारका भूरदैत्य ला
ई ॥ मारि देला तव अमला वति राउ गण पाउला भनि ॥ एस्तो विचार गरि नेति सु

॥ ७८ ॥
॥ ४९ ॥

कोटिदेवतालाई इति भन्ने लाग्पा ॥ हे देवता हो पापिष्ट तारका शूर देव ले स्वर्गः
मारा जगत्या को धेरै काल भयो ॥ अवतारको नाशको कारणा भयो ॥ कसो भन्ना हि
मालय पर्वत कि पुत्रि पार्वती ले ॥ श्री माहादेव स्वामि पाउ भनि श्री स्वस्थानी पर
मेश्वरको वन गराला गिनु माहादेव स्वामि पाया पछि ॥ पार्वतीका गर्भ देखि पुत्र जन्म
ला ॥ ते सवाल बले हा माशत्रु भयाको तारका शूर देव लाई मारि देला ॥ माहादे
व सति देवी मर्ना ले विलाय गरि पृथिवी भुमना गरि उत्रा पंठ मा जाई ॥ काम क्रोध लो
भ मोह छादि ॥ संपूर्ण इन्द्रिय बाधिति नै आंखा लाई परं पुं लध्याई ॥ कष्ट ले तपस्या गर्न
ला गिरि साधन ॥ अब माहादेव लाई तपस्या देखि भुष्ट गरि ॥ फेरि काम क्रोध लोभ मो
ह मात्पाउना उपाय क्या छन ॥ एति ईशु ले भन्ना का कवन सुनि देवता हर ले भन्छन ॥
हे देव दुत्पा काम गर विना काम देव ले ॥ अरु त को सकला काम देव जाई माहादेव को

॥स्थथा॥ हृदयमा कामवानपुहारगिरिआउन् ॥ एतिदेवताहृलेभन्यापधि ॥ इन्दुलेतेसेहोभ
॥४२॥ नि. कामदेवलाईडाकिल्पाउन् ॥ वायुलाईअहाया ॥ वायुलेईन्दुकाआजालेकाम
देवघेउजाईचाडैडाकिल्पाईदिया ॥ कामदेवलेईन्दुलाईपुणामगरि मलाईका
कामलेडाकनुभयोभनिसुध्याया ॥ इन्दुआज्ञागर्धन ॥ हेकामदेवउवापंठमाजाईका
मक्रोध. लोभमोहछाडीसंपुराई. दुःखवार्धा ॥ परं. वंसमाचिजलाईतपस्यागणैला
गीरत्याछन् ॥ विनामाहादेवले योवुंलांए. संसारकोरक्षागला ॥ ए. म. अर्थलेति.
मिलेलाहाजाई माहादेवकाहृदयमा ॥ कामवानपुहारगिरिआउ ॥ फेरिकामक्रोध
लोभमोहमात्माउ ॥ एतिईन्दुलेभन्याकावचनसुनि ॥ त्याकाममगरिआउलाभ
नि ॥ आ. श्रीरती. समेतर्भ. उवापंठमा. माहादेवलेतपस्याग. त्याकोथाउमाग
या ॥ श्रीमाहादेवलाईसाशंगपुणामगरि ॥ इन्दुकाआजालेधनुनंकारगरि

॥गुरु॥
॥४२॥

कानसम्भवेचिमाहादेवकाममताकिपुहारगया॥ माहादेवलेकामवाराणपुहार
गयाको॥ माहादेवलेचालपायार॥ क्रोधलेआखाडुघरिहैया॥ तिनैआखादेधि
अग्निज्वालानिस्कारकामदेवभस्मभया॥ कामदेवकारलीरतीलेआप्रराखा
मिकामदेवभस्मभयाकोदेधि॥ नानाविलापगरिमाहादेवकापाडपरिविति
गर्जनागिन॥ हेजगदिस्वरुपाअपराधमेरास्वामिकोहोईन॥ इन्दुकाअगजाले
तिसुहृदयमो॥ कामवाराणलेपुहारगयाकोहो॥ हेजगनायकमदेधिप्रसन्नभैत्यो
अपराधक्षमागरिस्वामिवरदानदेड॥ हेकरुणामयतिमिकस्नाभन्या॥ दुष्टसंह
रगरी॥ साधुलाईरक्षागरिरह्या॥ स्तुतिमिलाईनमस्कारध॥ तमोवर्णाहग
नैहज्जारजीभयाकाशेवनागलेपनिस्पर्काकोधेन॥ मल्लीजातिलेकामकुं
ला॥ हेभक्तिवद्धमलाईविधवाननुत्माउ॥ मेरास्वामिकामदेवसंगलाई॥ सं

॥ स्वस्था ॥

॥ ४३ ॥

तोषगरि घर पठा उभनि स्तनातर हसित सो कग म्या को देखि ॥ अस्तुतिग म्या को सुनि
माहा देव लाई करुणा भयो ॥ हे रति तैले सो कग म्या को देखि ॥ अस्तुतिग म्या को सुनि
मलाई अतिकरुणा भयो ॥ स्मृजन्म माते राखामि पाउ देन स ॥ दापरका अन्तमा
विष्णुले कृष्ण अवतार लिनान् ॥ ते राखामि काम देव कृष्णका पुत्र भै जन्मला ॥ तव
तिमिरि श्री पुरुषको भेट होला ॥ ऐले तें दुःख नमान घर जा भन्या ॥ स्मृमाहा देवका
आज्ञा सुनि ॥ रतिले हवै सुभनि मनमा आनन्द गरि ॥ माहा देव लाई साष्टांग प्रणाम
मगरि घर फिरिन् ॥ ताहा पुत्र श्री माहा देवले सति देवी लाई समुझार ॥ काहा ज
न्मलिन गे भनि ध्यान दिष्टि ले विचार गरि हे म्या ॥ हिमालय पर्वत कि पुत्री पार्वती
ना उभै जन्मलि ईन् ॥ श्री माहा देव स्वामि पाउ भनि केरा केटि देखि नाना तीर्थ व्रत
दान धर्म जज्ञ जप तप ग म्या को ॥ गरि विष्णुका उपदेस ले श्री स्वस्थानि को व्रत ग

॥ गुरु ॥

॥ ४३ ॥

एतन्नागपाको चालू पायार ॥ अवपार्वतीको चरित्र गरि हेरुं भनि ईन्दुरूप भै ॥ वज्र
तमालीः हेरावत हानि चरि पावतीले वृत्ताग म्याकाठा उमा गया ॥ पार्वतीले संपूर्
ण वृत्त गरी सकि ॥ हातमा अघ पात्रली माहादेव स्थगि पाउ भनि स्वस्थानि पर
मेश्वरी लाई अर्ग गरी स्तुति गरी लागि व ॥ हे ईश्वरी निरंज निराकार तिमी लाई
कोटि २ नमस्का ॥ संपूर्ण तीर्थ पनिति मि वृत्त पनिति मि ॥ धर्म पनिति मि ॥ वृत्ता वि
ष्णु माहादेव पनिति मि ॥ शक्ति स्थिति संहार कर्ता पनिति मि ॥ पंचभुत पनिति
मि ॥ सत्त्व रजतम त्रिगुण पनि ॥ वृत्ता एउ संसार मा आत्मा पुरुष भया का पनिति
मि ॥ एसा अव्यक्त तिमावर्त नागर्तु चतुर्मुख वृत्ता भया सरस्वती भया ॥ शैव ना
ग भया इन्द्र रूले पनि नमस्का को मक सो गरि सकुं ला ॥ मेरा भक्ति देखि संख हो भ
नि नाना तर हले स्तुति गरि प्रसाद गि कन लाया ईन्दु स्वरूप माहादेव देखा ॥ पा

15
॥ स्वस्था ॥

॥ ४४ ॥

वर्तमाने ईन्दु आया का घन भनि जाथा जो गले पूजा गरि ॥ हे देवन्दु कया काम ले आउनु
भयो आशा गर भनिनु ॥ ईन्दु स्वरूप माहा देव आशा ग घन ॥ हे पार्वती ने भक्ति
देवि स संतोष भया ॥ माहा देव स्वामि पाउ भनि तैले यो वन गरि सु माहा देव कस्त
भया ॥ बहुला जस्ता ॥ माहा अर्घोर सूर्य का गरुना लाया का ॥ दुखा वये लवहे का
दाहिना हात सा डु स्वरूप जाया का ॥ बाउं हात मा विश्व रानी या का ॥ कस्वर मा वाग छा
ला वेष्टा को ॥ भुत प्रेत पिशाच पृथ म गरण संमालिक भया का ॥ विष भांग धनुर लि
या का निर्लज्जा भो हिडन्या ॥ फेरि अर्घोर मूर्ति भै श्म शान मा वा स गरि हिडन्या ॥
तें ते स्ती को मल परम सुंदरि तें लाई माहा देव स्वामि जो ग घेन ॥ संपूर्ण देवता
को राजा मलाई स्वामि तुल्या डु सोर्ग कारनी होलि सु ॥ सति ईन्दु स्वरूप माहा देव ले
आशा ग न्या को सुनि ॥ पार्वती लाई अति को ध भयो र भन्न लागिनु ॥ हे पापिष्ट ईन्दु मे
ले सुस्ता स्वस्थानी परमेश्वरी को वन गरी र ह्या मा आई ते शक्र गरि सु ॥ माहा देव ला

॥ गुरु ॥

॥ ४४ ॥

ई नानानिडागरिस् ॥ यो मैले सहन सकिन तलाई आपदिं छु भनि आपदि नंतयार
भईन् ॥ तबई नुस्वरूप माहादेवले पार्वती का आपदेवि डुराई ॥ यर्क यर्क हे पार्वती
मई नु होईन् तेरा चरित्र हे नई नु रूप भै आया का माहादेव हुन् ॥ मजोति स्वरूप
दर्शन दिया ॥ धन्य तेरा भक्ति देवि मसंतोष भयों भन्या ॥ पार्वतीले माहादेव को दर्शन
पाया फदि मनमा आनन्द सित साष्टांग प्रणामागिन् ॥ हे उगादिश्वर के दा के टि देवि
मैले नाना तीर्थ कुन दान धर्म जज्ञ उपनय गत्या तमु दर्शन पाया ॥ अवयोस्वरथा
नी परमेश्वरी को प्रसाद रोटि सोपना लाई कन्यादान भया को छैन ॥ कन्यादान न भै
कसो गरि सोपु ॥ एस् अर्थ ले मेरा बाबा मरुतारी छे उजा उं भनि डाकिल गिन् ॥ हि
मालय पर्वत ले माहादेव आया को देवि आप्ति पुत्रि पार्वती ले माहादेव स्वामि
पाउन लागि भनि माहादेव आया अव कन्यादान क्षीन सामा गुंतयार गरभ

४ ऋषिहरहलेवेदपहनलाग्वाः गंधर्वहरहले गाउनलाग्वाः

॥ स्वस्था ॥

॥ ४५ ॥

निअहाया ॥ वशिष्टप्रभृति ऋषिजोतिकल्पाइंइकि शास्त्रविचारगरी ॥ अक्षतृ
तीयाकादिनलग्नठहराई ॥ स्वर्गमध्यपातालतिनैलोककादेवता ऋषियक्ष
गंधर्वकीचरदैत्यनागअप्सरआइंजज्ञमावस्या ॥ चतुर्मुखबुंखालेजज्ञगर्भला
ग्वाइं ॥ अप्सराहलेनाचनलाग्वा ॥ देवकन्या ऋषिकन्या ॥ गंधर्वकन्या ॥ किं
नरकन्या दैत्यकन्या ॥ नागकन्याहरहलेनामावरुअलेकारपेही उचाहिउ
रामोभैषार्वतीकन्या दानदीयाकोहेर्नभनिआया ॥ हिमालयपर्वतकिल्लीमेना
लेपनिआफ्रीपुत्रीपार्वतीलाईसुगंधलेपनगराई ॥ हिमामोतिमानिकनानारत्नले
जडाउगन्याकोगहनाकपरालाउनदी सिंगारि राखीथिईन् ॥ नानामंगलडुडुभिवा
प्रगारि ॥ हिमालयपर्वतले तिलकुश स्मेत्पार्वतीकाहातमासमाति ॥ मेनालेसु
वर्णकाकमंडुलेजलधारागारि कन्यादानदिनलाग्वा हिमालयपर्वतले माहा

॥ ७५ ॥

॥ ४५ ॥

देवदेउभन्या ॥ हेविश्वम्भरस्सुभलग्नमामेशीपुत्रीपार्वतीतिमिताईकंन्यादा
नदिंछु ॥ तमुगोत्रकाहोविनांगवचलेकेहिकामनगर्भभन्याकोछ ॥ हिमालयपर्वतले
भन्याकास्सावचनसुनि ॥ माहादेवलेकेहिउत्रागर्णनसकि ॥ बहुतेश्रममनिउधो
मुखगरिरह्या ॥ हिमालयपर्वतलेपार्वतीकोहातसमातिमाहादेवकामूरवहेरिरह्या
विष्णुप्रभितिदेवताअविश्वक्षगंधर्वकिन्नरदेवनागरुहलेपनिससैहोभानिदुबैला
इकेहिभनुसकेननरचुपलागीरह्या ॥ तेस्त्रौसरमानारदअखिलेसतिदेविकोहा
इलेयेत्रवनाईशिवगीतनाईनान्वदै हिमालयपर्वतछेउआई हेगिरिराजजरुक्मा
योलेयोवुंस्मारसंसारमाश्रुतिथितिसंहारभयाकोछकेलेष्टसिगर्धन ॥ केले
संहारगर्धन ॥ फेरिस्कलेवुंस्माविष्णुमाहादेवतिनभयाकाछन ॥ तिनलेस्कप
निहुंछ ॥ स्साआदिपुरुषतिनकावावुपनिछेन ॥ महत्तारिपनिछेन ॥ गोत्रयनि

॥ स्वस्था ॥

॥ ४६ ॥

छेन ॥ वर्णाद्यापि पनितिने ॥ तेतिस्कोटिदेवताकापितांमहपनितिने ॥ फेरिचतुर्दश
भुवनमा ॥ यावत्जीवात्माश्च ॥ ईन्काहृदयमावसिपापपुण्यकासाधिभैरव्या
कापनितिने ॥ निरंजन निराकालपनितिने ॥ एस्ताईश्वरकोमहिमागर्णहउत्तार
जिभाभयाकाशेवनागभया ॥ फेरिचमुखवुंहाभया ॥ ईनलेपनिनसकाकोमक
सौगरिसकुलापावतीजगदिश्वरमाहादेवलाईकन्यादानदेउसंदहनगर ॥ एः
तिनारदऋषिलेभन्यापाधि ॥ संपूर्णदेवता ॥ ऋषिजक्षगंधर्वकिन्नरदेवनाग
हुरुलेभलोभन्याभनीपावतीमाहादेवलाईकन्यादानदिया ॥ पावतीलेमाहादेकागला
माफुलकामालालाईदि ॥ तिनफेरापुदक्षिणागरिपाउपरिन् ॥ हिमालयपर्वतलेश्रद्धा
पूर्वकसंपूर्णदेवताऋषिजक्षगंधर्व ॥ किन्नरदेवनागलाईजथाजोगपलेपूजागरिदक्षिणा
दिभोजनगएया ॥ भोजनगरिसकिसंपूर्णदेवता ॥ ऋषिजक्षगंधर्वकिन्नर ॥ देवहुरुले

॥ एरु ॥

॥ ४६ ॥

हिमालये पर्वत छे उभन्या ॥ हे हिमालय तिमि धन्य रसाद्यो ॥ मेना कागभ पनि धन्य ति
मिकष्ट भाग्य वंत सप्त दीप मापनि हुनु दुलभ ॥ तिमिले जन्म लिया को साफल्य भयो ॥
क्यान भन्या जुन पिना कधारि माहा देवलाई ॥ जोगेश्वर हरु ले ध्यान दृष्टिले हे दापनि पा
उन सकदै न ॥ तेस्ता माहा देव तिमिले स्वामि पा ॐ हामि पनिकृतार्थ भयो ॥ अवतिमि
ले आज्ञा दिया आ फुर २ आश्रम मा जां धु भनि ॥ एति देवता त्रय विजय गंधर्व किन्नर दैत्य
नाग हरु ले भन्या पछि ॥ हिमालये पर्वत ले जानु हृदय भनि विडारि दियार आ फुर २ आश्र
म मा गया ॥ ॥ इति स्कंद पुराणे केदारखर एमाच माहात्म्ये कुमार अगस्त्य माहा
पार्वती कल्याण नाम श्री स्वस्थानि परमेश्वर्य कथानवमोऽध्याय ॥ ६ ॥ श्री गणेशाय नमः
॥ हे अगस्त्य मुनि ॥ ताहा पुत पावर्ती ले श्री स्वस्थानि परमेश्वर को प्रसाद ऐति अक्षता कुं
उपुष्य ॥ अग्नि सुत्र पान् कुट्टका सुपा रिह मे नृपाई ॥ हे जगदिश्वर स्वामि अव मे रात प

श्री १॥ हि ॥ अं ॥ यथा ॥ स्वता ॥ यौ ॥

स्वस्थानि विधे न ॥

॥ स्वस्था ॥

॥ ४॥

स्वांसं पूर्णभयो ॥ बालअवस्तादेविनृतपा श्रीकोध्यानगरिरस्याथं ॥ अवमेराभापलेतपा
श्रीकोहातमाप्रसादस्वपुपायोभनिः स्वाद्यागप्रणमगरि ॥ हेआदिपुरुष श्रीस्वस्थानीप
रमेश्वर्काप्रसादलेमैलेस्वामिपायां ॥ परेपनि केहि विंतिगर्धु क्याहोभन्या ॥ यस्य जन्म
मासं सारमाजो दुषिछनति न लाई यो बुनको प्रथां तगेरिदिया ॥ तिन हरु उद्धार होला भ
नि पार्वती ले भन्या को सुनि ॥ श्रीमाहादेव बडो हर्षमान गरिकन आज्ञागर्दाभया ॥ हेसा
धु धं नरतिमि दुषि देवि दयाभया कातिमि धं नर त्याछो भनि श्रीमाहादेव ले पार्वती का
स्वभाव देविकन बुसि भैकन ॥ तत्पर देवि दुत पठाई अस्वस्थामा ऋषि डाकन पठायो
र ऋषि आई ॥ श्रीमाहादेव का चरण प्रणम गरिकन ॥ हे परमेश्वर मलाई क्या काम
ले दुकनु पठाउनु भयो आज्ञागर्नु हवस्त्र भंदा पार्वती आज्ञागर्नु ॥ हे अस्वस्था मारि
षि स्वर्ग मध्य पाताल का भव संसार मा जुने दुःखि दरिद्र छन ॥ तिन हरु लाई उद्धार का

॥ गुरु ॥
॥ ४ ॥

कारणातिमिआईतिनैलोकमाडुर्लभभयाकोश्रीस्वरथानिपरमेश्वकोवृत्तगरउन
भनि ॥ श्रीविष्णुलेउपदेशदियाको ॥ संपूर्णवृत्तकेविधिविधानपार्वतीलेअस्व
स्थामाऋषिश्चरलाईलिकाईविडादिया ॥ ताहापछि श्रीपार्वतीलेआज्ञागम्याव
मेजिम अस्वस्थामाऋषिश्चरलेशीलचहाई ॥ श्रीपार्वतीलेस्मरितभयाका ॥
श्रीमाहादेवकनपुरणामगरिताहादेविपैलेरसातलनाडुगम्याकापातालमाग
या ॥ ताहापानश्रीमाहादेवलेआज्ञागदाभया ॥ हेप्रियधेरैकालभयोकेलाश
सुंनभयाको ॥ अबआहावसिकेहिप्रयोजनछैन ॥ तिप्राबावामहतारीछेउवि
डा ॥ माग्नजाउभन्यार ॥ हवसुभनिडुवैर्रीपुरुषले ॥ हिमालयपर्वभयाकाठा
उमागैभन्या ॥ हेपीतापर्वतराजहिमालय ॥ महतारिउमैना ॥ छेरैकालभयोके
लाशसुंनभयाकोअवआज्ञादियाजांदाहुं ॥ हेपीताभनिरस्तातरहलेशीतलवच

॥ स्वस्था ॥

॥ ४८ ॥

न श्रीमहादेवले आशागरिविंतिगव्या ॥ हे त्रैलोक्यनाथ संपूर्णदेवगणजीवात्
माकापीताभयाका. तपा श्रीले अज्ञानले भन्या जस्तो मोहले पीता भन्नुभयो ॥ हे
त्रैलोक्यनाथ हजुरका भक्तिमेरा चित्तमा सदा स्थिर रहनेतजवीजगर्नुभै. मेरा
उपरमा प्रसन्न रहवस् ॥ हे जदिश्वर भनि हिमालय पर्वतले ॥ वडो रुष संग नाना
वस्त्र अलंकार लाई ॥ दुवै स्त्री पुरुष लाई पै लाई सिंहासनमा विराजमान गई
अनेग फल मूलादि सुगंध पुष्प. धूप दीप नैवेद्य प्रले सहित गरिः जथार्थले हिमा
लय पर्वतले श्रीमहादेव पार्वती लाई घोट शोपचारले पूजा गरि ॥ फेरि हिमालय
पर्वत राज ॥ मेना दुवै स्त्री पुरुषले अंजलि वार्ध विंतिगण लागिनु ॥ हे भवानी ज
स्तै तक्ष्मी नारायणाले संपूर्ण समुद्रका घरमा वस्यामा. समुद्र लाई आनंद भयायें ॥
॥ तस्तै तपा श्रीस्त्री पुरुष मेरा घरमा वस्याले मलाई आनंद भयो ॥ हे जदिश्वर तपा

॥ गुरु ॥

॥ ४८ ॥

श्रीकलाभन्या ॥ आक्रमाया ले बुं सार ए संसार माया प्रगर्भ भयाका ॥ सस्ता सं पूर्ण को
आत्मा पुरुष लाई कोटि २ नमस्कार ॥ फेरि स मुड मथ नहुदा ॥ काल कुटु उत पन्ना भयार
संसार मा उर पात हुन लाग्दा ॥ त्यो वित कंठ मा राखि रक्षा गर्ग्यो ॥ यस्तार साकार ए कोटि २ न
मस्कार ॥ हे विश्वम्भर मुनि ॥ श्रीसंभु आफैले भृष्टि गरि आफैले संसार गर्ग्यो ॥ सस्ता तपा
जी कन सह श्रकोटि नमस्कार ॥ हे परमेश्वर श्रीपुणेश्वर देव लाई माया तपा जी कासा ज
कलाभन्या ॥ पृथिवी को रथ ॥ चतुर्मुख घोडा ॥ सूर्य रथ का चक्र ॥ बुं सार रथि ॥ सुमेरु प
र्वत का ढाडो ॥ विष्णु जलावान् सस्ता सारथि भयाका तपा जी लाई कोटि २ नमस्कार
फेरि पार्वती पनि जगत माता हुं मेरा उपर माया गरि बक्सी जावस् ॥ मैले पुत्री भन्नु
अओप ॥ क्यान भन्या ॥ जगत माता हुन् ॥ छलकार ले मात्र मेरा कुमार जन्म लिनु
भयो ॥ हे गौरि भवानी भनि भनि आगे पुकार ले लुति गर्ग लागिन् ॥ हे परमेश्वर श्रीः

॥ स्वस्था ॥

॥ ४८ ॥

साहादेव विश्वं भरमूर्ति पनितपात्री ॥ द्वादशादित्य पनितपात्री ॥ वंसा एतसंसा ए
मा पाप पुण्य कासाधिभैरव्याका ॥ हे वृष धोजतपात्री कामहिमा चतुर्मुख वंसा
भयो ॥ रुड्जारुजिभुभयाकाशेवनागभयो ॥ एसाहरुले पनितसंकाको किंचि
तमैले कपोसकुला ॥ कपोसमर्थ होला एसात एहले ॥ हिमालय पर्वतराज को सु
तिमुनि ॥ श्री उमामहेश्वर बहुत संतुष्ट भै कन ॥ बहुत हर्षले हसाई लो मुखगार
कन आशा गर्द भया ॥ भो पर्वतराज हिमालये तिमास्तुति देखि म अति संतोष
भजौं सदा सर्वदा मेरा भक्तिमा चित्त स्थिर रहव ॥ अने कालमा कैलास प्रद बेह
वसु भनि अनेग आशिर्वाद दी वडा हर्षले ॥ अमरावति जांछु भनि हिमालय पर्व
त छेउ मेना छेउ विडा भै पार्वती लाई काख लालि ताहा देखि कैलास पर्वतमा पु
गु भै प्रथम गणले युक्त गरि आनंद सित विराजमान गर्द भयो ॥ १६ ॥ ४९ ॥
इति स्फुरण पुण्यो केदारखण्डमा च साहादेव पुनरुत्तम अगस्त संवादे पार्वती कैलाश पुं

॥ गुरु ॥

॥ ४९ ॥

पुनरेखनाम श्रीस्वस्थानीपरमेश्वरग्यधर्मवतकथादशमोऽध्यायः ॥ १० ॥ ताराउभन
कुमारआशागर्वन ॥ हेअगस्तेमुनिश्वर ॥ एकदिनपार्वतीलेबुक्रवाचसूदाउपक्या
कासयलकोमूर्तिवनाईद्वारमाराविधिन् ॥ तेसुओपरमाश्रीमाहादेववाहिरुदेवि
आईभिन्नजउभनिआयाकोसमयमा ॥ तेसुमूर्तिलेजानुहुदैनभनिभन्योर ॥ तेसुमूर्
तिलाईशिरघेनगरि श्रीमाहादेवभिन्नजानुभयो ॥ तवपार्वतीलेद्वारमावस्थाकोध्वं
किभनिसोधिन् ॥ श्रीमाहादेवलेछनाताछन् ॥ मआउदामलाईजानुहुदैनभंदामाभै
लेशरक्षेदनगरिआजंभनिर ॥ पार्वतीलेरस्ताविपत्तिमुनिबहुतविलापगारिकन ॥
श्रीमाहादेवछेउविंतिगया ॥ हेस्वामित्योतामेरापुत्रहुंक्यानशीरक्षेदनगर्नुभया
कोभनिपुत्रभावलेस्वकगर्शभया ॥ त्योदेविश्रीमाहादेवलेतेराघोरभनिचालपा
यनन् ॥ सोकनगरजियायीदेउलाभनिबुझाईआफरागराहरुलाईडाकी ॥ हेग

॥ स्वस्था ॥

॥ ५० ॥

गणहूहोचरैदिशामाआईजोअघिफेलापाज्योतेस्काशीरक्षदनगरिल्याउभनिआ
भैचन्दुवानसोपिपठायो॥ गणहूरुलेहवसभनिचारैदिशामाहेदैगयो॥ ठेरैटा
ठागयापछिवडोमनहतिफेलापाज्यार॥ श्रीमाहादेवकाआज्ञालेचन्दुवारा
प्रहारगया॥ हतिकायिच्यामालागीशीरछेदनभयो॥ त्योहर्तिकास्तोभन्या
सेतोपर्वतजस्तोअतिउच्चाभयाकायस्ताहर्तीकोशीरलगी॥ श्रीमाहादेवका
मुख्यांजीरावीदीयार॥ हेपरमेश्वरश्रीशंकरखामिहामिलेयसोमात्रेफेला
पाज्याभनिविनिगर्दामा॥ श्रीमाहादेवलेतेसुमूर्तिमाशीरजोरोदिया॥ तेसुमू
र्तिलाईगणेशनाउगयारपार्वतीकापुत्रभेरहा॥ ताहापुत्रश्रीमाहादेवपार्वती
सितभुलिरहार॥ विनाश्रीमाहादेवलेयोबुंझारासंसारकसोगरीरक्षाहोला॥ त
सअर्थहेअग्नितिमिजाई॥ श्रीमाहादेवलाईनिकासिल्याउनेकामगरभनिदे

॥ गुरु ॥

॥ ५० ॥

वैद्युभन्धार ॥ रस्ता वचन सुनि अग्निले हवस्सुभनि ॥ कैलाश पर्वत मार्गे कन ॥ श्री
महादेव भयाकाठा उमा जानलाई तयार गेह मा ॥ चार पारले जान दिख न नूर ॥ वा
युका रूप भै कन तालाका डुला देषि भित्र गे ॥ भिक्षु करुप भै श्रीमाहादेव पार्वती रूप
कांत गरि वस्पाकाठा उमा गया ॥ रस्ता तरहले अग्नि आया कोहेरी ॥ श्रीमाहादेव ले भ
स्मगर्न लाग्या ॥ तव पार्वती ले हत पताई विनि गया ॥ हे स्वामि माग्न आया काभी शु
कलाई नाशि हल नुघेन ॥ न जानि आया का केहि दिनु पछ भनि पार्वती ले विनि ग
या पछि ॥ श्रीमाहादेव ले आफ्र विर्य दिया ॥ तव अग्निले ते विर्य पाउनी मात्र
निलि दियार ॥ बाहा पछि बाहिर आई अवक सो गरु ॥ योक्ता हो भनि गंगा काति रमा
गे ॥ कुशाद्रु उगे लि दियार ॥ तों वीर्य आ गोवल्दामे वलि र ह्यो ॥ ताहा पछि सप्त नृषि
का र्खा हरु गंगा स्नान गर्ण लादा त्या वीर्य वलि र ह्या को देषि ॥ कसूले आ गोवलि

॥स्वस्था॥

॥५१॥

गया धन भनि ॥ आगोता पुं भनि नर ध्वतिले आगोता पुगयो ॥ एक तिले भन्या अर्को
लेवालि गया को आगोता पुछे न भनि अलग वसिर ह्या ॥ तारा पछित्यो कृषि पत्ति
ह रुघर गया ॥ आगोता पुन्या ध्वति कृषि पत्ति ह रुको गर्भ वास भयो ॥ एक दिन कृ
षि ह रुल चाल् पायो र भन्या ॥ तिमि ह रुको कसौ गरि गर्भ वास भयो भनि कृषि ह
रुले सुधा उदासा ॥ कृषि पत्ती ह रुले केहि उत्रादि नुस के न न ॥ तव कृषि ह रुको पभे
भाप दिया ॥ कृषि पत्ती ह रुस वै गंगा मा जाई त्यो विर्य दुगेलि आकाश मा वष्ट नाग
भैर ह्या ॥ ते सु विर्य देषि षडु चक्र नाम कुमार भै गंगा का पुत्र भैर ह्या ॥ एक दिन श्री मा
हा देवले गरीश कुमार दाकि आजाग न्या ॥ हे गरीश कुमार ॥ तिमि डुबै जानाले सु
मेरु परिक्रम गरि आउ ॥ ओ अधि आयो ते सुहाई वरदान देउ लाभ नि आशा भयार
स्ति माहा देव का आज्ञा सुनी मजुर माथी सवार भै सुमेरु परिक्रम गर्ना कानि निते

॥७८॥

॥५१॥

कुमारगयो॥ त्वोदेधिगणेशकामनमाअंडोलगरिअवकसोगरुंभनि॥ आक्रावाहनधु
चुंदाछेउगया॥ तवश्रीगणेशलाईछुचुंदातेदेख्योएपुणामगरिविंतिगन्था॥ हेपिनोक
धारिश्रीगणेशमपात्रीलेक्यानअंडोलगर्नुहुंछभनिभंडामा॥ श्रीमाहादेवलेआज्ञा
गमाकोकुराजोछसमस्तभंडाभया॥ फेरकुमारपनि सुमेरुपरिक्रमगर्नभनिगयो
ममात्रयसोसुमेरुपरिक्रमगर्णपनिसकदेन॥ अवसंपुरणवरदानकुमारलेलिआ
नन्दसितवसुलाअवकसोगर्न्याहोभनिश्रीगणेशवाटआज्ञाभयाकोदेधि॥ छुचुं
डालेविंतिगर्धन॥ हेप्रभुगणेशहेजूर्नाईमउपदेशदिउला॥ क्याहोभन्याश्रीमाहा
देवपार्वतीगंगातिनैजनाभयाकाठाउमाअंजलिवाधिविंतिगर्नुहवसुकरसोभन्या
हेपीतामातासुमेरुपनिअसुमेरुपनिनपात्रीभनिपुदक्षिणागरिमागनु॥ बाहाप
छिवरदानपाउनुहोलाभनिभंडामालोउसैगुरुंलाभनितत्कारैमा॥ छुचुंदाः
सहितभैकनकैलासमागे॥ श्रीमाहादेवपार्वतीगंगातिनैजनावस्थाकाठा

॥स्वरूपा॥

॥५२॥

उपनिविंतिगया ॥ हे पीता माता तपा श्री हरु जा हा राजगर्नु भयो को छ ॥ सुमेरुपनि
ताहि ॥ असुमेरुपनिताहि ॥ सर्वत्राहि भनिति नु फेर पुदक्षिणा गरि साशंग प्रणा
मगरि नु ॥ श्री माहा देव को चित्त बुझी बहु तै सुसि भै केन श्री माहा देव पार्वती ले ॥
हे बुद्धि वंता गणेश ति मि धन्य र ह्या छौ ॥ अवतिलाई वरदान क्यो हो भन्या ॥ स्वर्ग म
ध्य पाताल मा पैले के हि काय्य गर्द मा पनि ॥ पैले ति मुा पूजा गन्या को काम सिद्ध ह
वस ॥ तिमिलाई पूजा न गरि जो काम गर्छ ॥ ते को काम असिद्ध हवस भनि वरदान
दीया ॥ सुमेरु परि क्रम गर्नु गया का कुमार आई पुगे न नर ॥ गंगाले श्री माहा देव छे
उ विनि गया ॥ हे परमेश्वर श्री गणेश लाई वरदान दिनु भयो ॥ मेरा पुत्र कुमार आया
को छैन भनि मन मा संका गरि वस्य ॥ रस्ता तरह सित वस्या का गंगा को वचन सुनि
श्री माहा देव आगर्द मया ॥ हे गंगा सुन मयो कउ पाय दिंदु ॥ क्यो भन्या ति नै लोक मा उ
त्तम भया को मेरा शरीर बाहेक अरु ठाउ छैन श्री ३ स्वरूपा नी परमेश्वर को वृत्त गर ॥

॥गुरु॥

॥५२॥

वृत्तकाप्रभावलेतेरापुत्रआईपुगलाभनिस्तिआशासुनिवृत्तकोविधिसंपूर्णसामाग्री
श्रीस्वस्थानीपरमेश्वरीकोचरनारवन्दकननमस्कारगरिवृत्तगम्भा॥ वृत्तकाप्रभावलेकु
मारआईपुग्यातवगंगालेश्रीस्वस्थानिपरमेश्वरभनिसायांगपुराणमगरिअनेगभा
वनागर्दाभया॥ कुमारपनिश्रीमाहादेवछेउजाई॥ हेपीतामातामलनाईपनिवरदसनुपा
दुपान्याहुंभनिविंतिगर्दाभया॥ श्रीमाहादेवले॥ हेकुमारस्वर्गमध्येपातालमाकरे
लेकेहिकार्यगदांमापेलेतेरापुजागरोसुभनिवरदानदिईन॥ गंगालेपनिश्रीस्वस्था
निपरमेश्वरीकोस्वक्यासंमकोडाथार्थलेभावगरीअर्घदिस्तुगरिप्रसादमिआक्रापु
त्रलाईदिया॥ ताहाप्रोतदेवेंदुराजालेतेतिस्कोटिदेवतावटुलागरिभन्नलाग्वा॥ हेदेव
ताहोअवतारकासूरदेत्यकोनाशकारराहुनलाग्वा॥ अवअमरावतिलीसुखगरि
हामिलाईदुःखदिराण्याकोछेरेकालभयो॥ अवर॥ हाप्रोअमरावतिलिनेओसरआ
योकेनभयेश्रीमाहादेकावडापराक्रमिभयाकोहुईपुत्रगरोशकुमारनाउभयाका

॥सुस्था॥

॥५३॥

जन्मभयो श्रीमाहादेवधे उजाई विंति गरुं भनि देवे नुले भंदा ॥ देवता हरु ले हव सुभनि य
तिवार्ता गरि ईन्दु पुभृति देवता कैलाश मागे श्रीमाहादेव भया काठा उमादि नीग व्या ॥ हे
परमेश्वर शंभूनाथ तारकाशूर देव ले अमरावतिली हा मिला ईन्दुः घदिया कोठे रै का
लभयो ॥ अब ते स्को संहार गरि हा मोर शाग नु हव सुभनि ॥ ईन्दु दि देवता को विंति गरि ॥ श्री
माहादेव आज्ञा गर्दा भया ॥ हे ईन्दु दी देवता हो तारकाशूर देव लाई मै ले मानु हु दें ॥ मे
रा पुत्र गणेश कुमार ले ते सूर्य देव काना श गरि देला ॥ संपूर्ण देवता सार्थि तुल्य ईन्दु दुर्ग न
ला उम पछि आउला ॥ एति श्रीमाहादेव का आज्ञा सुनि ॥ ईन्दु दि वंसा पुभृति भै नाना श
स्त्र अस्त्र धनुष प्रस्थान गया ॥ त्पौ दि विगणेश ले छु चुं दा धे उभन्या ॥ हे वानि छु चुं
दा ॥ हे रमला ई वरदा दी आनर्थ ग यो भनि गणेश ले आज्ञा गर्दा मा ॥ छु चुं नु ले वि
तिगया ॥ हो विनायेक त्पौ अनर्थ होई न ॥ तपा श्रीला ई निमंत्र नाग न विस्पा को हो

॥गुरु॥

॥५३॥

ला ॥ अवसाजाईसमुराईदिंदुभनिगैप्रथानगसाकोधनुषकोटाडोकाटिआ
यो ॥ नवत्योदेविदेवताहरुलेविघ्नभयोभनिकरउदामा ॥ श्रीमाहादेवलेआज्ञा
गया ॥ हेदेवताहोत्योविघ्नभयाकोहोईन ॥ गरुडशलाईभंनविस्माघोरसमुराईदि
याकोमोत्रहे ॥ गरुडशलाईपूजागरिलेजाउभनिआज्ञादुरा ॥ इन्दुलेहवसुभ
नि ॥ श्रीगरुडशस्मेतभैलीअमलावतिगया ॥ अमलावतिपुगिदेवताकोरदैत्य
कोपरसपरलडाईभयो तारकाभूरदैत्यलेकुमारकारथघच्याटियकजाज
नपछिहताया ॥ त्योदेविकुमारकोधभयोतारकाभूरकारथघच्याटि ॥ चार
जोजनपछिहताया ॥ त्योदेवितारकाभूरदैत्यकोवहतकोधभयो ॥ कुमारला
ईखज्जुप्रहारगया ॥ खज्जुप्रहारगयाकोदेवि ॥ कुमारकोधभैतारकाभूरकोर
घिज्जोताकीचनुवानप्रहारगया ॥ त्योचनुवानगयोतारकाभूरकोशीरक्षेदन

नगरियो ॥ तयो देवि श्रीमा देवले चाडे जाई तारकाभूर को शीर भूमिमा पर्न नपा
॥ स्वस्था ॥ ई विचे मास मातिलिदा भया ॥ गीडमात्र भूमिमा पत्त्या ॥ कस्तात जवीज संग सं
॥ ५४ ॥ हारगयो भन्या ॥ दीनका सूर्य अस्ताई ॥ रात्री का तारा नला गेदे यस्ता वषत्
मा तारकाभूर आदी सकल असुर को नाश गरि ॥ संपूर्ण देवताले वंन्य २ ग
रोश कुमार भनि हर्षमान ले कोलाहल सव्द गत्या को सुवि मूर्छा भै र ह्या को
दैत्य सेना हरु दशदिशा मा भागी गया ॥ ताहा पछि श्रीमा हा देव ब्रह्म माथी स
वार भै ईडा दि देवता ॥ भूत प्रेत पिशाच गण समेत भै ॥ गरुड कुमार लाई अधि
लाई ताहा देवि कैलाश पर्वत मा जा दो भयो ॥ ताहा प्रांत कैलाश पुगी आनन्द सं
ग विराज मान गदा भया ॥ ते सुवषत् माई डादि देव गणाले ॥ श्रीमा हा देव छे डी वें
निगदा भया ॥ हे परमेश्वर कृपा धारी हरु तारका कृपाले शत्रु को नाश भयो अव

॥ गरुड ॥
॥ ५४ ॥

आज्ञादिया जादाहं भनि विंतिगदा श्रीमाहादेव वाट आज्ञाभयो ॥ हे ईन्दुदिदे
वता आक्र २ आश्रममा आनन्दसंगवशज्जाउ भन्दाभया ॥ नव ईन्दुदिदेवता
ले श्रीमाहादेवका चरणाद्वन्द्वकन ॥ नमस्कार गरि विदा भैताहादेवि अमए
वति आई आनन्दसंग आक्र २ आश्रममा वरदाभया ॥ ॥ ईति स्कारपुर
लोके दारवराडे माघमाहात्म्ये कुमार अगस्तसंवादे ईन्दुदिदेवता अमरावति
प्रवेशनाम श्री अस्वस्थानी परमेश्वर्यधर्मवृत्तकथाका दशोऽध्याये ॥ ११ ॥
ताहापुनः कुमार आज्ञागर्धन ॥ हे अगस्त मुनि स्वर्गका कुएक ह्या ॥ अवधाः
तालका कुएक हं दुसुन ॥ पार्वतीले अस्वस्थामा ऋषिसप्तपातालकामूलः र
सांतलमागै हे मा ॥ कस्तोपातालभन्ना ॥ श्रीसूर्यका जसो ते जभयाको जाज्वले मा
न ॥ फेरित्तामानी क्य सुवर्णका पूरिमा असंख्यासंपत्तिभयाको ॥ शेषनाग ॥ वासु
किनाग ॥ तक्षकनाग ॥ कर्कोटकनाग ॥ कलिकनाग ॥ अरुणनाग ॥ वरुणनाग ॥ ईन

॥ स्वस्था ॥

॥ ५५ ॥

हुरुकोनाग्निरु वडो २ वरु अलंकार पेही रामो भैर साकि ॥ यस्तु पुरिमा शेष नाग
का घर गयार ॥ अस्वस्थामा कृषि भंघन ॥ हे नाग हो पार्वतिका आसा ले श्री ३ स्वस्था
निपर मे श्वर को वृत्त उपदेश दिन आया को हुन ॥ दुःखि दरिद्र जो छ उद्धार गर्ण आ
या को हो ॥ उस्ता को हि छ न कि भनि सो ध्या उदा ॥ शेष नाग भंघन ॥ हे कृषि श्वर हो
उस्ता भन्या को हि छैन ॥ ते सर्व न कान जी क मा शंख चूड नाग ॥ रत्न चूड नाग ॥ कृपा
दत्त ॥ धृतराष्ट्र नाग का घर मा जाई सु ध्या उ ॥ उन्कार श्री हुरु व हु ते दुःख पाया को छ ॥
शेष नाग ले भन्या पछि ॥ अस्वस्थामा कृषि नाग नि छे उ जा दा भया ॥ शंख चूर्ण नाग
को र्छी ॥ हिरावति ॥ रत्न चूर्ण नाग को र्छी ॥ रत्नावती ॥ कृपा दत्त नाग को र्छी ॥ कृपावति
॥ धृतराष्ट्र नाग को र्छी ॥ मृगो वती नाउ गप्पा की र्छी हुरु दुःख पाया र घर मा व हं
न सकी ॥ नाग हुरु पर्देश गया ॥ ति नाग हुरु को दुःख भया ता पनि वडो सत्य वा

॥ गुरु ॥

॥ ५५ ॥

दीपिजा ॥ नागरु रूपदेश गयापदि नाग्निह रुले मतोगरि घर छाडि वनमापसि ॥ गुफाव
नाईव सुदार रुदावा हुवर्ष विप्रोतपनी नाग्नि को विचार छैन तेस्ता दुःखमा वसिर ह्याः
कानाग्निह रुलाई अस्वस्थामा ऋषिले घोड्याको नाग्निह रुले चाल्पायार ॥ नाग्निह
रुले अस्वस्थामा ऋषिले भेटि भन्थ ॥ हे ऋषि हो कया कारणले आउनु भयो भनि सो
धायार ॥ अस्वस्थामा ऋषि भन्छन् ॥ हे नागनी हो पार्वतिका आंशले वुत्त गए उन आयो ॥
रसांतल पातालमा जो दुःखि दरि दुछन् ॥ तिनिह रुलाई उद्धार गर आयाका हुं भन्दा ॥ ना
ग्निह रुले चित्त संतुष्ट गरि भन्छन् ॥ हे ऋषि हो पापिष्ट पनि हुन् ॥ दुःखि पनि हुन् कृपा
गरि वुत्त गए उन हुव सुभनि सन्मान गरि आसन्मा वसालि राख्दा तव अस्वस्थामा ऋ
षि भन्छन् ॥ हे नाग्नि हो र क चित्त गरि सुनः सत्य जुगमा हिमालय पर्वतका पुत्री पार्व
तिले श्रीमोहा देव स्वामि पाउ भनि श्री अस्वस्थानी परमेश्वरी को वुत्त गमा को विधि म
कहंछु ॥ पौष शुक्ल पूर्णिमाका दिन देविहातमान दुःसमेत काटि पान गरि सुचि भैये क

॥ स्वस्था ॥ भक्त भैये चित्तगारि मेहादिन सप्पनित्य मध्याह्नकालमाश्री मादेव को पूजागर्नु श्री
॥ ५६ ॥ महादेव लाई नमस्कार गारि श्री ३ स्वस्थानि परमेश्वर लाई पूजागर्नु ॥ कथा हा सुनु
 पूर्णचतुलाई पूजागर्नु ॥ बह्नि चहाउनु माघ शुक्ल पूर्णिमाकादिन ॥ अष्टोत्तरसयै रौ
 टि अष्टोत्तरशय अक्षता ॥ अष्टोत्तरशये कुरा पुष्य ॥ अष्टोत्तरशये अग्नि सुत्र ॥ अ
 ष्टोत्तरशये पान ॥ अष्टोत्तरशये कुरा सुपारि ॥ सगुण समेन ॥ नाना उपचार लेन या
 रगि ॥ आसिमा उंकार ले विस्थापनागर्नु ॥ गंगा जल श्री स्वरा रक्तचन्दन सिंदूर ॥ फ
 ल मूल पद्मदान ॥ वस्त्र भेटि चहाउनु सक चित्तगारि श्री ३ स्वस्थानी परमेश्वर को वनग
 र्नु ॥ अर्घदीः ध्यानतपस्या पाठगर्नु ॥ बाहा पछि पुसाद झिकि उनै ॥ अष्टोत्तरशय रौटि मा
 ॥ ८ ॥ रौटि ॥ ८ ॥ कुरा पुष्य ॥ ८ ॥ अग्नि सुत्र ॥ ८ ॥ अक्षता ॥ ८ ॥ सुपारि ॥ ८ ॥ पान
 सगुण सहित आकुरा पुरुष लाई स्वपु ॥ पुरुष नभया घोरालाई स्वपु ॥ घोरानि नभ
 या मित्र घोरालाई स्वपु ॥ मित्र घोरानि नभया जुन कामना ले वन गया कोष ॥ मे

॥ ७८ ॥
॥ ५६ ॥

राफला नाकामसिद्धहवसुभनिगंगामासेलाउनु॥ सयेरोदिआकुलेफलाहारग
नु॥ रात्रीजागर्तभैरहनु॥ श्रीस्वस्थानीपरमेश्वरीलाईयकोगरिध्यानगनु॥ संसृ
कारलेगमातिमिहरुउद्गारहोला॥ भनिअस्वस्थामात्रुषिलेभन्याकोसुनि॥ नागि
हरुलेसनमाआनंदेरिभन्नलाग्ना॥ हेअश्विभरहोहामिस्त्रीजानीधै॥ ज्ञानका
हासमुनुंला॥ तसर्थनपाओवसिहामिलाईबुनगराउनेहवसुभनिआदरभावग
रिएष्या॥ पौषशुक्लपुर्णमाकादिनभयोरअस्वस्थामात्रुषिलेदुनआरंभगग
या॥ मैहादिनभयोरमाघशुक्लपौर्णमाकादिन॥ श्रीअस्वस्थानीपरमेश्वरकोपुजा
गरिसकिअस्वस्थामात्रुषिलेभन्या॥ हेनाग्रीहोअर्घदेउ॥ ध्यानजपपाठगरभनि
त्रुषिलेभंद॥ नाग्रीहरुलेहवसुभनिअर्घगरि॥ अंजलिवाधीहेपरमेश्वरहामि
पापिकोपुजादेखिसंनुषभैदु॥ वकासमुदुदेखिपारगरिदिनुहवसुभनियेस्तापुका

स्वस्था

॥५॥

रलेस्तुतिगदैमा पुर्वदेविहृज्जारसुर्यकाजस्तोतेजगरि ॥ श्रीअस्वस्थानीपरमेश्व
रिप्रतक्षमेआज्ञागम्मा ॥ हेना नीतमुभक्तिदेविमसंतुष्टभयावरदानलेउभन्यार
श्रीअस्वस्थानीपरमेश्वरिवाटयस्तोआज्ञाहृदा ॥ नाग्नीहुरुलेविंतिगर्दिन ॥ हेजाग
दीश्वरदुःखनासहवस ॥ फेरित्वामिपनिचाडैआवस्मभनिविंतिगम्मा ॥ ईश्वरीलेत
थास्तुभनिवरदानदिइन् ॥ ईश्वरिअन्नरक्षानभईन् ॥ स्वस्थानिपरमेश्वरिकाप्रभाः
वलेप्रसादकि कन्यावेलामानागरुआइपुग्गा ॥ तवनाग्नीहुरुले मनमाआनंदग
रि स्वस्थानिपरमेश्वरीकाप्रसाद ॥ ऐति ॥ अक्षता ॥ कुन्दपुष्प ॥ अग्निसुत्र ॥ पान् ॥ कु
ट्कासुपारि सगुणसमेत आफ्रपुरुषलाइसोपिपुणामगम्मा ॥ अस्वस्थानात्रवि
लाइभोजनगराईश्रद्धापूर्वकदक्षिरागदिविडागरिपठाय ॥ ॥ ईतिश्रीस्कन्द
पुराणेकेदारखण्डमाधवात्मकमारअगस्तसंवादेनाग्नीवृत्तनामश्रीस्वस्थानि

॥गुरु॥

॥५॥

परमेष्ठ्या कथा हृदा दसी ध्याये ॥ १२ ॥ कुमार आशा गर्धन ॥ हे अगस्त मुनि उतिषा
तालका कुराक हं ॥ अव मृत्यु मंडलका कुराक हं ॥ तिमिलेय कचि नला ई सुन ॥ मृ
त्यु मंडलका दक्षिणादिशा मावुं सपुरना उग म्याको नगर छ ॥ ता हा बां स ए ह ह अ सं र व्या
स य नि पाई देव पुरा ना दिशा स्त्र भ्या स गरि ॥ वुं ला कर्म मार स्या का थि या ॥ ता हा शिव भ
क्त ना उग म्याको मा हा गरि प वुं स रा व स्या को थि यो ॥ त्यो वुं स ए गरि प भ या प नि लो भ र मो
ह थि ये न ॥ आ फु कर्म प नि छा भ्रा को थि ये न ॥ अ मि थ्या कर्म ग र्दे न थो ॥ कुरा प नि अ मिः
थ्या बो ल्दे न थो ते स्कि स्त्री स ति ना उग म्या कि वुं स रा थि ई न ॥ ति स्त्री पुरुष व हु नै मि
ल्या का थि या ॥ घर मा संप ति न हु दा धे रै व र्ष दुः ख पा या र शिव भ क्त वुं स ए ले आ पि
स्त्री स ति वुं स रा गि छे उ भ न्या ॥ हे स्त्री स मो घर मा संप ति छे न स दा दुः ख पा उ छे अव संप ति
नु म्मा उ ना नि मि र्त सिद्धि ग रो श को सेवा ग रीं ॥ स ति शिव भ क्त वुं स ए ले भ न्या को मु निः ॥

॥ स्वरथा ॥

॥ ५८ ॥

सतिवांस्त्रिणालेहवस्मनि आठ आठ दिन मासं गल्वार का विहान उठि दुवै स्त्री पुरुष र
जाई ॥ माहाकष्ट गरि सेवा गरि लागा ॥ ते सो गर्दा दश आठ वर्ष विमोर सिद्धि गरीश
संतुष्ट भै आक्रुष्ट दर्शन दियार ॥ गरीश आशा गर्धन ॥ हे शिव भक्त वांस्त्रिणाले हे स
तिवांस्त्रिणी तिमिहरुले वर्त गम्पा को देखि मसंतुष्ट भआ ॥ ज्याई घ्या गरि मेरा सेवा ग
म्पा का छौ वरदान मा गभनि आशा गम्पा को सुनि ॥ शिव भक्त वांस्त्रिणाले सतिवांस्त्रिणी
दुवै स्त्री पुरुषले गरीश का पाउ मा पारि ॥ हे परमेश्वर अरु थोके वरदान क्या मागै
पुर्व जन्म मान कमाया को हुनाले रस जन्म मा दुषि हरि दुभै दुःख पाया का छौं तर
मा घर मा सम्यत्ति छैन सम्यत्ति तुल्या हुना को ईक्षा लेति मो शेवा गर्धै सम्यत्ति व
रदान देउ दुःख काय मुदु देखि पार उन्नार भनि विनि गम्पा ॥ एति शिव भक्त वांस्त्रिणाले
सतिवांस्त्रिणीले भन्पा को सुनि गरीश आशा गर्धन ॥ हे शिव भक्त वांस्त्रिणाले हे सति

॥ ५८ ॥

॥ ५८ ॥

वांस्सर्णि. आजका आठदिन मा मंगलवार विहाउ दिवस ॥ ऐसे गरिजा हा आई पुजा
गया सु उम्वेला मा मेरा मुव्यां जी उपा देवला सु तो तेरा घर लगी कोपरा मारि छि
माथि वाट को परै ले छे पिदिया सु ॥ चार दिन भया पछि मा ठि वाट को कोपरा मिकि
दिया सु सुन होई रहला तव संपूर्ण संपत्ति भे भुवि होला सु तलाई संपत्ति हव सु भ
निन् ॥ अब तेरा घर जा भनि आशाग मा सिद्धि गरोश ताई शां ग पुण मंगरि ह
व मान भे घर गया ॥ गरोश अनर धान भया ॥ ताहा पुंन्त ॥ आठदिन भयो र मंग
लवार का विहाउ दिवस पूजा को साजामृत यार गरिक ॥ शिव भक्त वां स्सर्णि सति वां
स्सर्णि दुर्वे स्त्री पुरुष सिद्धि गरोश का थान मा गया र गरोश का अधिवाट एकलः दु
व्या सदा करै पुजा गरि गरोश का आज्ञा ले तो लः दुलगी को परा मारि छि मा ठि वाट
को परा ले छे पिदियार चार दिन भया पछि ॥ माथि वाट को कोपरा मिकि दियार सुन

॥ स्वस्था ॥

॥ ५६ ॥

कालदुभयाको देखिते सुदिन देखि शिवभक्त बांछरा. सति बांछराणीले संघ्या संपत्ति २
पाई वडा शुचिभया. दश घर रुढी भिक्षा मागि खान्या शिवभक्त बांछरा ले संपत्ति पा
यापछि ॥ एक दिन आक्रिस्त्री सति बांछराणी छे दुभन्या ॥ हेस्त्री पूर्वजन्म मादान धर्म
पुण्यनग त्याको हुनाले ॥ समुजन्म मा दुःखि दरिद्र भै दुःख पायाको थियुं ॥ सिद्धि
विनायक का रूपाले संपत्ति भयो ॥ समुजन्म मादान धर्म गरि नरह्या अको जन्म मा
फेरि दुःखि दरिद्र होला ॥ समुअर्थले दान धर्म पुण्य गरी भनि शिवभक्त बांछरा ले
भयाको सुनि सति बांछराणी ले लो भनि दुवै स्त्री पुरुष ले ॥ गंगा मा जाई स्नान गरि
सुवर्ण दान नाना द्रव्य दान गरि कन हरि हर पुजा गरि घर आउथ्या ॥ त्रित्य धर्म दान
गनाले संपत्ति पनि वरुदै गयो ॥ तब शिवभक्त बांछरा ले सति बांछराणी छे दुभन्या ॥
हेस्त्री हाम्रा संतान छैन नृहृद अवस्ता भयो ॥ संपत्ति भयाले मात्रे कपा गर्नु छ ॥ सति २

॥ गुरु ॥

॥ ५६ ॥

शिवभक्तवांस्मरणे भक्त्या को सुनिवांस्परिणेतो भनि ॥ दुर्वैस्त्री पुरुषले एकचिन्नग
रि ॥ मंगलवारकादीन सराका हेवडा कष्टले सेवागर्ण लाग्यार ॥ गरौश पदक्षभे आशा
गर्ण लाग्या ॥ हे शिवभक्तवांस्मरण ॥ हे सतिवांस्परिण ॥ निमि दुर्वैस्त्री पुरुषका सेवादेवि
मसं तुष्टभयो वरदानमाग जो नृकामना गरि मेरी सेवागर्ण ते ही वरदिंदु भनि गरौशले
आशा गय्यार ॥ शिवभक्तवांस्मरण सतिवांस्परिणी दुर्वैस्त्री पुरुषले अं जलिवारि विंतिग
न लाग्या ॥ हे सिद्धि गरौश ति मिले कृपा गराले ॥ हामिले संपत्ति पाऊं शंता न घे न
तस अर्थले त्या संपत्तिको रक्षा को गरि देला ॥ संतान वर दे उभनि विंतिगया ॥ एति शि
वभक्तवांस्मरण सतिवांस्परिणी ले भक्त्या को सुनि गरौशले आशागर्धन ॥ हे शिवभक्त
वांस्मरण हे सतिवांस्परिणी आ जका आठ दीन मा मंगलवार मा सै गरि आहा आ ई मे
रे पुजागया ॥ ते सर्वे लामा एक गाई ते ए मुखमा हे रि न ते ले पतिगाई का मुखमा

॥ स्वरथा ॥ हेरी पुजा गम्यासु ॥ ब्राह्मपदि गाईलोगे व्याउनि नू. त्योगोवर भूमिमा पन न पाई हात
॥ ६० ॥ माथा पनुर घर मालगि को परा मारा वि. माठि वाट को परे ले को पन. चार दिन भया
पदि. माठि वाट को छोप्या को को परा रि कि दिया र हे म्यासु ॥ ते सुवे गंदर देवि कंन्या
उत्पत्ति होई रहलि. पुत्र भन्या हुन्या छैन. क्या हो पुर्व जन्म मा ते ले राव्या को छैन भनि
गणेश ले आजा गम्या को मुनि ॥ शिव भक्त बांस्त्रण. सति बांस्त्रण ले हव सु भनि. गणेश
शलाई शास्त्रांग पुराण मगरि आक्रा घर मा फि म्या. ॥ गणेश अंतर ध्यान भया. ॥ ता
हा पछि आठ दिन भयोर मंगलवार का दिन विहा उंदि पख पूजा को सराजाम तया
रगरी. लि कन दुबै स्त्री पुरुष सिद्धि विनायक का थान मा गयारे गणेश को पूजा ग
रुना म्या गाई आई हो र रहि नू ॥ त्यो देवि शिव भक्त बांस्त्रण ले पनि गणेश को पूजा
गरि सकि पुराण म्ग म्या गाई का मुख मा हेरी पुजा गर्दी. तव गाई ले गो व्याई दिह नू ॥

॥ गुरु ॥
॥ ६० ॥

शिवभक्तवांछाएलेभैमानेंपरानपाईचाटेहानथापिगणेशलाईपुरणमृगारिघर
लगीकोपरामाएविमाठिवाटकोपरैलेघोषिदियो॥गाईपनिअंतरधानभइनु॥
चारदीनभयोरमाधिवाटघोष्याकोकोपरामिहिकेहेयार तेसुगोवरदेविकंन्याउत्तरप
निभइनु॥कस्तिकंन्याभन्यामभानकालकासूर्यजसोतेजभयाकि॥पद्मपत्रजस्ता
नेत्रभयाकि॥गरुडकस्ताकेशभयाकि॥महिमनूहानिकासुठजस्ताहातपाडुभयाः
कि॥पुराचमुजस्तोमुखभयाकि॥लाक्ष्मीकोजस्तोश्रीभगवान्किसाविरुनीकाज
स्तोपैतालाभयाकि॥स्तिपरमसुंदरिकंन्यालाईदेविदुवैस्त्रीपुरुषलेमनमाआनंदग
रि॥कोपरादेविमिनिदानगमारपाल्या॥तेसुवालवलाईदुदभयेनरफेरिमंगल
वारकाविउदिपषडुवैस्त्रीपुरुषलेविनायककाठानमार्गेपूजागम्या॥गणेशपुतस
भैनिमिस्त्रीपुरुषलेक्याईक्षागरिआयोभनिगणेशलेआशागम्यार॥शिवभक्तवांछा

॥ स्वस्था ॥

॥ ६५ ॥

राभेन्द्र॥ हे विराय कति मिले तपागाराले संपति भयो ॥ फेरि पुत्री पति भयो ते सुः
लाई वान दुद भयन र रति विंति गर्नु आऊं ॥ सति शिव भक्त बांल रा ले भन्या पछि गरी
शले ते सवाल बलाई दुद दिअं जाउ भनि आशा गया दुवै श्री पुरुष ले हव सभनि ग
री शलाई शाहं ग पुण म गरि घर गया गरी अ नर ध्यान भयो ॥ ताहा पान सति
बांल राले आफा सन भिहर सायार ते सवाल बलाई दुद वान दीव छाई ॥ अस्ति
सिता उर पति रुदा जन कर जालाई आनन्द भयो थो ॥ तस्तेयो बाल व दुत्पत्ति रु
दा शिव भक्त बांल रा सति बांल राले आनन्द भयो ॥ आफा म उरी दले बांल रा
हूलाई डाकि विधिसिन नुवा रानु गरायार ॥ बांल रा हूले भंछन ॥ हे शिव भक्त बां
ल रा गाई का गोवर देखि उत्पन्न हुनाले ॥ सवाल बकोना दु गो मा भन्यु भनि गो
माना उराय्यार यो बाल ब माहा भाग्य मानि हुन्याछ ॥ संपूर्ण लोक ले पनि मान्ये

॥ गुरु ॥

॥ ६५ ॥

गर्धनभनिवांसराहहलेभन्यार डुवेस्त्रीपुरुषलेवांसराहहलाई भोजनगराई अ
डापूर्वकंदक्षिरादि विडागरिपठाया ॥ ताहाप्रांत ॥ गोमावांसरापनि शुक्लपक्ष ॥
कान्वन्दुमागेदिनदिनेवछियाचवर्षकिभइन् ॥ एकदिनशिवभक्तवांसरा सति
वांसरागीलेगोमावांसरागीछेडुभन्या ॥ हेपुत्रीहमिहमानगरिआउछु पुजागर्गलाई
अक्षताकेलाई राव्यासभनिअह्राई डुईस्त्रीपुरुषगंगामाहमानगर्गगया ॥ ह्यानग
र्गसकिहरिहरपूजागरिसुवर्णादिनानादुवदानगर्गलाग्या ॥ एकेतातरहलेनि
त्यगंगामाजाईहमानगरिहरिहरपूजागरिसुवर्णादिनानादुवदानगर्ग अमरावति
कंपमानभयो ॥ तवइन्दुलेडराई तेतिस्कोटिदेवतास्मेतभैकेलासपर्वतमागयार
माहादेवछेडुविंतिगया ॥ हेजगदिश्वरमृन्मंडलकादक्षिराभागमावुंस्त्रपुरनाउ
गयाकानगरछ ॥ ताहाशिवभक्तवांसराछ तेसकिलीसतिनाउगयाकिवांसरा

॥ स्वस्था ॥

॥ ६२ ॥

छ ॥ ति दुवै स्त्री पुरुष ले ति मा पुत्र गणेश को सेवा गम्यार गणेश संतुष्ट भै असंख्या सम्य
ति दियार ॥ त्यो शिव भक्त बांछरा सति वंछ बांछरा ति दुवै स्त्री पुरुष ले नित्य गंगा मा जा
ई स्नान गरि हरि हर पुजा गरि सुवर्ण दिना नाद व्यदान गर्दा अमरावति कंय मान भयो
हे जगदिश्वर अरु पति विंति गर्छु सुनु ह्वस ॥ स्त्री पुरुष ले संपति पाया पछि संतान
भये नर ॥ फेरि गणेश को सेवा गम्या गणेश ले संपूर्ण लक्ष्मी ले युक्त भया कि मा
हाते जदंति देवता मा पति परम सुंदरी सति पुत्री वरदान दिया ॥ हे करुणा मय मेरो र
क्षा गर ॥ तिमिले मेरो रक्षान गम्या अमरावति देखि पति नहुंछ ॥ सत्ता तर हुने इन्दु ले र
विंति गम्या को सुनि माहादेव आज्ञा गर्छन् ॥ हे इन्दु नडरा तू लाई रक्षाम गर्हला ॥ तै
अमरावति जा भनि माहादेव ले आज्ञा गम्या को सुनि ॥ इन्दु ले ह्वसु भनि शाङ्ग
पुण्य मगरि अमरावति गया ॥ ताहा प्रान्त ॥ माहादेव ले इन्दु को रक्षा गर्ण निमित्त ॥

॥ गुरु ॥

॥ ६३ ॥

जरा मकुट गरि भिक्षु करुप भै वाडुं सत त्रिशूल ली ॥ दाही ना हात ले डस रुव जाई ॥ भ
स्म भुषित गरि शिव भक्त वां सखा का घर भिक्षा माग्न गया ॥ गोमावां सखी आफ्ना वाडु को
पुजा गन्या अक्षता के लाई रस्य कि थिइन् ॥ धैरे वेर पछि गोमावां सखी भंछिन् ॥ मेरा वाः
वाम हातारि गंगा स्नान गन गयी का छन् म अक्षता के लाउ छु भिक्षा दिन्ना को हि छैनन् ॥ स
कक्षिण पछि भनि पर्वारु ए छिन् ॥ ताहा प्रान्त ॥ गोमावां सखी ले अक्षता के लाई सः
कि भिक्षाली भिक्षु करुप माहा देव छे उ आई भनिन् ॥ हे भिक्षु कवा वाम हातारि घर थिये
नन् ॥ म अक्षता के डुं थ्यां विलं भहुन गयो उ सन मा नुह वस भिक्षा ले डे भनिन् ॥ स्ति
गोमावां सखी ले भन्या को सुनि भिक्षु करुप माहा देव ले आज्ञा गछन् ॥ हे वां सखी
स्ति वेर यथाई ओ हे भिक्षा दिन आईसु न्या भिक्षा मलि न्या छैन ॥ दिन्ना भयाने रा
वावा को पुजा गण के लाया को अक्षता देउ भन्या को सुनि ॥ गोमावां सखी ले भंछिन् ॥

॥ स्वस्था ॥
॥ ६३ ॥

हे भिक्षुक अक्षतामदिन्या छैन लिन्या भय भिक्षाले उ ॥ सति गोमावां सरिण ले भन्या
पछि ॥ भिक्षु करुप माहा देव आज्ञा गर्धन ॥ हे पापिनि वां सरिण ते ले अहंकार गरि म
लाई भिक्षा दियन स ॥ तलाई श्राप गर्धु तंसा तव वर्ष किहुदा सत्तरि वर्ष काठु छा
संग ते ए विवाह हवसु ॥ फेरि ते ए वावा मरुतारि ले कष्ट गरि सिद्धि गणेश को सेवा
गरि नु ल्या या को संपत्ति नाश हवसु ॥ फेरि पति तलाई नाना तरह को उः ख हवसु ॥ ते ए
वावा मरुतारि पति चारै मरि जव स भनि दुं ख ह ले भनाया ॥ सति चार थोक श्राप दिया
भनि भिक्षा न लि गया ॥ ता हा पछि गोमा वां सरिण को न्वि न आ कुल भै बाहिरः रोई रहि न ॥
ता हा प्रांत ॥ गंगा स्नान गरी गया काः शिव भक्त वां सरण सति वां सरिण दुवै स्त्री पुरु
ष घर मगि फिदा ॥ गोमा वां सरिण रोई रह्या को देखार ॥ हे पुत्र कान रोई सुक्या उः ख
भयो रोई सुभनि सुधाया ॥ गोमा वां सरिण ले भिक्षु करुप श्री माहा देव ले भिक्षा

॥ उरु ॥
॥ ६३ ॥

मान आया को कुरा हनंतर सबै अक्षता दे भन्या का कुरा श्राप गरि गया का कुरा हनंतर
कहिन् ॥ एति गोमावां सरणि ले कुरा का कुरा सुनि शिव भक्त वां सरण सति वां सरणि ॥ इ
ली पुरुष ले हे पुत्री गोमा हा देव होर ते स्का श्राप लागू ला के ॥ भिक्षु कले ते सो भन्यो भ
निरुन पछ कजान रोइ सभ निहु जाई राब्या ॥ ताहा पांत ॥ योगी मावां सरणि छव वर्ष कि
पुगी सात वर्ष कि भईन् ॥ शिव भक्त वां सरण ले सति वां सरणि छे उभन्या हेरली ॥ गोमा
वां सरणी कं न्यादान दिनु भनि वां सरण जो जन पठा उभनि वां सरण जो जन पठाया ॥ जग
दिभर माहा देव ले श्राप दिया को हुना ले ॥ गोमा वां सरणि कं न्यादान लि न्या वां सरण को
हि पाउ न सके नन् ॥ फेरि शिव भक्त वां सरण आफै गे सर्वत्र बोडि हिमाल आ फुले भ
माज सो वां सरण को हि पाय नन् ॥ फेरि गंगा कतिर जाई शाहें ग प्रणम गर्न लाग्य
का वां सरण हू लाई देव्यार हि रा लाग्य ॥ बाह पछि को हि देव्यान नन् मन ले हरि घ

रजा उभनिआ उनलाग्दा माहादेवले पनि रूप फेन्या कानन सुन्या कुप्री डोरो के :
॥ स्वस्था ॥ लाआया आधिभैजोरियाको सहा निस्काको कपास काकेश पाक्याको कालो मु
॥ ६४ ॥ षदेविला लचुहाउदो सनरि वरवको उमेर भयाको शिवशर्मा नाडगरी ॥ वांस्मरण भैरु
भै शिलाको आसन गरि संधागर्न लागा काजा सोभै रखा काथिया ॥ शिवभक्त वां
स्मरण ले ॥ शिवशर्मा वांस्मरण लाई देवि धेरै बेर तेसे ते उआं वां लाई हेरि रखा ॥ शि
वशर्मा वांस्मरण भंघन कोहो कोह देवि आयो क्या हे छौ भनि शिवशर्मा वांस्म
रण ले भन्या को सुनि शिवभक्त वांस्मरण भंघन ॥ शिवभक्त वांस्मरण नाडगमाको
वांस्मरण हुं मेरा घर मा एक कन्या छ कन्या सन दिन भनि वांस्मरण बोजि हिड्यु
काहि पायनर घर जा उभनि आया को हुं तिमिलाई देख्यो र तिमि को हो भनि स्मृति
शिवभक्त वांस्मरण ले भन्या पछि ॥ शिवशर्मा वांस्मरण भंघन ॥ हे शिवभक्त वांस्मरण

॥ गुरु ॥
॥ ६४ ॥

मपनिशिवशर्मानाउगयाकोवांलराहुन॥ सोहुवर्षकाउमेरदेविकंन्यादानकसे
लेदियादेविलिदाहुंभनिहिप्राकाथिअंमलाईकंन्यादानकोहिपायन. आजमेराभा
गेले. तिमिलाईभेताओं॥ ईश्वरकाकृपालेउवैकोकामपुग्यो. हेपितामदेविदयाग
रिनशोपुत्रीपलाईकंन्यादानदेउ. मेरोयोउमेरभयो. रपनिअरुविवाहभयाकोधेन
अवतिमिलेकृपागयाकंन्यादानपाउलाभनिरतिशिवशर्मावांलरालेभन्याकोसुनि
शिवभक्तवांलरालेभंदन॥ हेशिवशर्मावांलरातेसाउमेरकातिमिलाईवालखमे
रिपुत्रीअजोग्य॥ विशेषकामदेकिलीरतिजास्तिमेरिपुत्रीतेसातिमिलाईकसोगरि
देउभनिशिवभक्तवांलरालेभन्यार॥ शिवशर्मावांलराभंदन॥ हेशिवभक्तवांलरा
एतेसोआज्ञानगर. त्योकंन्यामलाईदेउ. तिमिलेनेसाकृपागयामहत्पागरिम
हला. भनिशिवशर्मावांलरालेयस्ताकृपागयाकोसुनि॥ शिवभक्तवांलराका म

॥ स्वस्था ॥
॥ ६५ ॥

नमा भंघन ॥ अववां सगामै हन्पा लिउकि कंन्यादान देउ ॥ कंन्यादान नदिया हन्पा गरि
मर्माघ तेस्का कर्ममा तेसै लेखा कोर हे छम कसो गहं ॥ उसदिन गोमाला ईश्राप
दिन्या भिक्षु कमा हा दे वर साधन ॥ उनका श्राप अन्यथा गहं इन्दु लेपनि सक्य
नन् रावस्या लेपनि सके नन् ॥ मज्जस्मा लेक सो गरि सकुंला ॥ हस्मा विचार गरि
चिन्तले आकुल भै शिव शर्मा वां सगाला ईली संगै घर गया ॥ सति वां सगाले शि
व शर्मा वां सगाला सहि भै आक्रा पुरुष शिव भक्त वां सगाला आया को देखि सति वां सगाले
ले भन्दीन ॥ हेस्वा भित्तो दुकि ल्याया को को हो भनि सुधाइन् ॥ हेस्त्री शिव शर्मा
वां सगाला ॥ गोमा कंन्यादान दिन वां सगाला जो जिहि इहा ॥ काहि पाउ न सकि नन् र
घर आउ भनि आउदा गंगा काति रमा संध्या गर्ना के रसा घ भनि हेर्दा मगया को
देखार संध्या गरि सकि मछे उ आई को हो का हा देखि आयो भनि सो थोर मैले वां

॥ शुरु ॥
॥ ६५ ॥

लखहुं मेरा घर माकं न्यादा नदिन वां सराणो जिहिया को काहि पथे नर घर आ उभनिः
आया भनिक ल्या. तिमिको हो भनि सुधाया र॥ ते सुले म पनि वां सराणहुं॥ सो हू बर्य का
उमेर देखि करै लेकं न्यादा नदिया लि उभनि हि न्याको. मलाई कं न्यादा नदिया को
हि भयन न॥ आउ मेरा भा गेले भेटा जां॥ तमी पुत्री मलाई कं न्यादा नद उभन्यो र ते
सुले ते ति भन्या पछि॥ मैले भन्या हो शिव शर्मा वां सराण ते सु उमेर का ति मिलाई वा
लख मेरि पुत्री अजोग्य॥ विसेख काम देव की रक्षी रति जसि मेरि पुत्री॥ ते सति मि
लाई क सो गरि दे उभन्यो र ते सुले ते सी आशान गर न्यो कं न्या मलाई नदिया हन्या
गरि मरुं ला भनि संग लागि आयो॥ अब हन्या ले उकि गो सा ता कं न्यादा नदे उ॥ एति
आफ्नो पुस्व शिव भक्त वां सराण ले भन्या को सुनि॥ सति वां सराणी भंछन हस्या मि ते
स्तादुरान गर न्यो क सो भन्या कुपो. कानन सुन्या देरे कैला आषा भको. आवि भे
या

॥ स्वस्था ॥ जोरियाको कपालका केशपाक्याको कालो मुख देविला लुचिहिरयाको ॥ मेरिपुत्री
॥ ६६ ॥ कस्तीभन्या पुराँमाका चन्द्रजस्तो मुख भयाकि ॥ महीमन्त हातिका सुडजस्ता हात पा
उभयाकि ॥ लक्ष्मीका जस्तो कंवर भयाकि ॥ सगवित्रीका जस्ता पैताल भयाकि ॥ म
ध्यानकालका सूर्य जस्तो तेज भयाकि ॥ सस्तिपरम सुंदरि मेरिपुत्री तेस्ता लाईक
सो गरिदेउ ॥ जति अर्काको कन्या दिव्य नन भनिवुं त्यो हन्या गरि मर्ला ॥ त्यो हन्या हामि
लाई लाग्ला कपालेस्का घुर्कि मान डराउ ॥ कदाचित् तेसुं दुःखमातिमिलाई संदेह भया
त्यो हन्या गरि मरोस् ॥ मकपाल तथा पिदेउला ॥ तेसुं लाईला ॥ हजार हत्या लाग्ने भ
यापनि दिव्या छैन ॥ पृथिविमा अरु बांछमाण कोहि छैन नकि ॥ तेसुं लाई जा भनिदेउ ॥ अ
रु बांछमाण को जित्ने उभनि सति बांछमाणले आफ्ना पुरुष सित स्तनाद्वारा गमाको सु
नि ॥ शिवशर्मा बांछमाण भन्छन् ॥ हे माता सति संसारमा दुखापनि छन् ॥ बालवपनि छन्

॥ शुरु ॥
॥ ६६ ॥

कोहि पुरुषका आकुचाहि उमेर कापनि स्त्री घन ॥ कोहि स्त्रीका पुरुष घन ॥ कैसे
काधे रै स्त्री घन ॥ कैसे का स्त्री घेनन ॥ कैसे का पुरुष घेनन ॥ कैसे काधे रै घोर घे
रि घन ॥ कैसे का घोर घोरी घेनन ॥ कोहि धनि घन ॥ कोहि कंगाल घन ॥ कुसाल्याः
कोचक्रुं रै फिरिरहा का घन ॥ संसार मावुठा को रुदन ॥ कसलाई मनु पदेन ॥ एस्
अर्थ ले तो कन्या मलाई देउ नदियांति मिदु वै स्त्री पुरुष लाई आपदिह न्यागारि मरुं ला
भनि प्राण वायु वृक्षारण मा पुम्यो मरुं तया भयो ॥ दिने रौकि दिने नो भयो तव शिव
भक्त बांछण डरई ॥ हे शिव शर्मा बांछण ने सो नगर ॥ मेरि पुत्रि कन्या दानति सिलाई
दिंछु भनि वृक्षारण पाउधो रुदियार ॥ डाकि माथि लग्या ॥ सति बांछणि मा न्या भेनन
र ॥ शिव भक्त बांछण ले वृक्षारण न लग्या ॥ हे स्त्री उरु दिन गोमाता लाई आपदिह न्याभि
शुक माहादेवर हां घन ॥ अवतरे स्कोटि देवता ह्या पक्ष भे आया पनि ॥ त्या आपल

॥ स्वस्था ॥ घनागणसकन्याछैन ॥ देवलेपारीत्मायोगोमाताएसेनाईकन्यादानदेउसामा
॥ ५७ ॥ गीतयारगरभनिशिवभक्तवांस्त्रालेभन्यापछि ॥ सतिवांस्त्रालेनानाविलापग
णलागिन् ॥ आसुर्येयोदुष्टाकोरबालवकोविवाहहुन्यादेवनपमो ॥ निर्विवेकिः
विधातालेमेरिपुत्रीकालिलाटमाकसोलेष्याकोरहेछ ॥ नुवारातुकादिनवांस्त्राह
रुलेयोबालवभाग्यमानिहुन्याछ ॥ संपूर्णलोकलेमांन्याछनभन्या ॥ अमिथ्या
बोल्माकोरह्याछ ॥ अकर्मताः हामिलेगमाकोधियेन ॥ कयापापलेयसोभयो ॥ मे
रिपुत्रीलाइएसबालवलेकयाजान्दछिन् ॥ श्रापदियाहुन् ॥ शिवभक्तवांस्त्रा
फेरिभन्छन् ॥ हेस्त्रीतेसोनगरअवदेवलेजसोगला ॥ शिवशर्मावांस्त्रालाईवान
देउसुत्तलाईठाडुवताईदेउभन्या ॥ सतिआप्रापुरुषशिवभक्तवांस्त्राले
भन्याकोसुनि ॥ सतिवांस्त्राले ॥ गोमातालाईडुकिभन्नलागिन् ॥ हेपुत्रीतेरोविवाह

॥ ५८ ॥
॥ ५९ ॥

15
10
5
0
0 cms. 5 10 15 20 25 30

हुनलागणे तेस शिवशर्मावांलराताईकंन्यादानदिंछन॥ क्वाहोभन्याउसुदिनमात
लाईश्रापदिन्याभिशुकमाहादेवरहाछन॥ तलाईन्योश्रापलागणेहामिलाईदोषन
दे॥ नपनिसुतानगर तेराकर्ममातेसेलेखाकोरहेछभनिआंखादेधिआंसुघसालि
काषमालिइनूरतवगोमातावांलराणिभंछान॥ हेमातातिमिहूरुलाईदोषछेनमेराक
र्मलेपारित्यायो फेरिमाहादेवलेदियाकोश्रापअनर्थगराकस्कोसामर्थछ॥ अहं
कारलेमैलेभिशुकरूपमाहादेवलाईनिद्रागयांतेहिफलभोगगछु॥ एसेअर्थले
भिक्षामाग्नआयाकाभिशुकलाई॥ महादेवठानिभिक्षादेडुर तेस्काईसासिद्रुहोला
जोमनुष्यले॥ विमुषगरिपठाउली॥ तेसूलाईमलाईजसोहोली॥ हेमातादुखाभ
यातापनि॥ दुष्टिभयाकाभयापनि॥ पातकिभयातापनि॥ मलाईदेवलेपायोपा
तकिभयापनिमलाईदेवलेपारित्यायो हेर॥ रामचन्द्रजास्तानारायणलाईजसोदे

वलागोरवनजाईनानाकणगर्नुपयो॥ वनयागयातापीनिरवणलेसिताहरिलिंगपो
॥ स्वस्था ॥ माहादेवजस्तालाईदेवलागोर कालकुटविष्कंठमाराधि॥ नीलकंठनाउभैरहनुप
॥ ६८ ॥ यो जुधिष्ठितधर्मात्माकोथियातिरुलाईपनिदेवलागोर राउपभुस्तभेपाचेपाइले
वनवासजानुपयो॥ दोपतिलाईदेवलागोर दुयोधनजस्ताराजाकासभासात्रिरुप्या
गरिनिर्वस्नगराईपाईरु॥ वलिराजासाईदेवलागोर पातालजानुपयो॥ कृष्णकाज
स्तोमायाकल्कीथियो॥ तिरुलाईदेवलागोर आक्रेमुष्णाजिआफ्रानतिअतिरुदुलाई
वानामुरलेनागपाशलेबाध्याकोघ॥ जेधुवंसिनाशभयाकोदेघनुपयो॥ संसारभ्रष्टिगर्न्यो
वंसालाईदेवलागोर आपुरसिरकटाडुनुपयो॥ तेटिस्कोटिदेवताकाराजाभैरवाकाई
दुलाईदेवलागोर राउपेकोडीभागुपयो॥ हेमातादेवलंघनगर्नुहुदैरु॥ पूर्वजन्ममार
गरिआयाकोकर्मभोगगर्नुपर्छभनिरु॥ फेरिजेलेघडाधैरजलभयाकासमुद्रमाडुवाउ

॥ ७८ ॥
॥ ६८ ॥

रपनिघडाभरिमात्रेडालआउछ॥ तलेआकरकर्ममालेखाकीहुंछ॥ भनिसतिषांस्
रिल्लेगोमातावांस्परिकास्सावचनसुनि॥ हेपुत्रीतथंस्स्साबालवअवस्तामा
तेसाजानकाकुरगरिस्॥ भनिरातभरिहुईआभोछोरिस्तेकुरगरिह्या॥ भोलिवि
रशिवभक्तवांस्सणलेनाउडाकनपठाई॥ शिवशर्मावांस्सणकोकपालबोलनलगईफे
रिगोमाताकाहातपाडुकोनङ्कादूनलायार॥ मनपयाको॥ धानलाउनदिपालिराः
व्या॥ शिवशर्मावांस्सणपनिमनपयाको॥ धानलाउनपाडुहाइदृष्टपुष्टभैमोतायार
वलियाभया॥ तारुप्रांत॥ शिवभक्तवांस्सण॥ सतिषांस्परिल्लेसासार्थानयारगरिभ
भक्तग्नमासंगलजात्रागरिविधिसितगोमातावांस्परि॥ शिवशर्मावांस्सणलाइकंन्या
दानदिया॥ गोमातावांस्परिल्लेपनिहातमाफुलकोमालालि॥ शिवशर्मावांस्सण
कागलामाहाईदिपुराणमगरिनरव॥ तारुप्रांतकंन्यादानगरिसक्यापछि॥ प्रो

॥ स्वस्था ॥

॥ ६६ ॥

हितवांस्तराहरुआफ्ताछिन्त्यकि सवैलाई भोजनगराई विडागरि पठाया ॥ शिव भ
क्तवांस्तरा सतिवांस्तराणी ॥ शिवशर्मा जुवा जी छोरि गोमय जु चारै जना कामन मि
लाया र सुख संग वसिर ह्या ॥ ॥ इति श्री कुरापुराणे केदारखरोड माघमाहा
त्मकसार अगस्त्यम्बादे गोमावांस्तरा कन्यादान भनाम श्री उस्वस्थानी परमेश्व
र्ये कथा त्रयोदसो ध्याय ॥ १३ ॥ ताहा पान ॥ हे अगस्त्य मुनि ॥ यक दुई मै हा
भयोर गोमय जु काग भा श्रय भयो ॥ त्यो देखि आमा बाबुले भन्छन् ॥ हे वांस्तरा
छोरिका गभा श्रय भयो ॥ अवकाज न्मघ ॥ छोरा जन्म्यो भन्थाना तिको मुख
हेरि मर्न पाउला भनिस्त्रि पुरुष कुरा गरि हर्ष मान गरि वस्यो ॥ ताहा पान यक दि
न शिवशर्मा वांस्तराले भन्थो ॥ हे सुंदरी अव मया हा आई तिमिसँग सुख भोग ग
रि वस्या को घेरै भयो ॥ अव मेरा घरमा पनि बाबा महतारि छन् अति रुद्र व

॥ गुरु ॥

॥ ६५ ॥

15
10
5
0
0 cms. 5 10 15 20 25 30
डिभयाकाघन॥ अवसयकफेरघरजांधुभनिविडामागपोर॥ गोमयजुविंतिगछि
न॥ हेस्वामिमलाईछाडेर॥ क्यानजानुहुंछ॥ तपात्रीनभयामकसोगारिवरसोतपा
त्रीलाईआहावाटक्यापुगेन॥ कसैलेकेहिभनेरहोकि॥ मलाईमनूपरेनकि त
पात्रीलाईधनदव्येपुगेनकि क्यानतपात्रीजानुभनुहुंछ॥ तपात्रीमेरास्वामि
होईनकिभनिविंतिगारिन्॥ शिवशर्मावांछणभंछन्॥ हेसुन्दरिमभन्यातिमिले
ज्यासुकैभन्यापनि॥ मैलेअवस्यजानुपछे मेराबाबा मेहतारिकोमुखनदेखाः
कोछेरैभयो॥ तिसुबाबावुआमाकोमायातिमिलाईकसोलागछ॥ तेस्तोमेरापनि
बावुआमाकोमायालाग्य॥ सबैकोयकेहोईनक्या॥ आहातिमिरितसुखभोगग
रिरहाकोछेरैकालभयो॥ अबमेरामनमाअतिसंदेहभयो॥ तिमिलेउपासुकैभन्या
पनिमतानगैभयनभनि॥ विडामागपोर॥ गोमयेजुलेपनिआमाबाबुकाहोगैरे

॥सुस्था॥

॥७०॥

ईविंतिगम्या ॥ हेवावामहत्तारि तपाजिकाजुवाजीघरजांघुभंघन ॥ मैलेअनेगत
रहसंगबुझायारपनिबुझेन ॥ अवतपाजीलेकसोगरिहंघुबुझउनुहबसुभनि
नर ॥ शिवभक्त रसतिवांसरणिजुवाजीभयाकाथाउमार्गेविंतिगम्या ॥ हेजुवाजीत
पाजीआफ्राघरजांघुभनिभनुभयोभनिगोमयजुलेभन्नआयो ॥ छोरिसितवि
हप्रनिमाग्योभंघन ॥ क्यातहोमेरिछोरिलेकेहिभन्योकि तपाजीसंगरुगएग
योकि ॥ तपाजीसर्ममानुभयोकि ॥ योघरतपाजीकोहोइनक्या ॥ क्यानजानु
भनुहंघ हामिहुरूकोजुपूछंउपालतपाजीलाइपठाउन्याछेन ॥ हामिहुरू
नभयापछितपाइकोमनोगपगर्नुहोलाभनिसासुससुरालेभन्या ॥ हेसासुससु
रातपाजीलेछेक्याकोतपाजीकाछोरिकामायालेपोहोमेरामायलेछेक्याकोहोइ
नन् ॥ अस्तोतपाजीहुरूछोरिकोमायालाग्य ॥ तस्तैमेरोपनिआमाबाबुकोमायाला

॥शरु॥

॥७०॥

॥ तपाजीका घोरि पठा उनुप देंन ॥ मभन्याय कफे राघर गयर आमा वावु कोद
ई नगरि वरु चाडै फकि आउला भनि विदामा गोर ॥ फेरि सासु ससुराले विनिग
घेन ॥ जान्या कुरान गर्नु होला भनि विनिग ग्या ॥ शिव शर्माले भंघन ॥ हे सासु स
सुरा ॥ तपाजी हरु का कपाले मलाई सबै थोकले पुग्पा को छ ॥ मेरा वावु म हतारि वुठा
वुछि छ ॥ तेस्कार नम जांघु भन्या को हो भनि विदामा गोर ॥ ताहा पछि सासु ससुरा
ले केहि भन्ने नसकि रोई वस्या का बेला मा ॥ गोमय जुलेपनि विदामा गिन ॥ हे वावु म
हतारि ज्पू ॥ तपाजी का जुवा जीव वस्या भया मपनि जांघु भनि विदामा गिन ॥ आ
मा वावु रोई कन भन्छन ॥ हे पुत्रि हा मिलार् कपान घोरि जांघु ॥ ति मिले हा मिलार् छो
डि जाता अजोग्य भयो ॥ कपान भन्या हा मिले रंतान छैन भनि श्री गणेश को सेवा गरि
काम छेनु गाई का दया ले ति प्रो मुख दे वनु पायो अवति मि पनि गया ॥ हा मिले कस्को मु

॥ स्वस्था ॥

॥ ७१ ॥

ष होरिवसो हामिला ईपानिकोषानदेलाः हाप्रोपानपनिरहन्पाछेन तेसु अर्थले जां
पुभनिनभन ॥ हेपुत्रिभनि अनेक प्रकारले घेव्या ॥ गोमयजुले होई कनविनि
गप्पा ॥ हेवावामहतारितपा जीहरुलाई घाडिजानताम पनिसकतिने ॥ मलाई
मात्रमाया लागेदेन क्या ॥ अवक्या लाग्छतपाईं काजु जीवसे नभन्या मक्यागहं
उनेलाई मात्रपछा उभन्या मकसो गरिवसों ॥ मेराधर्मले नदेव्या को ॥ कसे भयाप
निआमा बाबुले दिया को पुरुष छाडे ॥ आक्रामनप न्या को पुरुष संग जां न्या स्वा
हिपदि माहापात कि भयर ॥ नर्क भोगगर्नु पर्छ ॥ कोहि स्वाहि को जन्म भयर न
र्क भोगगर्नु पर्न्या रहेछ ॥ कोहि स्वाहि को जन्म भये ॥ आक्रामनप संग वसेरड
व सुषसहेर पुरुष छोडि कन मेरि गति पनि ई नै हुन भनि ॥ स्वाहि का सत्यमार
हि स्वाहि को सेवा गर्नु सक्या ॥ तेला स्वाहिल्लाई स्वर्ग वाट अपसराहरु आई स्व
र्गले जान्या छ ॥ हेवावामहतारितपा जीहरुलाई मैले सिकाउनु पर्दैन ॥ आफै प

॥ गरु ॥

॥ ७१ ॥

स्वा

एतत्तुहुंछः स्त्रिजातिकोपुरुषविषयिनाथलोधर्मअरुतिथ्युत्तपनिधेन॥ जोत्ताहि
जातिलेआफ्रापुरुषलाईमानमउपादासराख्योभन्यातिथ्युत्तधर्मपुरणकोफलहुंछ
हेमातापितामलाईविदादिनुहवस्॥ तपाजीहुरुछउपात्तहामिहुरुपनिआउदैरुं
लाभनीआफुपनिहुंदैआमाबाबुपनिहवाईगोमयजुलेडुंदुवतरगरिनु॥ ताहाप्रां
तआमाबाबुलेअनेकवस्त्रपैह्राईनानाड्यदिविदादियार॥ डोल्पाहुरुलाईडाकि
डोलिकसूनलगाईडोलिमाडुवैरन्नीपुरुषवसिगया॥ हेअगस्तमुनि॥ जुवाजीछो
रिगयाकोहेरि॥ सतिवांस्परिभंदिनु॥ हेमिपुत्रिजुवाजीलेहामिललाईछाडिगया
हामिलेपनिपरसम्मपुमाउभनिडुवैरिपुरुषरुदैरुदैगया॥ ताहाप्रांतदेशवाहि
रपुग्यार॥ गोमयजुरुदैभन्दिनु॥ हेवावामहतारितपाजीहुरु॥ आफ्राघरफकिंजा
नुहवस्॥ हामिपनिजांधुहेवावामहतारिभनिआवावाटआसुषसायरपाडुमाघो

॥ स्वस्था ॥

॥ ७२ ॥

प्रोपरिन् ॥ ताहापछि आमावावुले सुस्त सुस्त जानु होला आउंदे गरभनि आपनि रुंदे
रुंदे आमावावुको माया लाग्यो र हेरि गया ॥ शिवभक्त वांछरा सति वांछणी ले भ
त्मा ॥ हे डोल्पा हो छेरि जुवा जीलाई बाटा माया हार संभार गरि विस्तारै ले जाउ भ
निन् ॥ ताहा प्रांत गोमये जुले दुःख मानि रुंदे रुंदे फर्कि हेदै गया ॥ ताहापछि बाबा म
हतारिले आफु वस्या काठ उवाट देखे नर पर्वाल माचहि हेत्पा ॥ ताहा वाट पनि भछ
न् हेनानि विस्तारै जाउ भनि रुंदे रुंदे हेरि र ह्या ॥ ताहा वाट पनि देखे नर पर्वाल मा
उ मुका भिमसिन् पाती कारुख माचि छि हेत्पा ॥ हे वांछणी हेर अलि मात्र देखि छ हेर्न
आउ भनि आफ्नि स्वास्मिलाई डाकेर दुवै जनारुख माचि हेर भछन् नारायण शिव
शिव ॥ हा मिछेरिको मुख अव कैले हेर्न पाउला भनि दुवै स्निपुख रुंदै र ह्या ॥ आसु
पुछे भन्दा भिमसिन् पातिका छे स्काले आषामा घोच्यो र वांछणी लोट्न लागिन् र

॥ ७३ ॥
॥ ७२ ॥

15
10
5
0
0 cms. 5 10 15 20 25 30

वांस्त्रणलेहानसमाउदाथामननसकिदैवसंजोगले रुखवाटवस्मारमृत्युभयो॥ ताहा
प्रांतउगाकाशवाटइन्दुलेविमानपठाचारस्वर्गमालेगया॥ ताहापदिगोमयजुलेफकिंहे
रिनर॥ वावामहतारिदैविननर॥ गोमयजुलेभन्निन॥ अवमेरावावामहतारिफकिंग
याछनभनिसुर्तामानिरुदैरुदैगईन॥ वावामहतारिकोगुणस्पर्कुदुखसंगया॥ शिव
सर्मावांस्त्रणलेवाठामावुझाईफुल्याईलेगयार॥ दशवाहुदिनकावाठामापुग्यार॥ य
कदिनअनरमावासपम्योरगतिचोरलागीगोमयजुकाआगमापैहायाकागरुनाव
स्त्रवावामहतारीलेदिपठायाकोधनदुखघानावचस्मेतचोरलेचोरिलाग्याकोदैवि-गो
मयजुलेगैईभन्निन॥ हेडोल्याहहोअवकपागहं॥ मेरोयसोअवस्ताउखभयोअवति
मिरुह्लाईक्यापुवायैरलेजाउ॥ अवतिमिरुह्याहादैविफकिंजाउ॥ वावामहतारिला
ईहामिरुहुकुशलआनन्दछन॥ सेवाविचारगरियठायोभनिदेउ॥ फेरिहामिरुह्ला

ईचोरलागी दुषभया को कुरास वै वृता न भनि दिनु भनि डोल्या ह रुला ई विदा गरि पठा
 या ॥ ताहा प्राप्ता ॥ हे अगस्त मुनि ॥ गोमय जुलाई क सो गरिल गपो भन्या ॥ वालु वै वालु
 वा को वाटो ॥ पर्वतै पर्वत उकालो पानि पानि न पा दुन्या यस्ता वाटो ले ले गयार ॥ गोमय
 जुले अति दुषपाई ग ईर ॥ गोमय जु क सो भन्या अति रा मो को मल सरिर भया कि
 आफ्रामा ईति का घर मा वस्ता कतै न हि प्रा कि यस्तिला ई दुषा दियर ॥ आफ्र अघि
 अघि गोमय जु पछि पछि लाय र गया ॥ यस्तो देखि गोमय जु ले मन मा चि ता यो ॥
 आफ्रामा ईति मा मनुष्या को वाई लाई वस्था अव मै ले दुषपाया काला गध अको
 ले भन्या को मात्रे सुन्या को थिया ॥ माणा को घोरिले सुषपा उदै न भनि भंथा ॥ अ.
 वमला पयो ॥ मेरा कर्म माय से हुन्यार हे छ काला गध भनि पछि पछि बुछा अघि
 लाय र गया ॥ ताहा पछि बुछाले भन्या हे स्त्रीति मि विस्तार संग आउ हा मो घर आई

॥ ग्रह ॥
 ॥ ७३ ॥

पुण्यो ॥ घरमाज्याभयाकोषाईरवसोलाभनिभन्यार ॥ गोमयजुभंछिन् ॥ हेस्वामिमता
मुस्तमुस्तआडला ॥ तथाभीष्टसुस्तपाडलागुहोभनिन्डुवैस्त्रीपुरुषहिमा ॥ गो
मयजुकामनसाभंछ ॥ मेरास्वामिभन्यावहु ॥ मभन्यातकनिकदन्तिनकसैलेमेरास्वा
मिलाईकेहिगरिमलाईहरिलेजालाभनियकछिनपनिनकोडिसंगलागिगईन्
ताहापछिशिवसर्मावांस्मरणलेभछन् ॥ हेसुंदरिहासाघरदेखियोहेर त्योदेशकाः
नाउनवक्षत्रदेशहो ॥ तेसुदेशकावाहिरयकघरछनेहिघरहाम्रोहोभनिबुठाले
भन्यारगोमयजुलेमनमाचितायोरभंछिन् ॥ नारायणशिवशिवआफ्नाघरमाक
स्तोगरिवस्माकिथिया अवयस्तोमुपिघरमावलुपयोभनिडुवगईन् ॥ घरमापुण्या
रघरभिन्नगैवस्या ॥ ताहाप्रान्त ॥ हेअगस्तमुनि ॥ शिवशर्मावांस्मरणनवक्षत्रदेशमाग
यरभिक्षामागील्याचारस्त्रीपुरुषजीविकागरिवस्या ॥ ॐ ॥ इतिश्रीस्करापुराणे

॥ स्वस्था ॥

॥ ७४ ॥

केदारखरोमाघमाहात्मिकुमारभगस्तसंवादेशिवसर्माखांहरागृहप्रवेश्वनामश्री ३
स्वस्थानिपरमेष्ठ्यर्धमवन्नकथाचतुर्दसोध्याय ॥ १४ ॥ ताहापानयकदिन
शिवसर्माखांहरालेभन्या ॥ हेवाहरीमभिक्षामागवजाउ ॥ तैलेघरकोनिदानगरि
वस ॥ हाहाघरमाकेहिषचर्छेन वस्तुकपनिकेहिछेन ॥ तभन्यागर्भनिभयाकिअ
लेतेरोसुत्कारिभयाकसोगहं यसअर्थलेवचखोजनजाउ ॥ मलाईविदादेउ ॥ घर
माज्याभयाकोवाइवसभंदागोमाकेन्यालेभन्दिन ॥ हेस्वामिसुन्नरुवस मय
स्तोदेशकोवाहिरछोडि तिमिभिक्षामागनजाउभनिआज्ञाभयो ॥ मेरोसरिरभन्या
यस्तोछ ॥ घरमाभन्याथनसंपतिआदिधान्चावलकेहिछेन ॥ क्यावाइवसुंन
सर्थजानुभनिआज्ञानगर ॥ मलाइनिमित्तवचगर्ननभयापनि ॥ आलजसोत
सोगरि ॥ जजमान्हरुछेउभिक्षामागिवर्तमान्गरिवसुं तिमिभन्याजिराशरिभ

॥ गुरु ॥

॥ ७४ ॥

याका ॥ पदं शगौ भिक्षा माग्न जाउ ॥ मेरो विंति सुन मकन समा प्रसन्न हवस् ॥ आहा कस्को
आधार लेवसुं ॥ हे स्वामि स ह भ्रकोति मेरो विंति ॥ मागी थाउ भन्या मेरो सरिर यसो रहे
छ भनि शिव समा को पाउ परि रोई विंति गन्यार पनि ॥ शिव समा बुजे नर ॥ शिव समा
मा भन्छन् ॥ हे प्रियति मिले ते सो न भन ॥ लोक परि पंच बुझाउनु पर्छ ॥ मय कडुई मै हा
विचमा आउला ॥ तिमित्रा समा नु पदैन ॥ या हा चन्दु जोति दे समा जजमान्छन् ॥ ति
निहरु छेउ गे मागी थाउ चाडै आउला ॥ मगयो भनिति मिसो कनगर नरोइ सुभनि गो
मा के न्या कन बुझाई वचं सो जन भनि पदें समा भिक्षा माग्न भनि गया ॥ ता हा प्रान्त
देश देश मा घुमि माहा कष्ट थाई भिक्षा मागें गया ॥ ता हा प्रान्त यक दिन शिव समा बां
स्रण धेरै घुमि थाकि न्यक देश कावा हिर मा वस्या ॥ त्यो देश का सनि प्रमा गंगा रहे
छ ॥ त्यो गंगा कातिर मा दुखा दुखि वस्या को रहे छ ॥ कस्तो ठाउ भन्या फल फल अनेक

॥ स्वस्था ॥

॥ ७५ ॥

सुगंध फूल फुलपा को छ ॥ यस्तो मनोरमथा उमा शिवसर्मावांहरा ले देवे ॥ अति सु
सिभै ॥ त्पोथा उमा गयर गंगामा ह्वान गरि ॥ सं ध्यात र्यन सकि नित्य पूजा गर्न भनि
मन ले चिंत ना गरि ॥ बुढा बुढि वस्या काथा उमा गई ॥ रुष च छि फूल ति पुन लागदा
यस्ता अवस्ता मा देव संजोग ले ॥ रुष का हागा भाचि रुष देवि वसि शिवसर्मावांहरा
रा रक्त छाडि प्राणा त्याग भया ॥ ताहा प्रांत ॥ शिवसर्मावांहरा श्री माहादेव मै कैला
शमा जादा भया ॥ श्री माहादेव आया को पार्वती ले देवि ॥ सुनका कम डलु ल्याई
पाउ धोइनु ॥ पार्वती ले श्री माहादेव का आनन्द समय मा विंति गर्दा भया ॥ हे त्रै लो
क नाथ रा मुखा हि देखा लोग्ना को घर को माया पनि छैन भनिनु ॥ लोग्ना भन्या
का धर्म छैन ॥ अर्का को छो रि लाई ॥ छल कल वल गरि ल्याई ॥ तेस्ता वन मा छाडि आजुं
उवत्यो गो माले के गरि या ला भनिनु ॥ श्री माहादेव ले मु मु कहसि आशा गर्दा भया

॥ गुरु ॥

॥ ७५ ॥

होपियगोमापनिपछिभाग्यमानिहुन्याछभनिआशागम्या॥ ताहाप्रांत॥ गोमाकंन्यालेअ
नेकविलापगरिवरुपा॥ शिवसर्मावांस्त्रराधेरैदिन आयनर॥ गोमाकंन्यालेअनेक
वृगरिचन्दुजोतिदेसमागोभिक्षामगिजीविकागरिवरुपा॥ ताहाप्रांतदशमैहापुगणे॥
सुत्तगरिभया॥ कस्तोवाल्तवभन्याअत्यन्तसुंदर॥ वतिसुलक्षनलेजुक्तभयाकोयस्ता
वाल्तवगोमाकोपुत्रजन्मभयोरमनमाआनन्दगरिचन्दुजोतिनगरकोवांस्त्ररा॥ जोः
तिथरुहडाकिआफ्राकुलाचारकोविधिछैतिः नुवागुनगुम्यार॥ जोतिकरुहलेभन्या
॥ हेवांस्त्ररागोवाल्तवकोनामनवरजभनिप्रख्यातभयो॥ वडोभाग्यमानिहुन्याछ॥ फेरि
योनवरजराजासंसहुन्याछेंशास्त्रमाछ॥ हेवांस्त्ररागितिमिलाईअतिमान्यगरिराख
न्याछ॥ फेरियोनवरजथुलोसंपतिपाईराजाहोलांभनि॥ यस्तोजोतिषकोवचनसुनि
गोमाकोमनमाअतिहर्षमानगरिजजमान्छेडुमगित्यायाकोदुवलेसामागितयार

॥ स्वस्था ॥

॥ ७६ ॥

गर्विवांस्तराभोजनगराई दक्षिणदिशि दगर्गिपठाय ॥ ताहापुंत गोमाताले योवातव
कनमाहानिदानगर्गि ॥ जजमान छेडुमगिकनपनि ॥ अर्काको कामगर्गि ज्यालालि
पालनागर्गिराया ॥ नवराजपनि शुक्लपक्षकाचनुमाजे दिनुदिने वरुंदे आयो ॥ फे
रि अलि अलि खेलनपनि जानिनु ॥ यस्तावधतमान नवराजको बावा आयनर ॥ गोमा
ताले जजमान कनरिजात्री चार्कीगर्गि नवराजको वुन वंधनगर्गिदिया ॥ ताहापछि
पंडितरुकापि घ्याराविसारूपहायाः कोषव्याकरण ॥ काव्यसारसर्वे परिपूर्णभैर
पंडितभया ॥ त्यो नवराजपरि तभयाको हेरि दुषकष्टयायाको चित्त नासगर्गि नवराज
को मुखहेरि दुवै आमा छोरा आनंदले वस्था ॥ ताहापुंत नवराजवांस्तरासमस्तशास्त्र
लेजुक्तभैर अनेकपुराणादिगर्गि जजमानरुखुसिगराई वस्था ॥ जजमानरुखुपनि गो
माताकाथाडुमागयर सोरुदाभया ॥ हेवांस्तरातयात्रीका पुत्रनवराजदेविहामिषुसिभर

॥ ७७ ॥

॥ ७८ ॥

या ॥ अवयस्कनविवाहगर्नुवेलाभयोभनिं ॥ गोमाताभंछिन् ॥ हेजजमानहोसुंनुहवस्
तिमिरुहलेआजागम्याकोनिश्चयहो ॥ मेरामनमापोसुताभयो ॥ कस्काआश्रयलेगरु
कश्नेगरिदेला ॥ घरमाभन्यावानपनिकथिन्छ ॥ तिमिरुहकादयालेउपूत्यूगरिदिनकाये
कष्टाकमात्रैयाईवस्याघरमाभन्यायस्तोछ ॥ तिमिरुहलेयस्कनउधारगरिहृपागर्नु
हवस् ॥ फेरिविवाहतातिमिलेगरिदेला ॥ पछिक्कापुवाईराखुंहमिरुहकोयस्तोअवस्ता
भनिरोइजजमानहोउविंतिगम्या ॥ यतिबांखरीकाकुरासुनिअतिकहरणभैजजमानहुरु
लेभन्या ॥ हेबांखरीतपात्रीलेतेसोबासमानुपदेन ॥ हमिरुहदेनक्काउतिचाहियाको
सामाथीहमिरुहलेतयारगहंला ॥ घरपनिफेरिनज्वांवनाईदेला ॥ हेबांखरीसुन ॥ तपा
त्रीकापुत्रनवराजकनकन्याहमिलेहेरिराख्याकोछ ॥ अतिसुंदरिवरुनापुरदेशकाअर
गिस्वामिबांखरीकिपुत्रीचन्द्रावृतिभंन्याबांखरीयोकन्यानिश्चयतपात्रीकापुत्रनवराज

॥ स्वस्था ॥

॥ २ ॥

कनदिउला ॥ फेरितेस्कनघानलाउनपम्यापनिहामिलेपालमागरिराधुंला ॥ ज्याचाहिया
कोसामागीआज्ञागर्नुहवसुभंदा ॥ यतिजजमानकामधुरवचनसुनि ॥ मनमाअतिहर्ष
मानगरिगोमयजुलेभंछिन् ॥ हेजजमानहोधंन्यधंन्यतिमिहरुकोजयमंगलहवसु
आयुवद्विहवसुः संपतिवहुतेवठोसुवडोझपागर्नभयोभनि समस्तसामांगीयस्तो
चाहिछभनिविंतिगमार ॥ जजमानहरु आफुआफुमतोगरि गोमाकंन्यालेजतिभ
न्योसमस्तसामागीतयारगरि ॥ नवराजवांस्मरणकनवरुणापुरदेशकाअग्निस्वामि
वांस्मरणकिपुत्रिचन्द्रावृतिकंन्याविवाहगरिदिया ॥ १६ ॥ इतिस्वराजपुराणे
केदारखरोमाघमाहात्म्येकुमारअगस्तसखादेचन्द्रावृतिवांस्मरणनवराजविवाह
कंन्याविवाहनामश्रीस्वस्थानिपरमेश्वरकथापंचदशोऽध्याये ॥ १५ ॥ हेअग
स्तमुनि ॥ ताहाप्रान्तसंपूर्णजगपगरिसकिवांस्मरणहरुलाईदक्षिणादिभोजनगराई

॥ गुरु ॥

॥ २ ॥

विदागरि पथाया ॥ ताहा पछि जजमान् हू का कपाले विवाह गरि आनन्द ले वस्य भ
या ॥ ताहा पछि नवराज खेलन जादा मा. संगि साथि हू ले विना वावु को छोरा भन्यो र
मन मा संदेह गरि घर आई नवराज ले महतारि गोमा ताका स्पर्शि छे दुभन्या ॥ हे माता
चन्दु जोगति देश मा खेलन जादा ॥ संगि हू ले विना वावु को छोरा भनि सर्वे ले भंछ ॥ मिले
यस्को उच्चादिन सकेन ॥ मेरा वावा को हो कटा गयो ॥ यस्को ज्ञानात्त आज्ञा गर्नु हव सुभ
न्या ॥ यस्तो पुत्र नवराज को वचन सुनि गोमा तले भंछिन ॥ हे पुत्र नवराज सुन तेरा वा
वा त गभ मा छदै गर्भाधान कर्म गर्ना करानि मित्त भिक्षा माग्ने भनि परदेश गया का
आज सम्म आया को छैन ॥ योज खवर पनि कसै ले ल्यायन ॥ क्या हो क्या हो भनि य
स्तो महतारि को वचन सुनि ॥ नवराज ले भन्या हे माता यस्तो भया अब मिले वावा योज
न जाउ ॥ वावा को नाउ क्या हो मज्जा सा पुत्र भया वावा को खवर नगन्या ॥ वावा को जन्म पः

॥ स्वस्था ॥

॥ ७८ ॥

निमेरो जन्म प्रनिवर्त्य होला कर सो भन्या ॥ श्लोक ॥ पुत्र स्प पर मो धर्म पितृ द्वार न कु
र्वति ॥ छेमं च सुखमिच्छतिः यसंति नरकं घोर ॥ यावत् चन्दुक मेदिनी ॥ अर्थ ॥ छोरा
को धर्म क्या हो भन्या पिता को उद्धार गर्नु ॥ जो छोरा ले पिता को उद्धार न गरि सुख भोग
पछिला गया ॥ तेरु कन जाहास सम्म अघोरि नरक मा जा छन ॥ तसर्थ ले हे माता घर मा
निदान गरि वस ॥ सकन विद्या दिनु हव सु भन्यो ॥ हे पुत्र न वरो ज मेरा वचन सुन ॥ ते
सो न भन ॥ तेरा बाबा न भया को दुख सबै तेरा मुख हेरि दुख हराई कन वस्या ॥ मेरा जिः
य को आधार ति मिय क मात्र छति मि न भया मेरो क्या गति होला ॥ चन्दु मान भया को रा
त्रि जस्तो अधं काल होला ॥ परंतु तेरा स्त्रि चंद्रा वति तन भया आहा व ह्म्या छैन भनि
रा ॥ नवराज ले भन्या हे माता तेरो आज्ञा न गर्नु हव सु ॥ अह संमन आया को भया ज
छि मेरा बाबा म न्या को भया पनि ॥ जिया को भया पनि विचार गर्नु पर्दे न क्या ॥ समस्त

॥ गुरु ॥
॥ ७८ ॥

लोकलेखाभंला ॥ हेताजियाकोभयासंगेल्पाउला ॥ मयाकोभयामेलेसक्याकोप
रलोकमाउडारहुन्याकर्मगरिआउला ॥ पुत्रभन्याकोवावामहतारिकोपरलोक
मागतिपाउन्यानिमित्तपिरादानजालदाननिमित्तलेहोछोराभैकनजन्मभयर ॥
वावामहतारिकोक्रियानगम्यानर्कवासहोला ॥ तसर्थवावाकोसत्तगतिनिमित्त
लेमलाईनदेकविदादिनुहवस् आसिर्वाददिनुहवस् ॥ तिमिसासुबुहारिकोडि
उत्तिउगरि आफुआफुमुखहेरिमनमाआनंदगरिवस केहिफिक्रिमानुपदेनभ
नि ॥ यस्तोपुत्रनवराजकोवचनसुनि गोमातालेभंदिनु ॥ हेपुत्रनवराजतिमि
धंन्यधंन्यरह्यौः तिमिअववावाकोषवरमाजाउभन्यामक्यागरु ॥ हेपुत्रनवरा
जतगयाकोकार्यचडैसिद्धहवस् ॥ फेरिमयापनिजियापनितेरावावाकोषवर
चाडेपावस् भनिकाषमानिसिरमाहातराषिआसिर्वादगरिनवराजकोसिरमा

॥ स्वरथा ॥

॥२॥

गोमातावास्त्रणीलेहर्षआसुवहाईदिया॥ ताहाप्रांतनवराजलेगोमाताकाचरणमा॥ पु
 णामगरिःआफ्फारिचन्द्रावतिकनवोवगरिवावाकोषवरगराभनिगया॥ ताहाप्रां
 तगोमातावास्त्रणीचन्द्रावतिसासुवुहारिदुवैजनालेजजमानहृदुमागिअज
 मानकोकामगरिःउपालालियस्ताप्रकारलेदुषकष्टवाईवस्था॥ ताहाप्रांतचन्द्राव
 तिभंछिन्॥ हेसासुममाईतनगयाकोठेरैदिनभयो॥ मेरमातापिताकुसलछ
 किछैनविचारगरिआउ॥ कैरियाहावसिजजमानकोकामगरिबानलाउनका
 हासम्भदेला॥ येकपेनमात्रेपालननतपात्रीलाईयेनिसजिलेहोला॥ याहामा
 त्रैवस्थाक्यागरुंघानालाईअन्नछैन॥ लाउनुलाईवरुंछैनयसुअर्थलेमजा
 उभनिःसासुसंगविदामैचन्द्रावतिमाईतगया॥ ताहाप्रांतगोमातावास्त्र
 णिलेमाहादुषकष्टवाईवस्था॥ स्वामिपुत्रवुहारितिनेजनालेछाडिगया॥ मज

॥ गरु ॥

॥ ७६ ॥

15
10
5
0
सा अभागी को हि छैन अवम कपागरं पुर्वजन्म का पाप ले भया को हो ॥ यत्सु जन्मा
अनर्थ माथि अनर्थ भयो भनि नाना तर हले विलाप गरि रोइ न ॥ देव ले मलाई यः
लोक सुग राई राख्यो ॥ परंतु मवा लख मापनि श्री माहा देव ले डम्व रुले दिया को आप
भोग्य गरि वल्लु पयो ॥ धिकार २ मेरो कर्म पुरुष भन्या हछा ॥ घर भन्या यस्ता कते ए
को म अभागी वाल ख देखि आज संम दुष क कृषा वल्लु पयो मेरा जन्म धिकार २ हे
जगदीश्वर मकन रक्षा गर गुर ॥ उरु न मा भिक्षु क रूप भै मछे रु भिक्षा माग्न आयो
मकन तपा ज्री ले छल नु भयो ॥ जगदीश्वर मै ले तपा ज्री भनि जानिन ॥ हे परमेश्वर
म स्वाहि जात अनाथ यस्ता कन मलाई आप दिनु भयो ॥ हे बैलौ के नाथ तमा चर
ण मा कोटि २ नमस्कार हे परमेश्वर कि मेरो पाण मोच गरि देउ ॥ कि मेरो रक्षा गर भ
नि रोई नाना प्रकार ले विलाप गरि कपाल थोकि २ यस्ता भया फेरि आक्रमन मा आ

॥ स्वस्था ॥

॥ ८० ॥

फैले बुझाई वस्याः ता हा प्रान्न न वरा जले आक्रवा वाशिवसर्मायां स एषो जय वर
गरि देश २ मासो द्वे जांदा २ गंगा कातिर मा पुण्या ते सथा दु माय क देश रहे छ ॥ यो दे
सका वाहिर गंगा वसिर हा को थीया ते सथा दु मा बुछा बुछी स्त्री पुरुष व सदा भया ॥ ते
था दु मा अति मनो रथ था दु दे वेर न वरा ज वां स एषा ले तो आश्रम मा गयर बुछा बुछि
दे उ सो ध्या ॥ हे वदु वदु होति मिह रु क स्मा हो कया कार न ले त पा श्री वस्या को भनि
न वरा ज को वचन मुनि वदु वां स एषा भं छन् ॥ हे वाला वरु मिह रु वां स एषा हो ॥ यो गंगा
मा दिन को ति नु के रा ह्मा न गरि संध्या गरि ॥ गाय स्त्री जा प गरि यो गंगा मा प्राणा त्या
गुगनु भनि मन ले संकल्प गरि न पस्या गरि वस्याः ॥ हे मा हा पुरुष हा मिह रु को वा
ता यति ॥ अवति मि को हो कया काले आह आयो स मस्त वृत्ता न क हनु रु व सृभः
तिर ॥ न वरा ज भं छन् ॥ हे वां स एषा अरु थो क काम ले आया को हो रन ॥ के भन्या घेर

॥ गुरु ॥

॥ ८० ॥

माकृष्टपरेरषर्चषोजनभनिभिक्षामाग्न^{मा}आयाकोशिवसर्मावांस्त्रातिमिहुरुलेदेव्या
कोथियोकि॥ देव्याकोभयाजथार्थआज्ञागर्नुहवस्॥ यतिनिमित्तलेमआयाकोहो
भन्दा॥ नवराजकोवचनसुनि॥ वृद्धवांस्त्रालेभन्या॥ हेनवराजसुनघरमा माहाक
ष्टपरेरषर्चका निमित्तभिक्षामाग्नआयाकोचन्दुजोतिनगरकाशिवसर्मानाउग
याकोयउतावांस्त्रामैलेदेव्याकोथिया॥ मेराध्यानगरिवस्याकाविलासा॥ योशिव
सर्मावांस्त्राआयारगंगास्नानगरिनित्यकर्मपूजागर्नानिमित्त॥ तेहिरुषचछिफु
लतिपूनलाग्दा॥ रुषकाहागाभाचिषसिमुखलेरक्तछाडिमृत्युभयो॥ हेनवरा
जआजसम्पहाडताहोला॥ रक्तमासुताहुन्याछेन॥ हेर्नजाउभनिरुषमनिदेवाई
दिया॥ नवराजलेरुषमनिगैहेर्नगया॥ हाडुदेव्यार॥ हायपिताभनिरोईविलाप
गरि हाडुसबैवदुहि हायपितामेरोनिमित्तभिक्षामाग्नआयाको॥ यस्ताअवस्ताः

॥ स्वस्था ॥

॥ ८९ ॥

मा आई प्राण मुक्त भयो हाय पिता मेरो निमित्त मेरो मुख न हेरि ॥ तिमिका हा जानु भ
यो ॥ हे पिता तमा दर्शन गर्न भनि आया को मलाई यस्तो अवस्था भयो ॥ मेरो मरुतारिले
यो बबर मुन्या कसो प्राण एवला कसो गरि मैले बोध गरुं ॥ हाय पिता म कन छोडि म क
दर्शन नदिति मिय कले का हा जानु भयो भनी नाना तर हले विलाप गरि ॥ बाबा को हा ड स
बैले हाय पिता भनि गंगा मार्गे आफ्नो मन आफैले बोध गरि अग्निसंस्कार गरि ॥ आफ्नो
मर्त्यादा कर्म परलोक मा गति हुन्या कृपा ॥ दशपिण्ड आदि गरि सुदुग्गत्या ॥ ता हा पछि क
ता जाउ भनि मन ले चिन्ने ॥ घर मा भन्या धन संपत्ति छैन ॥ क्या मुखले घर जाउ अब कसो
गरुं भनि मन ले चिन्ने ॥ धन तुला दानि निमित्त योगंगा काति र मार हा को दे स भित्र जांदा
भया ॥ ता हा राजा सित मा हा कष्ट ले चाकि गरि वस्था ॥ ॥ ता हा प्रांत गोमा बुं
सगिले मा हा दुख कष्ट बाई जज मान्नु रूखे उ भिक्षा मागि अर्का को धि कि जा तो गरि ॥

॥ गुरु ॥

॥ ८९ ॥

न
पूरा कुर्गै पारा को रक्षा गरि वस्था ॥ ताहा प्रांत हे अगस्त मुनि ॥ पार्वतिले श्रीमाहादेव को
आनन्द समय मारि विंति गया ॥ हे त्रैलोक्य नाथ गोमावां स्त्रिणी को दुख देखि ॥ मलाई अति
करुण भयो ॥ तपा अति आजा दिया श्री स्वस्थानि परमेश्वर को वृत्त गर्न लाउ भनि र ॥
श्रीमाहादेव ले लोहं छ भनि आजा भयार ॥ सप्त ऋषि लाई डाकि हे सप्त ऋषि हो ॥ चंदु जो
तिन गरवाहिर गै गोमावां स्त्रिणी लाई श्री स्वस्थानि परमेश्वर को वृत्त गरुन जाउ भनि सप्त
ऋषि हरु ले ह्वस भनि गईन् ॥ चंदु जोतिन गरवाहिर पुण्यार सप्त ऋषि ले गाई चहाई व ॥
स्याका गोथला केटा केटि छेडु सोधिन् ॥ हे केटा हरु याहा चंदु जोतिन गरमा को सुषि छ
को को दुषि छ समस्त हनांत भन भन्दा ॥ गोथला केटा केटि हरु ले भंछिन् ॥ यो देस कावाहि
र गोमावां स्त्रिणी यउता अति दरिद्र भै वस्था को छ भनि गोमावां स्त्रिणी वस्था को घर देखायार
सप्त ऋषि हरु ले ह्वपाई गया ॥ गोमावां स्त्रिणी ले कटेरा को घर देखि वाहिर निस्की हेई

॥ स्वस्था ॥

॥ ८२ ॥

सप्रभविहृदेव्यार चाडैपानिल्याई हस्तार्घपादार्घगरिनमस्कारगरिकटेरुभिन्नलैग
यारपिहामावसायार ॥ करजोरिविंतिगया ॥ हेऋषिभरमयस्तापपिनिकनदर्शनः
दिदाभया अवक्तार्थभयो ॥ हेऋषिभरक्यानिमित्तिलेपाडुलागुभयोसमस्तब्रजो
तआज्ञागर्नुहवस्रभनि ॥ सप्रभविलेआज्ञागया ॥ हेबांस्त्रिणयकचिन्नगरिसुनक्या
निमित्तलेभन्याडुषिदरिद्रुद्रारगर्णकनहमियाहाआयाकाहो ॥ हेबांस्त्रिणीपरापु
र्वमाहिमालयेपर्वतकिपुत्रिपार्वतीलिश्रीमाहादेवस्वामिपाउनानिमित्तलेगयाको
श्रीस्वस्थानिपरमेश्वरकोबुनगराउनआयाको कसोभन्यायोषधुल्लूपूर्णमाकादि
नदेविहातगोडाकोनडू कटिष्मानगरिसुचिभै नित्यमध्यानकालमा श्रीमाहादेवः
कोपूजागर्नु ॥ कथाहासुंनुसुनाउनु ॥ सुन्यमानिसुकोहिनभया ॥ चर्वाधनाश्रीमुख्या
जिणविसुनाउनु ॥ माघशुक्लपूर्णामाकादिन ॥ अष्टोत्तरै १००८ ऐति ॥ अष्टोत्तरसय

॥ गुरु ॥

॥ ८२ ॥

वैलिपुष्य ॥ अष्टोत्तरशय अग्निसुत्र ॥ अष्टोत्तरशय अक्षता ॥ अष्टोत्तरशय पान सुपा
रि ॥ धुपदीपनैवम फल फल वस्त्र भतिसगुणस्मेर तयार गरि आसिर्मा ॐ कार्त्तिके
स्थापनागर्नु ॥ षोडशोपचार लेपुजागर्नु ॥ कथा सुनु सुनाउनु ॥ सुन्यामानि रक्तेहि न
भया ॥ चर्षावतीता कन सुनाउनु ॥ यतिसक्यापधि अर्घदिप्रसादमिकनु ॥ अठित
रेति १०० आफुले फलाहारगर्नु ॥ ववि ८ रेति ॥ जलपवित्र ॥ ८ ॥ अक्षता फल फल
तांदुल पान सर्वेथोक आठसगुण सहित गरि आफु पुरुषलाई स्वपु ॥ पुरुष नभ
या छोरालाई स्वपु ॥ छोरानभयामित्र छोरालाई स्वपु ॥ मित्र छोरानभयामित्र भया आफु
ले जोचितायाको छ ॥ सो काम पूर्ण हुव सुभनि गंगामालती सेलाउनु ॥ हेवां स्मृति तव
तेर मनोरथ पूर्ण होला ॥ केहि संदेह मानु पदेन भनि श्री स्वस्थानि परमेश्वर को वि कहि ॥
अवति मिले यो बुनगर ॥ तव तेरो दुख नास होला ॥ वडो संपति प्राप्त होला ॥ मृत्यु भयाप
निकेला सदा स होला ॥ हेवां स्मृति अवलामि जां दुभनि र ॥ गोमावां स्मृति भंदिन ॥ हे मृ

॥ स्वस्था ॥ विश्वरत्नपात्रीकाक्षपालेयस्तोपुरापकावृतकोविधिसुनुपायो ॥ तपात्रीरुकाचरणा
॥ ८३ ॥ माकोटि २ नमस्कार ॥ हेऋषिभ्यो मेराधर्मापालनुभयोर ॥ सकृन्वह्युतनु ॥ हेऋषिभ्यो
रअलिषेरवपुहवसूभनिचर्षामारह्याकोधागोकोलरियार्जिकिवर्हिकाधरगोपा
नलिनभनिघरगया ॥ सप्रऋषिहुरुलेगोमावांस्त्रिणवडोदरिदुरहिधिभनिमुन
कोकोरि ७ गवरापिहामनिराविसप्रऋषिहुरुजादाभया ॥ तारुपांतगोमावांस्त्रि
णिलेचन्दुजोतिदेशमागोपानवेचन्याछेउभन्या ॥ हेपस्यमाहोयोधागोकोपानसात
नदेउचाडेमराघरमासप्रऋषिहुरुआईवस्याकोछभन्या ॥ हेवांस्त्रिणहिजोकोरा
त्रिमाससंगजोभयाकोसर्वैकिनिलगो ॥ यकृपातपनिछैननपत्यायाहेरभनि
तोकरिदेखायार ॥ तोकरिभरिपानुभयोर ॥ यस्तोदेविवर्हिलेआसार्यमनिभनि ॥
आसार्य हेरहेरहिजोकोरात्रिमासवैवेचिसकाकोआसार्यभयो ॥ योवांस्त्रिणिलेस

॥ गुरु ॥
॥ ८३ ॥

प्रकृषिअयोभन्यो॥ योऋषिकोप्रभावलेभयोकिभनिमनमाचिंतनागरिभन्या॥ हे
वांसुरिधंन्यधंन्यतमुभापभनिसप्रकृषिलाईभनिदोकरिआधापान्दपथायोरपा
नलिंगोमावांसुरिचाडैघरजांदासप्रकृषिहरगैरह्या॥ तेस्तोहेरिगोमावांसुरिलेआ
षावाटआसुखसालिअनेकविलापगनलागिन्॥ मवडोपापिरह्याछ॥ मेराहातलेस
प्रकृषिभरकनपाउनागनभनिरतागयाछन्॥ मेराजन्मधिकारमेराकर्ममायसैलेव्या
कोरहेछ॥ मेराहातलेपाननवाईगयाछ॥ कसुनाईदोवलाउभनिआफुगचिन्तआफै
लेकुनाईकुचोलिकसिंगरवधानलाईपिहाउथाउदा॥ पिल्लमनिमुनकाकोरि७वटादे
व्यारमनमाअतिबुलिभै॥ सप्रकृषिकननमस्कारगरि सुवर्णकोकोरिलिकसिंकग
रवठार॥ सप्रकृषिलेआजागयाजस्तोपोषभुक्तपुर्णमाकादिनदेखि श्रीस्वस्थानि
परमेश्वरकोबुत्तआरंभगरियकनकलेमाहासुचिभैमेपुत्रनवराजचोडोआवसुभ

॥ स्वस्था ॥

॥ ८४ ॥

निश्रीमाहादेवकोपुजागरिकथाहागरि ऋषिको आज्ञाजस्तोगरिवस्था ॥ गोथला
केटाकेटिहरुलेभुनिरभन्था ॥ हेगोमावांस्त्रिणयकांतक्याभनिरहिनु ॥ तलाईवहु
लाभयोकि ॥ फेरि रोगलागी ॥ संनिपातभयोकि क्वाभयोभंदा ॥ गोमावांस्त्रिणिभं
छिनु ॥ हेकेटाहरुसुन ॥ मयस्तोडुषिदेघिसप्त ऋषिभ्वरमेराधर्माआई ॥ श्रीस्व
स्थानिपरमेश्वरकोधर्मबुत्तमलाईउपदेशदियोर ॥ अबमैलेयोबुत्तगया ॥ सुन्यामा
निसुकोहिनहुनालेयोचर्षामुखांजिराषिकथाहागरिवस्था ॥ मलाईवहुलानिभ
याकिपनिधेन ॥ संनिपातलाग्पाकोपनिधेनभनिंर ॥ गोठालाकेटाकेटिपुसिभे
आफुलाईखानालाईल्पायाकोचूरसबैगोमावांस्त्रिणिलाईदियो ॥ फेरियोक
थासुन्याकाप्रभावलेगाईहरुकाघामखोजदाआफ्रामनोज्ञताहिवहुनैघासपू
रोभयो ॥ फेरिगोठालाकेटाकेटिलेनित्य२अछेतानेवप्रगाईकोडुतलाईक

॥ एरु ॥

॥ ८४ ॥

थाहसुंनआडुघ॥ त्योगोठालाकेयकेटिलेत्पाईदियाकाअंनलेगोमावांलरिग
कोअंनपूर्णभयो॥ यस्तातरहसितकथाहागरिरहंदामेंहृदिनभयोमाघसुक्त
पूर्णेमाकादिन॥ सप्रचरुषिभ्वरकाआशालेसंपूर्णसामाणीतयारगरी॥ यक
चिन्नगरिप्रीस्वस्थानिपरमेश्वरकोधर्मबुनगया॥ पूजागरिसकिअर्घपात्रस
माई॥ हेस्वस्थानिपरमेश्वर॥ मेरोदरिद्रनासहवसु मलाईउद्धारगर्नुहवसु॥ हे
परमेश्वर मेराघोरानवराजआफ्रावावाकोषवरमागयाकोनिर्विघ्नगरिचाडेआ
वसु॥ हेईश्वरमैलेसदाकालेभिक्षामागिषाडूवस्या॥ अबअर्काकनदानगर्नुसक
न्यागरिप्रसन्नहवसु॥ हेनिरंजननिराकारअधिप्रीमाहादेवलेदियाकाडम्बरकार
प्रापमोचनगरिदेउ॥ हेपरमेश्वरमेरापुत्रनवराजःआफ्रापुत्रमेमानीहामिडुईज
नालाईहलोकमासुखपदपरलोकमातमानामसगाई॥ सकल्यागर्भवासुनहुन्या

॥ स्वस्था ॥

॥ ८५ ॥

गरि ॥ तमुचरन कमलमासेवागराई राखनु हवसु ॥ भोकरुणामयः मपापिनी काह
दयमासदा कालेत मुगनामलिस कन्या गरि प्रसन्न हवसु ॥ अंतकालमा मोक्ष पद
प्रसन्न हवसु ॥ हे परमेश्वर यो संसार कोष्टि स्थीति संहारकर्ता ॥ आदि अंत भया
कायस्ता श्री स्वस्थानि परमेश्वर कनमेरो कोटि २० मस्कार हे पिना कधारि ति मुसुति
गर्न हज्जार जिभु भया कासेवना गले पनि स्यामर्थ धेन ॥ मजस्ता लेक्या सकला भनि
अर्घ दिई न ॥ अर्घ दि सक्या पछि दुए वत्त पुण मगरि ईश्वर को फूल चन्दन पुसा
दलि अथि न ऐति ॥ ८॥ फूल चन्दन सगुण स्मेत पुत्र न वराज कन पर सारि ए विन ॥
वाकि १०० ॥ ऐति आफुले फलाहार गरि ॥ रात्रि जागर्त भई रहि न ॥ ताहा प्रात परम
श्वर का कृपाले न वराज आई ॥ बाहिर वसि हुक पादि गोमावां लणिले ॥ आफ्ना घोर को
वेलि चिंही हत पतै दुथि गोडा धुवाई भित्रै गयार विघ्या दुनामा वसालि भन्नहार

॥ गुरु ॥

॥ ८५ ॥

५ नवराजले

ग्या ॥ हे पुत्र नवराज कुसल धनुर्भनि वार्ता गरि ॥ हे पुत्र तेरा वावाको घवर गरण गया को
क्या समाचार छ कुसो भयो वृत्तान्तर भन भनिंर ॥ तव मरुतारि लाई पुराण मगरि ॥ आषा
वाट आसु घसालि भन्नु लाग्या ॥ हे माता सुनु ह्वस् ॥ मेरो वावा गंगा कति रमा मान जा
दाय कदिन मा गंगा मा ह्मान गरि संध्या तर्पन पूजा गरण निमित्त ॥ रुख चि छि फुलति पुन
लाग्दा दैव संजोग ले रुख काहा गाभा चि घसेर मृत्यु भे स्वर्ग वास भयो भनि गंगा कति
रमा वस्पा ठुठा ठुछि दुई जना ले भन्योर ॥ मैले हे न जादा हाड मा त्रे वाकिर ह्या छर ॥ मै
ले हाड सबै वटुला गरि वावाको सरि र अग्नि सस्कार गरि ॥ दश कर्म आदी पिराड गरि
सक्यो ॥ ताहा पछि गंगा मा ह्मान गरि घर आउ भनि मन ले चिताया ॥ फेरि मन मा संदे
ह भै क्या जाउ चर्च छैन अवराजाको सेवा गरि चर्च तुल्याउ भनि राजाको चाकि गग्या ॥
हे माता यकदिन रात्रि मात पजीर चन्द्रा वृत्ति समुहिर राजा छे उवि द्य भैत पजीको

स्थथा

॥६॥

दर्शनगर्नआयाको॥ हेमाताचंडावतिकतागईन॥ फेरियसुवेलासम्भक्यागर्न
भयो॥ अने२सुगंधधूपदीपश्रीरवराडकोवासनाआउछे॥ क्यागर्नभयोआ
आहवसुभन्यार॥ पुत्रकोवचनसुनि॥ गोमायांलरिलेविलापगर्नलाग्याः॥
निर्विवेकिविधातालेम७०वर्षकावुछासितसातवर्षकोउमेरमाविवाहभ
योः त्योअजोग्य॥ यस्तामेराजोभनमापुरुषमरिदियो॥ हेस्वामिभिक्षामाग्नेभ
निगयाकातिमिलेमलाईएकलेछादि॥ यस्ताअवस्तामापारियकलैकतागयो
भनिनानातरहलेविलापगर्दा॥ यस्तोहेरिनवराजलेविंतिगया॥ हेमातासोक
नगर॥ मछेदेछनयाजीलेसोकगर्नपदेनमेरोमुखहेशिधैर्यहवसुः संसारमा
येकवारसवैमर्नपछभनिबुझाया॥ हेमातातमो॥ कसो२भयोसमेस्तआज्ञागर्न
हवसुभनिनवराजराकोमधुरवचनसुनि॥ गोमायांलरिलेहर्षमानुभयर॥ नानाप

॥७॥

॥८॥

सुधनुत्माई भोजन गरया ॥ भोजन गरिसकि पछि गोमावां सरणिले भंछिन् ॥ हे पुत्र न
वराज तेरो कल्पान हवस् ॥ तेरा बाबाको खबर मागईन् ॥ तेरा श्रीचन्द्रावतिलेत आया पछि
शकन आउ भनि आफरा माई त गईन् ॥ तेस दिन देखि मैले अति दुख कछु खाई वस्या ॥ यक
दीन सप्रज्ञ विभर हरु मछे उ आई ॥ मलाई उपदेश दिनु भयो श्रीस्वस्थानि परमेश्व
रको धर्म वृत्त गर भनि ॥ उपदेश दिगयो ॥ उनैका आज्ञा वमोजि म् मैले वृत्त गरिसकि व
सिर ह्या ॥ हे पुत्र तसर्थ ले जाहा पंचां मृत फल फलको वासना आयाको ॥ हे पुत्र तपनि
यकचित्त भै श्रीस्वस्थानि परमेश्वरको कथा हा सुन ॥ तव तेरो मुक्त होला भनि रात्रि वि
षे गोमावां सरणिले ॥ पुत्र नवराज कन कथा हा सुनायान ॥ प्रातकाल भयोर नवराज
ले भन्या ॥ धन्य स्वस्थानि परमेश्वरका अपूर्व कथा हा सुनेर ॥ मेरा मन अति आनन्द
भयो ॥ हे माता तपाई धन्य घर भनि प्रणाम डं द वृत्त गरि भन्या ॥ हे माता अब मंगंगार

॥ स्वस्था ॥

॥ ७ ॥

श्मानगर्नजाउ ॥ तिमिलेभान्सातयारगरिराखभनिरगोमावांस्त्रिलेनोहुंघ ॥ हे
 पुत्रनङ्काटिकपालवोरिश्मानगरिआभनि कौरि २दियार ॥ यककौरिकोवरि
 पिनाकिने ॥ यककौरिहजामूलाइदिकपालवोरिचारिश्मानगरिआभनिः मा
 ताकोटवा ॥ काठकौरि दिपठायार ॥ ताहपछिनवराजवांस्त्रिले ॥ माताकोटवा
 काठकोआरिली ॥ पस्मागेयककौरिकोवरिपिनाकिनि ॥ यककौरिहजामूलाइ
 दिकपालवोरि ॥ गंगामागेश्मानगरिसंध्यातयनगरि ॥ श्रीहरिहरपूजागरि ॥ इ
 ददेवता-कुलदेवतापुजागरिवस्य श्रीस्वस्थानिपरमेश्वरीकाकथाएगुहा
 कापुंएपलेगंगादेविहरिहरप्रदक्षमभैआज्ञागर्दभया ॥ हेनवराजवांस्त्रिले
 एभावभक्तिदेविमसंतोषभया ॥ अवतलार्वरदानदिंघु एज्यभिषेकसहि
 तगरिदिंघु ॥ हेनवराजसुनयोगंगादेविदछिनदिशमा ॥ एवंन्यदेसघत्योदे

॥ गुरु ॥

॥ ७ ॥

शकोराजाभयासु॥ अवत्योनगरमावस्मजाउ॥ तसुवेलासा॥ महान्तिकासरिरमा
लिनभयवसोला॥ मैलेदेखनुहुन्यागरिमैरोनजिकसाआतवतलाईअभिषेकदि
उलाभनिआज्ञागया॥ यतिश्रीहरिहरकोआज्ञासुनिनवराजकोमनमाअतिरुष
मानभयर॥ श्रीहरिहरकोपुजागरितोत्रगमारभंनलाग्या॥ हेइश्वरहरिसंघ
रअवमअनाथभैवस्याकालाई॥ राजेभिषेकदिनुभयो॥ आजकादिनतमाद
शनयाया॥ हेहरिहरसदाकालेतमाभक्तमामैरेचिन्तलागवसु॥ अवमैरामह
नारिकोगभमावोसलिन्याकोसाफल्यभयो॥ हेजागदिश्वरतमास्तिगुनहुआ
रजिभुभयाकासेषनागकोपनिसामर्थधैन॥ मजस्तकोक्यासामर्थहोलाभनि
स्तुतिगया॥ श्रीहरिहरअंतधानभया॥ ताहाप्रान्त॥ नवरजघरजाउभनिलुगा
लाउनजांदा॥ पातपिताम्वरकोलुगाभैरहा॥ मागेकोटुवापनि॥ काठकोआदिप

निमुवर्णकाभैरह्याकोदेखि नवराजकोमनमा अद्भूत आसार्यमानि ॥ करिपरि
॥ स्वस्था ॥
॥ ८८ ॥
हेरिभंनलाग्ण ॥ मेरा लुगा कसूलेले गयो मेरा काठको आरि माताको टवाले उभ
निचिचाउ नलाग्ण पति कसैलाई देखिन न ॥ हेरिभन्या हेदै दमलाई उनको को
लुगा ॥ अर्काको सुवर्णको जरि कोपराको माया छैन ॥ मेरो रुपो भयापति मेरो लुगा
चाडै ल्याउ ॥ मेरा महतारिले गालि गला भनि करिपरि हेरि ऐ ई र ह्यार ॥ आकाशवा
ट भोपावतीले आज्ञा गर्दा भया ॥ हेनवराज वासरा ॥ त्यो सुवर्णको जरि कोपरा
पात पिताम्वरको वस्त्र तेरे होले जाउ भन्याको सुनि नवराजले मेरो काठको आरि
माताको टवा कसैले पाई देला तस्को हातमा दिउला भनि ॥ पिताम्वरको लुगा लाई सुव
र्णको जरि कोपरा लिघर गया ॥ ॥ इति स्करापुराणे केदारखण्डे माघमाहात्म्ये
कुमारअंगत्तरस्यादेनवराजवांस्तरा गंगाहरिहरप्रथासराउमभिषेकनाम श्री ३ ॥

॥ गुरु ॥

॥ ८८ ॥

स्वस्थानि परमेश्वर्य कथा वृद्ध सो आया ॥ १६ ॥ ताहा पांत हे अगत मुनि ॥ गो
मावां हारि ले मेरा पुत्र नवराज लाई बोला ले वगिले गयो कि ॥ य सर्वे ला सम आई
नभनि धंदा गरिवा हिरदै हूमा आई रोइ रखा ॥ ताहा पछि नवराज आकाश घर पुग्ये ॥ गो
मावां हारि ले यो घोराले कस्को लुगा चोरि ल्याया छ भनि हुत्पत्ति नवराज को या घुरा समानि
भिन्न लगि भन लाग्या ॥ हे पुत्र त्पो कस्को लुगा लाई आया कस्को चोरि ल्यायो भनि वेग्या ॥
नवराज भन्छन् ॥ हे माता गंगा स्नान गरि सकि श्री हरि हर पुजा गरि जप ध्यान तोत्र गरि रंह्य ॥
गंगा देखि हरि हर प्रदक्षे भै ॥ हे नवराज तेरा तोत्र देखि ॥ तेरा महत्तारि को भक्त देखि म संतोष भ
या ॥ एवं पदेश को राजा भया सुभनि आज्ञा भै अंत ध्यान भयो ॥ ताहा पछि घरमा आउ भनि
लुगा लाउ न जादा ॥ काठ को अरि माता को दुवा लुगा पनि धेन र मैले वरि परि हेरि कसे लाई पनि
देखिन ॥ कसे को सोर सव्य पनि सुनिन ॥ मैले रोई रंह्य आकाश वाट ॥ हे नवराज त्पो सुवर्ण

॥ स्वरथा ॥

॥ ८५ ॥

कोमलरि को परा पिता म्वर को वस्त्र तेरे होलै जाउ भनिंर ॥ मैले कश्मे मेरा काठ को अरि माता
कोटु वामे रो लुगा कसले देला ॥ ते सैला ईदि उला भनिला ई आया ॥ हरि को परा पनियहि
हो भनि देखाया ॥ तव गोमावां सरिणि सुसि भे भंछिन् ॥ हे पुत्र धंन्य धंन्य तेरो भाग्य भनि सुसि भे
अवतलाई भनि राधा को ईश्वर को प्रसाद लेउ भनि ॥ रोटि अक्षता सगुन सहित से पिभनिं ॥
हे पुत्र धंन्य तेरो भाग्य भनि सुसि भे ॥ हे पुत्र नवराज ति प्रा आसाले मैले ईश्वर को कथा ध
र्म पुनग्या को कथा सुन्या को पुराण ले ॥ श्री हरि हर पुनक्ष भै रावन्य देश का राजा भयास
भनि वरदान पायो धंन्य तेरो भाग्य ॥ अवतैले सदा काले श्री स्वरथानि परमेश्वर को भक्त ग
र तव तेरो मनोरथ पूर्ण होला भनिंर ॥ नवराज ले परमेश्वर को प्रसाद सगुण समेत दि
या कोषा ई आनन्द लेव सुदा भया ॥ ताहा प्रांत गोमावां सरिणि ले भंछिन् ॥ हे पुत्र नवराज
धर्मा मात्रे वंसिर ह्योतला ई आलस्य होला ॥ पछितलाई जोर पनि आउला ॥ बाहिर प

॥ गुरु ॥

॥ ८५ ॥

सलंगे केहि किनिषा उभनि कौरि २ दिपठा योर ॥ नवराज ले पसल मागे कौरि २ को भट्मा
सुकिनि ते सै पसल मा वसिषाई वस्यार नवराज वस्यार ॥ ते सपसल को नवीक्ष को पुग
नुमाल स्मेत विक्कि भयो ॥ ते सपसल ले मन ले चितायो ॥ यो बांल ए वस्यार को रुना ले मेरो पु
गनुमाल स्मेत विक्कि भयो ॥ अवय सुबांल ए लाई कोहि दिपठा उभनि ॥ हे बांल ए मन आया स
म्भतें तेहि वसु भनि ॥ बांल का हागे सुन का ओठि वना उन लाया ॥ नवराज का मन मा भन ला
ग्या ॥ आसार्थ क्या हो ॥ यो पसल ले मलाई क्या न छे कनु लाग्यो ॥ मै लेता ते को केहि चोरि
या को छे न भनि मन मा संया गरि वस्यार ॥ पसल ले ओठि सिध्याई ॥ पसल मा आई नवरा
ज का हात माय क ओठि दि योर ॥ नवराज सुसि भै घर मा आई महतारि क न भन्न लाग्या
हे महतारि उपमलाई पसल ले छे कि ओठि दिपठा यो भनि देखायार ॥ गोमा बांल ए
सुसि भै न ॥ फेरि नवराज ले भन्न लाग्या ॥ हे माता मवाहि रजा दा लोक हरु सवै ॥ एवं न्य

॥ स्वस्था ॥
॥ ५९ ॥

देशमागयो मपनि अवश्रीहरिहरे^{का} आशाजस्तोरावणदेशमाजाउविदपसन्नहवसुभं
दा ॥ गोमावांछाणिभंदिन ॥ हेपुत्रनवराजतेरोमनोवांछासिद्धहवसु ॥ श्रीस्वस्थानिपरमे
श्वरि ॥ श्रीहरिहरपरमेश्वरलेखदाराशागरोरु आंगमालिहव्यं आसुनेत्रवाटवरुइदि
या ॥ महतारिकोआसिर्वादलिगवंन्यदेशमाजानुभनिसुवेलामाजादाभया ॥
हनिस्करपुराणोकेदारवरुमाघमाहात्म्यकुमारअगस्तसम्यादेनवराजवांछाणरावंन्यदे
शपुस्थाननामश्रीस्वस्थानिपरमेश्वर्यकथासप्रदशोध्याय ॥ १७ ॥ ताहाप्रांतनव
राजरावंरणेदेशमापुणारयकपातिगैवस्था ॥ ताहाप्रांतनरावंरणेदेशकामंत्रिहुरुलेसुव
राकलसशमाई ॥ हनिकनअनेगआभरनलाईराजाथापनागर्नुभनिरातिछोडिए
या ॥ तसुवेलामाहाथिले घुमिरेहोरावंन्यदेशकाक्षेत्रिहुरुअनेकगहनारत्नको
मालालाई वेसुखसपेहिएजाहुंभनिरातिकाअधिपछिर्दभया ॥ तेसुवेलामानवरा

॥ गरु ॥
॥ ५९ ॥

जवांलणलेपनिहतिहिआकोहेरिवरुपा॥ ताहापछि श्रीहरिहरहतिमाप्रवेसगरिनवरा
जखोजनभया॥ तेसुवेलामानवराजकोनेत्ररहतिकोनेत्रसनमुखभयरहतिगेसू
दलेसमाई॥ सुवर्णकलशलेअभिषेकगरि आग्राअंगमार्थीचहाईराजद्वारमाहेरि
जादाभया॥ ताहापछिसमहालोकलेभन्यलाग्या॥ योहतिवहुलाभयोकि हेर२काहाकोवांल
राकनराउपेभिषेकदियोभनि आफु२कुरागरिरह्या॥ ताहापछियेकडुईसत्तुशानीजनले
भन्या॥ हेलोकहोसुनुहवसु॥ योहतिवहुलाभयाकोहोईनतिमिहसुवहुलाभयो॥ योहति
देवतहोईनक्या॥ यसुलेजोग्यनभयाकालाईराजागर्लाक्या॥ मनुष्यहेवोल्नपोजानिन॥
क्यानठढावाठगर्छ॥ वांलणभयापनि क्षेत्रिभयापनि॥ वैश्यभयापनि सुदुभयापनि ज
स्कोतपस्याकोपुरापछतसुकनपरमेश्वरप्रसन्नभयो श्रीनारायणकोअंसनभैराजाहुदैन॥
हेमुखहसुचुपुलागिदसभनि॥ ताहाप्रांतश्रीहरिहरहतिलेराजगृहमालेगयार॥ ताहापछि

॥ स्वस्था ॥

॥ ६९ ॥

मंत्रिभारादरह रुमनोगरि जोति कडा कि निकोलग्न हे राई दिन थहराई तिर्थ को जल गंगा
जल आदि अनेक सामागीत यार गरि ॥ छत्र धोज सहित गरि ॥ सिंहासन मारणि ॥ त्थो दे
श को रानि रावं न्यवति भन्या कारनि ले रत्न माला गला माला ई दिया ॥ फेरि अनेक मनि र
मानि क्य पात पिता म्वर वस्त्र लाई दिया र राखा ॥ फेरि अनेक गीत वा प्रना च ग राई मंग
रि रावं न्यवति कन्या दान दिंद्य भया ॥ ॥ इति कृष्ण पुराणे केदार खरो माघ मासे
कुमार अगस्त सम्वदे नवराज राजा रावं न्यवति कन्या दान नाम श्री ३ स्वस्थानि परमे
श्वर्य कथा अष्टदशो ध्याय ॥ १८ ॥ हे अगस्त मुनि ता हा पांत पोहित आदि अनेक
वांस्त्र कन भोजन गराई ॥ सुवर्ण दक्षा दीया ॥ ता हा पछि नवराज वांस्त्रा श्री हरि हर को प्र
साद ले राजा भे मन मा ह्व मान गरि अनेक हति घोडा गाई दान गरि ॥ नवराज राजा रावं
न्यवति संग अनेक सुख भोग गरि वस्य भया ॥ ता हा पांत मंत्रि हरले अनेक सामागीत या

॥ ग्रह ॥

॥ ६९ ॥

रगरिनि को दिन थहराई विंति गर्द भया ॥ हे नवराज माहाराज अभिषेक लिनु हवसुभ
निंर ॥ नवरज ले आजाग्या ॥ हे मंत्रि गुरु प्रहिन ॥ मेरो कुरो सुनु हवसु ॥ राज्य भिषेक
लिनु लाई मेरा मरुतारि गोमावांस्त्रिणि नभै कनक रेणारि निनु ॥ हे मंत्रि मेरा मरुतारि लाई
लिनु पठाउ ॥ चन्द्र जोतिन गरवाहिर कतेरा को घरमा भितर ॥ मंत्रि हरु ले हवसुभ नि सुवपा
लुस्मे त्र पठाई ॥ रावरो पदेश को लोक सबै गयार ॥ गोमावांस्त्रिणि वस्या काठा उमा पुग्यार
भन्नु लाग्या ॥ हे माहाराज निगवमा सुनु हवसु ॥ तमा पुत्र नवरज हा मादेश को राजा भयो त
सर्थ ति मिले लाई लिनु पठायो भनिंर ॥ गोमावांस्त्रिणि भंछिनु ॥ हे लोक हे मेरो पुत्र कसो ग
रि राजा भयो ॥ पै हे वांस्त्रिणि जात ति मिले अमिथ्या वचन बोलि कनछांत न आये किः स
त्य रि त बोल्न भनिनु ॥ यस्ता वषत मा मंत्रि हरु आई पुग्यार ॥ मंत्रि हरु ले गोमावांस्त्रिणि ला
ई पुग्यार मगरि विंति गर्द भया ॥ भो माहाराज नित पात्री का पुत्र नवरज हा मा रावरो पदेश

॥ स्वस्था ॥

॥ ५२ ॥

शको राजा भयो ॥ अवत पाजी का पुत्र नवराज माहा राजाले ॥ तपाजी चाडै पाउला गुह वस
भनि तपाजी लाई लिन पथाया को हो ॥ चाडै यो सुव पालु मारा ज गरि पाउला गुह वस
भनि विंति गप्पार ॥ मंत्रिको वचन सुनि अति हर्ष मान भै ॥ गोमावां स्मरण सुव पालु मा वसि
जादा भया ॥ यस्ता समय मा श्री स्वस्थानि परश्वर श्री हरि हर सुमर्ना गरि रावें ऐपे देश
पुग्दा भया ॥ ताहा पुंत गोमावां स्मरण आ ई पुगे भनि नवराज ले ॥ हाति घोडा सहित ना
ना वाज ॥ सिंदुर जात्रा मंगल गरि राज गर पुर्वे सगराया ॥ ताहा पुंत रावें ऐपे वतिले पुणा
मगराया ॥ नवराजाले आज्ञा गमा ॥ हे माता त माधर्म का पुण ले त मा क पाले ॥ श्री स्व
स्थानि ॥ श्री हरि हर परमेश्वर का पु भाव ले ॥ यस् देश को राजा भया ॥ हे माता ॥ धन्य २ त
प्रात पस्या ॥ धन्य २ मेरा कर्म त सर्थ म क न रा उपभिषेक दिनु ह वस ॥ समस्त सामा गु
त या र भया को घ भनि र ॥ गोमावां स्मरण ले ॥ हे पुत्र ॥ धन्य २ त प्राभा ग ॥ मेरा गर्भ वा

॥ ५२ ॥

॥ ५२ ॥

८ यस्तोपुत्रजन्मभयोभनिहर्षमानगरि आफु २ कुशलवार्तागरिसकि मंत्रिहरुडाकि
हेमंत्रिहरुअवमेरापुत्रनवराजकनराज्यभिषेकदिनुः प्रोहितडाकनपठाउभनिर ॥ मं
त्रिहरुलेहवसुभनिप्रोहितडाकि ७ भवेलाहेरिअनेकछत्र धोजसिंहासन ॥ नवकं
न्याअष्टमंगलपुर्णघटआदिस्वामीगीतयारगरि ॥ नानामनिमानिक्यजमाकासिंहा
सनमावसाई ॥ वांस्मरणहरुलेवेदपाठनागराई प्रोहितलेअभिषेकदिनुभया ॥ गोमा
वांस्मरणलेपनिनितिरथकाजललेअभिषेकदिया ॥ पुजालोकहरुलेपनि वेसुवेसुगहना
वरसपौहिहेर्नआईन ॥ ताहापुतअभिषेकदिसकिजज्ञसंपूर्णगरि ॥ जग्यकोअभिषे
कलिप्रोहितवांस्मरणपुजागरि सुवर्णदक्षणादी ॥ मानापदार्थनेभोजनगरि ॥ आफु २ घ
रगया ॥ हेअगस्तुनि ॥ ताहापछिसंपूर्णकामसक्यापछि देशजात्रागर्नेदेशघुमगया
नवकंन्यासहितअनेकवाग्राग्राई ॥ गोमावांस्मरण रावरापवति सुवर्णालुमारणघि ॥ नवराज

॥ स्वस्था ॥

॥ ६३ ॥

माहाराजाहतिमाचछिः पछितिरमंत्रिहरहराविदेशजात्रागर्नुपाउलागुभया ॥ देश
जात्रागरिसकिराजगृहपुत्रेसगदर्भया ॥ इतिस्करापुरानेकेदारवणेमाघ
माहात्म्येकुमारअगस्तसंबादेनवराजवांस्तराराउपेभिषेकनामश्री ३ स्वस्थानिपर्मः
श्वर्यकथाअरुदसोधाय ॥ १८ ॥ ताहाप्रांतनवराजमाहाराजाले श्रीहरिहरपु
जागमाकापुंन्येलेराजाभयार ॥ महतारिग्वमावांस्तरारिर्त्तारावरापवतिस्सहितअ
नेकपदार्थभोजनगरिराजनितीविचारगरिआनन्दलेवसदाभया ॥ हेअगस्तमुनि
ताहाप्रांत ॥ नवराजलेयकदिनमहतारिसितभनिनु ॥ भोमाताअवईश्वरकाकृपाले
राजाभया ॥ अघिहामिमाहादरिद्रभै ॥ भिक्षामागीदिनकोयकछाकमात्रेवाईवस्था ॥
अवपरमेश्वरकापुभावलेयसोभया ॥ अवपृथिविमाजोभयाकोवांस्तराभोजनगरि ॥
सुवर्णदक्षिणादीउ ॥ यस्जन्ममादानधर्मगयापरलोकमायुलोकलमाजान्महेला

॥ १८ ॥

॥ ६३ ॥

तस्य सुवर्णदक्षीणदीर्घोर्जनगराडुनुवडोमेरेमनमाइशाभयोभन्दा ॥ गोमाखोहरिः
भेदिन् ॥ हेपुत्रनवराजः धन्यश्चिन्मिधर्मकर्मगर्नामा मरुत्सभयाको ॥ हेपुत्रनवरा
जमंत्रिहुरुडाकिमतोगरभनिंरमंत्रिहुरुडाकिआज्ञागया ॥ हेमंत्रिहोमराजाभयाअ
वयोराउपेमाजोभयाकोषांहराहुरुलाईभोर्जनगराडु ॥ अवतिमिलेपृथिविमाजोभयाको
षांहराहुरुलाईनिमंत्रनागर्नपठाउभनि ॥ समस्तसामाग्रीतयारगरभनिआज्ञागया
हेमंत्रिहोमराजाभयाअवयोराउपेमाजोभयाकोषांहराहुरुलाईभोर्जनगराडु ॥ अवति
मिलेपृथिविमाजोभयोकोषांहराहुरुलाईनिमंत्रनागर्नपठाउभनि ॥ समस्तसामा
ग्रीतयारगरभनिआज्ञागयारमंत्रिलेहवसुभनि ॥ संपूर्णसामाग्रीतयारगरिषांहरा
कननिमंत्रनागर्नपठाय ॥ ताहापछिगोमाखोहरिलेपुत्रनवराजकनभनिन्
हेपुत्रनवराजचन्द्रोतिनगरकोउजमानहुरुतेरासंगिरुडाकनपठाउ ॥ केरि
तेरास्त्रीचन्द्रावतिलाईपनिलिनपठाउभनिर ॥ नवराजलेहवसुभनिमंत्रिहुरुडाकि

॥ स्वस्था ॥

॥ ५६ ॥

अस्यार ॥ मंत्रिहस्तले हवस्मभनि डोल्या हरुडा कि अहाया ॥ हे डोल्या हो वरुना पुर दे
शमा अग्नि स्वामि वां स्मरण कि पुत्रि चन्द्रा वति वां स्मरण चाडे आउनु पछ भनि डा कि ल्या
उभनि पठायार डोल्या हरु गयर सो धन लाग्यार चन्द्रा वति वां स्मरण ग्याल मा वसिर ह्यार
डोल्या हरु ले भन्या ॥ हे नानि त्राहा अग्नि स्वामि वां स्मरण को घर कु हो भनि सो धन लाग्या
चन्द्रा वतिले भनि कान ति मि हरु का हा वाट आयो भनि र ॥ डोल्या हरु भं घन ॥ हे नानि
अग्नि स्वामि वां स्मरण कि पुत्रि चन्द्रा वतिल्या ई हा मुा देश कारा जान वरा जले डा कि ल्या
उभनि हा मिल्ला ई लिन पठायो भन्या ॥ यति डोल्या हरु का व चन सुनि यहि हो मा थि
आउ भनि मा थि डा कि ॥ हत पति वा वा म हत रि छे उ करु नग ई न ॥ डोल्या हरु मा थि
चन्द्रा वति वां स्मरण ला ई प्रणम गरि भन्न लाग्या ॥ हे मा हा रानि न वरा ज मा हा रा
जाले त पा ई क न लिन पठायो चा डै पाल नु हवस् ॥ ची डै न गया हा मिल्ला ई रा जाले

॥ ५७ ॥

॥ ५८ ॥

गालिगलाभनिर् ॥ चडावतिषुसिभैडोलाहुरुलाईघानदी ॥ वावामहतारिछेउवि
डाभैडोलिमाचहिताहदिषिजाडभया ॥ ताहापुंतवाटोमा जांदाश्वनमायकपोघरि
मामानाकलपुष्यआदिफुलफुल्याकोदेवि ॥ फेरिथाउथाउमामृगआदिशीतलघउ
मास्त्रीपुरुषवस्याकोदेवि ॥ फेरिअनेकरजहंसआदिपंछिरुहवस्याकोदेवि अ
तिसोभायमानभयाकोफेरि नानावाटगरिचडावतिकोमनमाअतिहर्षमानगरिजादा
भया ॥ ताहापछियकथाउमानिको२धूपदीपसुगंधकोवासनाआयाकोदेविडोला
हुरुलेचडावतिकनभन्या ॥ हेमाहारानिहामिलाईसाहेभोकलागणे कोहिकिनीया
ईआउभनीडोलिथामिछाडि ॥ योथाउमाकाकाछभनिहेनजांदाअप्सराहुरुले श्री
स्वस्थानिपरमेश्वरकोधर्मवृत्तगत्याकोदेवि ॥ डोलाहुरुगयारभन्या ॥ हेनानिकुन
देवताकोपुजागर्नुभयोभन्या ॥ अप्सराहुरुलेभनिनु ॥ हेमाहापुरुषहोयोदेवता

॥ स्वस्था ॥

॥ ५५ ॥

कोनाम श्री स्वस्थानि परमेश्वर हूं ॥ तसर्थ हमि हरु ले श्री स्वस्थानि परमेश्वर को धर्म
वृत्तगया को हूं भंडा ॥ डोल्या हरु ले भनि नर ॥ हमि हरु ले पनि गर्नु हूं छ कि भनि नर ॥ अ
पसरा हरु ले भन्या तिमि हरु ले सक्या हूं छ भनि आजा भयोर ॥ डोल्या हरु ले पनि अ
पसरा हरु ले गन्या वमोजिम् अपसरा हरु ले उसा मा गी वना ई ज्वा लालिया को दाम
दीयार धर्म वृत्तगया गरिसका पछि अपसरा हरु ले भन्या ॥ हे माहा पुरुष हो ॥ श्री स्व
स्थानि परमेश्वर को धर्म वृत्त जो मन्यु ले गला ॥ सो मन्यु को समस्त दुख नाश भे माहा
मुख प्राप्ति होला ॥ फरि ई हरु लोक मा सुख संपद ॥ परलोक मा स्वर्ग वास होला ॥ हे माहा
पुरुष हो तिमि हरु ले सदा काले श्री स्वस्थानि को ध्यान स मीराय मोक्ष फल प्राप्ति होला ॥
तिमि हरु ले महा भक्त ले वृत्तगयो ॥ अवतिमि हरु का हा जान लाग्या जाउ ॥ यो दे उता को
प्रसाद फल चन्दन घर को परियार लाई ले जाउ भनि प्रसाद दिया ॥ डोल्या हरु ले भ

॥ गुरु ॥

॥ ५५ ॥

न्या ॥ हे अप्सरा माता होति सा प्रसाद ले हा मिह ह ले यस्तो धर्म वृत्तगर्न पात्रु भनि अप्सरा ह
रु कन पुराण मगरि विदु भै गया ॥ अप्सरा ह रूप नि स्वर्ग जादा भया ॥ ता हा पुं त डो ल्या ह रु
ले प्रसाद फुल चन्दन लियर ॥ चन्द्रा वृत्ति छे उभं न लाया ॥ हे मा हा नि छे माग नु ह वस ॥
हामु विंति सुं नु ह वस ॥ क सो भ न्या ता हा अप्सरा ह रु ले श्री स्व स्थानि परमेश्वर को वृत्त
गरि वस्यार ॥ हा मिह ह ले पति उ नै का संसर्ग वृत्त गरि वस्यार ॥ अति विस्तार भयो छे माग
नु ह वस ॥ अवयो श्री स्व स्थानि परमेश्वर को प्रसाद फुल चन्दन तपा जाला ई पति ल्या या
को छे लि नु ह वस भानि विंति गर्दा ॥ यति डो ल्या ह रु को कुरा सुनि अति क्रोध गरि डाती किति
मस्त हाति कराया जस्तो बडो सब्द गरि बै गया ॥ हे पापिष्ट डो ल्या तो वृत्त का हो ॥ धर्म का हो
त्यो वृत्त लेति मिलाइ घान दिंछ की ला उ न दिंछ कि ॥ मै ले ता घान दिनु पनि सक छ ॥ तो स्व
स्थानि परमेश्वर भन्या को का हा को देवता हो ॥ ते सु ले क्या गला ॥ धिकार धिकार ति मिह

॥ स्वस्था ॥

॥ ५५ ॥

रुले मलाई यस्तो जंगल माय कलेषा दिव नगरि वस्पो यस्तो हो सेवक को धर्म ॥ या हा वन
मा भयर पो ॥ नतर तमो प्राण मोचन होला भनि डोल्या ह रुका हा त देखि पुसा देखो सिधु
थु गरि गोडाले कुलुचि मिलु काई दियार भनि लोचो डैले जांछ कि ले जां दे न भंदा ॥ डोल्या
ह रुड राई चुपुला गोडो लिबो कि गइन् ॥ ताहा पाछि रावंगे पदेश को समि पमा ॥ सलिनाना नदि
कति रमा पुणोर नदि तीर जांदा श्री स्वस्थानि परमेश्वरी लाई निंदा गस्या को पाप ले ॥ आ
काश मान्चा दनि ताका जास्तो पुर्व कन वाद लुले छो प्योर ॥ माहा अधंकार ले मेघ यनि गर्ज
न लागे ॥ बिजुलि पनि चमू की वडो जल वृष्टि भयो ॥ वायु पनि विपरित गरि लागे ॥ य
स्ता अधंका ल भै चडा कीति डोली फाति सलिनाना नदिका माहा माघ स्या ॥ डोल्या ह रु नदि
लेव गिले जांदा अलिक मात्र वेगेर ॥ श्री स्वस्थानि परमेश्वर का पुण्य का प्रभाव ले डोल्या ह
रु पाछि रुप भै कैलास पर्वत मा जाई आनंद ले वसुदा भया ॥ यो पापि नी मात्र नदी का मा

॥ ५५ ॥

॥ ५५ ॥

15
10
5
0
0 cms. 5 10 15 20 25 30
हामाजाहावस्या. बह्मिथाउमारहा ॥ नदिपनिवगेननुसैथीरभैरहा. ॥ यस्तोभयाकोदेवि
माझिहुरु आऊआऊकरगरिआसार्यमानिवस्या. ॥ ताहापछिमाझिहुरुलेराजदारमा
गोविंतिगया. ॥ हेमाहाराजअद्भुतकरायकविंतिगर्नआयो ॥ सुनुहवस्. हासासालिनार
नदिपनिनवगी. पोषरिजस्तोभैरहा ॥ यस्तोभयाको. अधिअधिकेलेपनिभयाकोछैन. ॥ सु
न्याकोपनिछैन ॥ क्याआर्यभयोभनिविंतिगयार ॥ नवराजराजाकोमनमाअतिविस्मयमा
नि ॥ मंत्रिहुरुडाकिआज्ञागर्दभया ॥ हेमंत्रिहुरुआजकादिनहामासालिनानदिवगेनभनि. ॥
माझिहुरुलेविंतिगर्नआयोकाकारनलेवगेनहामिहुरुजाईहेर्नजाउभनिआज्ञागर्द ॥
जांन्या २ पंडितजोनिषसहितनदीहेर्नभनिपांडुलागुभयो ॥ सर्वेप्रजालोकपनिहेर्नगया
ताहाप्रांतनवराजमाहाराजालेआज्ञागया. ॥ हेमाझिहुरुतिमिहुरुनदीमागोमाहामा
घोजिहेरकारहेवयस्तोभयोभनिआज्ञागर्द ॥ कसैलेफाल्तरुलिहानपाउलेषो

॥ स्वस्था ॥

॥ ५७ ॥

जसभया ॥ कैसे ले जाल फि जिषो जसभया ॥ यस्ता प्रकार लेषो जस ॥ माहापापि
नियक जाल ले पायो रघि स्या रूपा रूपा ॥ माफि हू हू ले कथा हो २ भनि नदिवा दिवा रजि
कि माथि मिल काई न ॥ कैसे ले चि हू न न रं गुं गा जसो भै र हे छ ॥ ताहा पछि माफि हू हू
लेषो जे र के हि पाय न म निराजा का हू जुर मा विंति गुरि नूर ॥ ताहा पछि न वरा जं रा
जाले अव गंग को भा वग न प यो भनि न वर लन गाई को डूत ॥ पागे राषि अर्घ दिनु
भनि अर्घ समाई आशाग न लाग्या ॥ हू ईश्वर गंगा देवि मै ले के हि जानि न कपानि
मि न तपा जी थी र भै व लभयो ॥ हे परमेश्वर म कन प्रसन्न भै जा व स भनि अर्घ ग
या ॥ अर्घ ग या विंति के सालि नान दि माहा वेग ले वगी गई न ॥ ताहा पछि न वरा जरा
जाले नदी वगी गया को हे रि मन मा आनंद गरि समस्त लोक ॥ पछि राषि रा जगृ ह मा
जादा भया ॥ ताहा पछि माहा पापि नी नदी काति र मा ॥ माहा कष्ट व ई व स्या ॥ सरिर
पनि को रि भै गई न ॥ हान पाउ पनि ना सि गई न ॥ यस्ता आक्रा सरिर हे रि री ई व

॥ गुरु ॥

॥ ५७ ॥

सुभया ॥ ताहापछिअन्नधाननपायारलेः साठोधानलागीनर साठोपनिठुगाभे
गया ॥ हुंगापनिथुलोभेगयोधानभयन ॥ यस्तोहोरिअतिकिनापगारिवस्या ॥ श्री
स्वस्थानिपरमेश्वरनाईनिदुगग्याकोपापलेयस्तोअर्घोरनरकभोगगरिमाहाक
वृषाईवस्या ॥ ताहस्योतनवराजराजालेपृथिविमाजोभयाकोवांसरा अतितअभ्या
गतहुरुलाईसुवर्णदिशिरागभोजनगराउनतयारग्या ॥ थाउ२मासंनिभरणरक
नरावितयारग्या ॥ वांसराहुरूपनिसवआईपुग्या ॥ ताहापछिपापिनीवस्याकाठाउ
वाटकपिलनाउग्याकावांसराडुईभाईतेसुवांटाआउदापपिनिनेदेघेरचाडेउठि
चाकलेतेकिभन्नलाग्या ॥ हेवांसराहुरु ॥ तपाजीकाहाजानलाग्याभन्दा ॥ कपिलवां
सराहुरुलेभन्दा ॥ हेपापिनीहामिहुरुएवांणदेशमाभोजनगर्नजाउभनिआयोभ
न्या ॥ पापिनीलेभंछिन् हेवांसराहोभोजनधानजानुभयामलनाईपनिकेहिअलिक

॥ स्वस्था ॥

॥ ६८ ॥

ति मागिल्या उ न होला ॥ मय सो पाप का पीडा कटे जान पनिस किन चार पा च मे ह
भयो घान पाया को छैन ॥ तसर्थ तपात्री हरु छे उ आ साग रि व सो लाय ति मे रो विं ति
भनिं ॥ य सो पा पि नी को व च न सु नि क पि ल वां स्म रा हरु भं छ न ॥ हे पा पि नी यो कुरो
ह मि हरु ले भ न ह दे न ॥ ह मि वां स्म रा ले य सो ल्या उ न ह दे न ह मि जो जा त प नि जां छ ॥
त स अर्थ ह मि सि त आ सा न गर भ नि दु वे ज ना रा वं रा प दे श मा ग या ॥ ता हा पुं त न व रा ज
रा जा ले पृ थ्वी मा जो भ या को स क ल वां स्म रा लाई सु व र्ण द क्षि रा दी भो ज न ग रा या ॥
भो ज न ग रि स क या प छि ॥ वां स्म रा हरु ले ॥ न व रा ज मा हा रा जा लाई ज य ज य क ह्या न ह
व सु भ नि आ सि र्वा द दी वि दा भे आ फ र आ श्र म मा ग या ॥ ता हा प छि क पि ल वां स्म रा
दुई जे ना ले पा पि नी को कुरो स म्पू र्ण सै जा उ भ न्या पा पि नी ले आ सा ग रि व सु ला ॥ के
हि मा गो भ न्या ह मि लाई लो भि भं ला भ नि कुरा ग रि भो ज न ग न्या का ठा उ मा व सि र हा

॥ गुरु ॥

॥ ६८ ॥

१॥ गोमावांस्त्रणीले म्यालवाटहेर्ददेधिर॥ आज्ञागर्नलाग्वा॥ हेभंडारिहरुतिवांस्त्रण
हरुडईक्यानरहो॥ तिनिहरुलाईवानपुग्गेनकी॥ संतोषभयनक्या॥ तिमिहरुगयेर
तोधिआउभनि॥ यतिग्वमावांस्त्रणीकोआज्ञासुनि॥ भंडारिहरुवांस्त्रणकागो॥ हेवांस्त्र
णक्यानिमिजलेसंदेहरुगिवस्या॥ तिमिहरुलाईवानपुग्गेनकि॥ संतोषभयनक्या
क्यावानुईक्याछ॥ आज्ञागर्नहरुसुभनि॥ वांस्त्रणहरुलेभनिन्॥ हेभंडारिहरुमिहरु
संतोषभयाकोछ॥ हामिवस्याकोहामिहरुआहाआउभनिवाटोमाआउदा॥ सा
लिनानदिकातिरमाएउतास्त्रास्त्रिकृष्टीगेभैमाहाकष्टवाईवस्याकालेदेधिवडा
कष्टलेउ॥ चाकलेतेकिभेंछिन्॥ हेवांस्त्रणतपाजीहरुकोहाज्ञानलाग्वाभनिसेऊदा॥ हा
मिलेभोजनज्ञानलाग्वाभन्यार॥ मलाईपनिहेहिअलिकतिमागिल्याउभनिहामिक
नमागिपहायो॥ तसर्थहामिवस्याकोहो॥ हामिलेमागनुलाजमानिसंदेहभैवसिरहा॥
अरुथोकलेवस्यकोहोईन॥ तसर्थदरिद्रकनकेहिकृपागरनुहरुसुभनिभेंदा॥ भंडारि

॥ स्वस्था ॥

॥ ५५ ॥

ले गोमाछे उगै विंति गम्या ॥ हे माहारानि सलिनानदी कातिरमावडो दुखि वडो कष्ट
वाई वसिर साकि र उता स्वाप्ति छन ॥ ते क्षेति वांस्तरा छे उ केहि धान्या कुरो मार्गी प
ठया छर ते रनि मि न लेति वांस्तरा हरु वस्या को हो भनि विंति गदर् ॥ गोमाले आजाग
दर्भया ॥ हे भंडारि उभन्याति दुई वांस्तरा हरु ले जति वो कनस कष्ट उति दिपठा
उभनिंर हवसु भनि भंडार मा हे न जांदा जाहा २ हे म्यो ताहा २ केहि वस्तु कन भै
सुं न्य भया को छु यस्तो भया को देखि संदेह मानि अवक सो गरुं ॥ दिनु न सक्यात
राजा रानि ले क सो भला भनि ॥ फेरि गोमाछे उगै विंति गम्या ॥ हे माहारानि आज
का दिन वडो अद्भुत भयो ॥ ति पापिनी स्वास्ती लाई दिपठा उ भंडार मा जांदा भं
डार सबै सुकि गयो राख्य २ था उमा केहि वस्तु कछैन ॥ हे माहारानि तथा भीला
ई उपूना र लाई पक्या को भा द्यति छ ॥ अरु वस्तु क सु वै सुं न्य छ भनि विंति ग

॥ ७५ ॥

॥ ५५ ॥

ज्या ॥ गोमाले तो पनिदि पठाउ भन्या ॥ हरे सुभनि भाए लिवां स्रण हरु छे उभन्या
हे वां स्रण होयो भाए ॥ माहा राणि लाई जु नार लाई राखा को हो ॥ अरु वस्तु कभन्या तो
पापिनी को नाउ लिनेया मात्रै राजा को सबै भंडार सुकि गयो ॥ तसर्थ यो मान ले जाउ
भनिंर ॥ यस्तो भंडारि को वचन सुनि ॥ वां स्रण दुई जना पनि श्रम मानि अधो मु
ख गरि भान दिगया ॥ वां स्रण हरु जाने मात्रै राजा को भंडार सबै पूर्ण भया ॥ आहा
जाहा ज्या ज्या राखा को छ ताहा २ सबै करे देखियो भनि कुमार ले अगष्ट मुनि छे
उकया ॥ ~~॥ हति स्मरण पुराणो के जार खरो माघ माहा मे कुमार अंगस्त~~
~~संन्या दे श्री स्वस्थानि पर मे स्वयं कथाय कन विं सति ध्याय ॥ १६ ॥~~ भा अग
स्त मुनि ॥ ताहा प्रांत ति वां स्रण हरु पापिनी वस्या काथा उमा पुग्यार ॥ पापिनी ले वां
स्रण हरु कन देख्यार भनिं हे वां स्रण मैले मणि पठाया को मलाई के हिल्या ईदियो

॥स्वस्था॥ किभनिंर॥ वांस्तराहरुलेआज्ञागम्या॥ हेपापिनीतवशेपापिरहेछ॥ तेरानिमि
॥१००॥ निजहामोवशेलाजभयो॥ तलाइभनिषोजदाराजाकोभंडारपनिसुन्यभयो॥
योभातयतिरानिकोउपूनाएलाईराख्याकोयोभातल्यायोलाभनिदियार॥ पापिनी
कोमनमाअतिहर्षमानेगरिखानतयारभयार॥ वांस्तराहरुलेभन्या॥ हेपापिनीर
तेपनितलाइधर्मकोभावछैन॥ मुषधोइषाउ हेपापिनीतमनुष्यदेहभयरपरमे
श्वरकोचचांगर॥ हेपापिनीतदेखिहामिहरुकोअतिकरुणभयोतकनउपदेस
दिंदुमुन॥ श्रीस्वस्थानिपरमेश्वरकोधर्मवृत्तगरभनिउपदेसदि॥ वांस्तराहरु
आक्राघरगया॥ ताहापछिपापिनीलेमुखधुनसालिनानदिमाजाइमुखधु
नलाग्दानदीकोजलसुकिगयो॥ यस्तोअवस्तादेखिनानाविलापगरि॥ शिवर
भनिसुत्केराहलिनदीदेखिमाथिआयार॥ अवक्यागरुभनिमुखनधोइषाउ

॥एरु॥

॥१००॥

भनिभातलिनलाग्दा ॥ त्योभातसरानिभयो ॥ यस्तोभयाकोदेखिवडाडुबलेरोई
नामाविलापगारि ॥ योषरानिपनिषाडुभनिषानलाग्दा ॥ षरानिपनिवतासलेउराई
दिया ॥ त्योदेखिअतिकष्टलेरोईकराई यथ्वा मालडोवस्पा ॥ यस्तारहलेयोपापि
निलेकष्टाईवहुतकालभोगगरिवस्दा ॥ कैसेलेबोल्छनिभयन ॥ कैसेलेदिदा
पनिदियन ॥ कैसेलेविचारपनिगरेन ॥ श्रीस्वस्थानिपरमेस्वरलाईनिन्दागः
याकोपापलेडुबकासमुदमाडुविवस्पा ॥ ताहापान्तयकदीनमाखर्गदेखिअप्स
राहरुआयर श्रीस्वस्थानिपरमेश्वरकोधर्मवृत्तगर्नभनिसालिनानदीमाझानग
र्नआया ॥ योदिनपोषकुलपूरोमाकोदिन अप्सराहरुलेक्षणगरि ॥ श्रीमा
हादेवकोमुर्तिल्याईपूजागया ॥ ताहापदिसंध्यासकिअर्घदिया ॥ तस्तासम
यमापापिर्नालेअप्सराहरुलादेखि ॥ अप्सराहरुवस्पाकाठाडुमागैअतिक

॥ स्वस्था ॥

॥ १०१ ॥

रुणा लेविंति गम्या ॥ हे नानि होति मिह रुको हो मे ले जानि न मया पिनी दे विदया
प्रसन्न हवस् ॥ बहु ते दिन भयो भो कै वस्या को हे सा हे व ॥ मया हा वस्या को धेरै
दिन भयो कसै ले मलाई अन्न दान दियनौ ॥ अन्न दान कपा गर ॥ क्या पाप ले मय
स्तो भयो ॥ क्या गरेर मेरो उद्धार होला ॥ तपाओ रु रु देव कन्या हो कि ॥ नाग कन्या हो
कि ॥ यक्ष कन्या हो कि ॥ गंधर्व कन्या हो कि ॥ अथवा विप्रा धर कन्या हो कि ॥ अप्सरा
हो कि मलाई कसो गरि उद्धार होला भनि रोई कन विंति गम्यार ॥ अप्सरा रु रु आज्ञा
गर्छन् ॥ हे पापिनी तेरा अवस्था देखि हामिलाई अतिकरुणा भयो ॥ सुन हामि रु
रु स्वर्ग को अप्सरा हो क्या भन्या आज पोष भुङ्क पर्छौ मा हो ॥ हामि रु रु यो साति ना
न देखि मा हान गरी श्री स्वस्थानि परमेश्वर को धर्म वृत्त आरम्भ गर्नु भनि आया को
हो ॥ हे पापिनी त उद्धार होला ॥ ये कचि न भै सुन हे पापिनी त पनि श्री स्वस्थानि पर

॥ ७२ ॥

॥ १०१ ॥

मेश्वरको वृत्तगुरु उद्धार होलात सदा पापिनी भैरहला कथा भनि ॥ यस्ता अपसरा हर
का वचन सुनि ॥ मन ले चिंतना ग्या ॥ अब कसो गरुं म मरुं भै ग्या ॥ उ सु वेला मा
डो ल्या हरु ले ल्या या को श्री स्वस्थानि परमेश्वर को पुसाद मै ले चुर्ण रग रि थु क थु क
गरि मि ल का या त स्कार न म लाई य स्तो अवस्ता भोग गर्नु पायो मै ले जा नि न ॥ मेरा अहं
कार हो श्री स्वस्थानि परमेश्वर को निन्दा ग्या को पाप ले हो भनि मन ले विचार गरि
क पित्त वृं एण हरु ले पनि उपदेश दि ग्या को छ ॥ आज यो अपसरा ले पनि आज्ञा
भयो ॥ श्री स्वस्थानि परमेश्वर वाहे क अ को देवता है न ॥ अब मै ले पनि श्री स्वस्था
नि परमेश्वर को धर्म वृत्त गर्नु भनि अपसरा हरु देउ विंति ग्या ॥ हे अपसरा हो यो
वृत्त गर्नु लाई कथा कथा सामा गी चाहिं छ समस्त आशा गर्नु हव सु भनि ॥ अपस
रा हरु भन्छन् ॥ हे पापिनी आज देविमान गरि नि त्य म ध्यान काल मा श्री मा हा

॥ स्वस्था ॥

॥ १०२ ॥

देवकीपुजागुर्नु ॥ श्रीस्वस्थानिपरमेश्वरकोकथासुंनु ॥ मैशदीनभयापदि ॥
माघशुक्लपुर्णमासकोदिनसमस्तसामागीतयारगारि अथितरीति १०८ श्रीरव
राष्ट्रकचयुनफलमूलतामूलअक्षतासगुरादक्षिरावस्त्रसमस्ततया
रगरीयकचिन्नगरि ॥ यकभक्तहवुन्नगर ॥ तवतेरीपापनाशहोलाभनिउ
पदेशदि अपसराहृस्वर्गगया ॥ ॥ हउस्तमुनि ॥ ताहाप्रातपापिनीले
नित्यमध्यानकालमा श्रीमहादेवकीपुजागरिजपध्यानगरिनु ॥ ताहापदित्योपा
पिनीकोचेष्टाफिरेरसरिरकोरिभयाकोनिकोभे ॥ अधिकाभंदासुन्दरिरूपभेआ
योसवपापपनीनाशभैगयो ॥ तिपापिनिकोआफ्राशरीर सुंदरिभैआयाकोदेविम
नमाअतिहर्षमानगरि दिनप्रतियस्तोग्यार मैहृदिनभयोमाघशुक्लपुर्णमाका
दिनफेरिस्वर्गवाटअपसराहृआयार श्रीस्वस्थानिपरमेश्वरकोवुन्नगरसमस्त

॥ गुरु ॥

॥ १०३ ॥

सामां गीतयारगरिवस्याकोदेखि ॥ त्योपापिनी अपसरावस्याकाठाडुमागेभनिन ॥ हे
अपसरा लोकतपात्री हुरुका आज्ञाले ॥ ह्मानगरी मध्या नकालमा श्रीमाहादेवको पु
जागरि जप ध्यान तोत्र गरिवस्या ॥ अवहे अपसरा हो मैले पनि श्रीस्वस्थानि परमेश्व
रको वृत्त गरुं ॥ तिमि हुरुले कृपा गत्या ॥ मैले पनि क्षम वृत्त गरुं ॥ मपापिनी देखि करु
णा राखि पुरस चरु वस् ॥ तिमि हुरुका उपदेशले मया हा सम्म उधार भयो भनि विंतिग
दा ॥ अपसरा लोकले भन्नुलाये ॥ भोपापिनी सुन त्यो नदिको बालुवार पानि मिसा
ई बालुवा चुरा गरिने सैले समस्त सामा गीतयारगरि वृत्त गर भनि नुर ॥ अपसरा लोक
को आज्ञा सुनि बालुवा पानि मिसाई चुरा गरि सामा गीतयारगरि ॥ अपसरा हुरुसंग
वृत्त गरानतयार गर्दा भया ॥ त्योपापिनी ले बालुवाको सामा गीतयारगरि श्रीस्वस्थानि प
रमेश्वरको धर्म वृत्त गर्नु भन्दाको पुण्यले समस्त वस्तु सप्रसंजुक्त भयोको देखि पापिनी का

॥ स्वस्था ॥ मनमाहर्षमानभै धन्य २ श्रीस्वस्थानि परमेश्वरभनि नमस्कारगरि ॥ अण्णरा लोकवस्था
॥ १०३ ॥ काठाउमागेभनि ॥ हेअण्णराहे हेर २ तपाजी हुरुका आ जाले जस्तो मैले वर्मवुननि
मित ॥ बाल्वाको सामागी तुल्याको ॥ ईश्वरका कृपाते समस्त सामागी परिपूर्णा भयो
भनियति पापिनी को वचन सुनि ॥ अण्णरा हुरु आस्थाय्य मानि भनि ॥ हे पापिनी अधि
तला ई पापिनी भंथा ॥ आज देखि तेरा नाउ पुंणवति भयो ॥ धन्य २ तेरो भक्ति भनी अवतप
निहामि हुरु संसर्ग श्रीस्वस्थानि परमेश्वरको वृत्तगर भनि ॥ अण्णराको आज सुनि आण्ण
सामागी लियर चंडावतिले अपसरा लोक हुरु संगै श्रीस्वस्थानि परमेश्वरको वृत्तगदा
भया ॥ वृत्तगरि सकि अर्घगया ॥ चंडावतिले पात्रि अर्घगरि तो वृत्तगरि वंति गया ॥ हे
परमेश्वर अधि मैले न जानि अहंकारले तपात्रीको निन्दा गया का अपराध क्षमा गर
नुहवस् ॥ हे लोकनाथ तिमिके स्ताभन्या समस्त पाणि को हृदये माराज गरि पाप पुं

॥ गुरु ॥

॥ १०३ ॥

एषकोसाधिभैवस्याकायस्ततिमिलाई कोटि २ नमस्कार हेपरमेश्वरभृष्टिस्थिति
संहारकर्तापनिनिमि॥ पुंसाविष्णुमहेश्वरभन्याकोपनिनिमि॥ एकमूर्तिलेतिनृम
र्तिभयाकोपनिनिमि यस्ततिमिलाई कोटि २ नमस्कार॥ हेभगवन्॥ पृथ्विआपतेज
वायुआकाश॥ योपाचभूतपनिनिमि॥ जोगेश्वरका हृदयमारजगन्मोपनिनिमि॥
निरंजननिराकारपनिनिमि हेपरमेश्वरयस्ततिमिलाई वारंवारनमस्कारभनि २
स्तुतिगारि॥ नानाप्रकारलेतोत्रगारि दुईहातले अर्घपात्रसमाई अर्घगारि बुत पूर्णग
या॥ ॥ ताहापछि ईश्वरकोप्रसादलिअप्सरालोकलेभन्या॥ हेसुन्दरिपुन्य
वतिअवयोअठितरोति १०० भोलिष्मानगरितिमिलेपालनागर॥ आजकारात्रिमा
परमेश्वरकोध्यानगारि जागर्तनाभैवस भोलिकावाहनयाअठितरोति ८॥ फूल ८
जलपविन ८॥ सगोनसहितआफ्रापुरुषलाईस्वप्नु॥ पुरुषनभयाघोरलाईस्वप्नु

॥ स्वस्था ॥ घोरानभया मित्रघोरलाई स्वप्न ॥ मित्रघोरपनिनभया जौनूकामुनागरि आफुले व
॥ १०४ ॥ नगमाको घे मेरा फलाना काम सिद्ध हव सुभनि गंगा मालगी से लाउनु ॥ यति स्वका
पछि आफुले पाहना गर्नु ॥ हे पुंरुपवतिय सुधर्मवृत्तका प्रभावले ते रामनोरथ पूर्ण
होला ॥ अवहमि हुरु जाउ भनि विडा भै अप्सरा हुरु स्वर्ग गया ॥ ॥ इति क
रापुराणे केदारखण्डे माघमाहात्म्ये कुमारअगस्त्यस्मृत्ये चंद्रावती पुनपुराणि म
श्री स्वस्थानी परमेश्वर्ये कथाविस्मय ॥ २० ॥ ताहा प्रांत ॥ चंडावति धां हः
गिले अप्सरा को आज्ञा सुनि ॥ रात भरि जागर्त भै व सुभयाः प्रातकाल भयोर श्री सु
र्ये उदय भयोर ॥ ह्यनगरि संध्यातर्पन गरि सकि अठितरोटि ट फल चंदन सगुण
सहित समाई ॥ हे स्वस्थानि परमेश्वर आहामेरा स्वामि पनि छैन ॥ पुत्र पनि छैन ॥
मित्र पुत्र पनि छैन ॥ मस्वामि जातये कांत गरि वस्या काधे रौ दिन भयो ॥ आह दुख

॥ गुरु ॥
॥ १०४ ॥

कष्ट वा ईवस्याको॥ अवमेरा स्वामिन वराजसित वस्त्र पाउ न्या गरि पुस न्नुव सभ निवहाः
या॥ ता हा पछि सदा को मै श्री माहा देव को पुजा गरि सकि १०० रोटि आपु लै पाउ भयो॥ ता
हा पछि चन्द्रावतिको सरिर दिव्य देह भै अधिभन्दा पर्म सुन्दरिरूप भै देव कन्या जस्तो भै
वर्षी॥ ता हा प्रांत चन्द्रावतिले सेलाया को अठित रोटि ४ ग्वता नाग ले पायोर॥ ते सुवे
ला मानाग को मनमा अति हर्ष मान् भयेर॥ यस्तो अपुर्व रोटि मय कलै मात्रै कसो गरिषाउ
मेरा स्त्री नागनी सित बाडिषाउ भनि घर फिरी आउदा भया वकि॥ ४॥ नाग किस्ती नागनी ले
पायोर॥ नागनी ले मनमन्त्रित नागरि हाय २ यस्तो अपुर्व रोटि पाया॥ अवमेरा स्वामिक
नृषु बाउ न पाया पो यो स्वामिक तागयो॥ अह्ना नि सित वस्त्रो कि॥ अनिक सै सित गगर
गरि वस्त्रो कि कसो भयो॥ बाहु वर्य भयो नाग को दर्शन न पाया को॥ अवय सो रह्या होई नः
वोजन जानु पयो॥ मय कलै ले मात्रै यो अपुर्व रोटि कसो गरिषाउ स्वामि भैत भया २ रोटि

॥ स्वस्था ॥
॥ १०५ ॥

वाडी वाड ॥ भेतेन भयायो पुराणा त्याग गरुं भनिसमुद्र कानदि किना ए आदि सवनदि माः
हेरिषो जन गयोर ॥ ताहा पदि देव संजोगले श्री स्वस्थानि परमे श्वर का पुसाद का पुभावले
समुद्र सातिना नदी संजोग भया काथा उमानाग नागनी स्त्री पुरुष भेट भयोर ॥ नागनीले
आफ्ना स्वामि नाग को मुखे हेरि आखा वाट हर्ष आसु वहाई पुराण मगरि भन्न लगि न ॥ हे
स्वामि मेरा विंति मुचु ह्वस् ॥ आज का दिन अपुर्व ऐति ॥ ४ ॥ गवदा मैले पाया मय कूले
ले कसो गरिषा उभ नि ति मि लाई खोजन समुद्र गंडु की नदि सवथा उमा हेरि आनुं ति मि
कन भेट भयो ति मि कता पा उलागु भयो वृत्तान्त आशा गर्नु ह्वस् भनिंर ॥ नागले भन्या
हृपुय सुने वा ह्वर्ष भयो मैले पति ति मि कन खोजि ते ए नि मि न ॥ थंदा गरि वस्था को छु
आज का दिन देव संजोगले ति मि सित भेट भयो ॥ हो नागनी मैले पति अपुर्व ऐति ॥ ४ ॥
गवदा पाया को छु यस्तो अपुर्व ऐति मय कूले ले कसो गरिषा उभ नि ति मि लाई खोजन

॥ गुरु ॥
॥ १०५ ॥

आयाकोहो ॥ हेनाग्नीयोअपूर्वरोटि २लेउभनिनाग्निलाईदिया ॥ नाग्निलेपनिहेस्वा
मिमैलेपनितिमिलेपायाजस्तेअपूर्वरोटि ४ ग्वतापायाको योपनितिमिलाई २व
तालिनुरुवसुभनिस्त्रिपुरुषकोसनमुखगरिषाईनु ॥ ताहापछिनागलेभन्याहेनाग्नि
सुनआजकादिनतेरामुखहेरिमेरामनमाअतीहर्षभयो ॥ योअपूर्वरोटिकोकारन
लेहामिभट्भयो ॥ जसमनुष्यलेयोरोटिसेलाईल्यायो तेस्कोमनोवांछापुर्णहव
सु ॥ लक्ष्मीवृद्धिहवसु ॥ शत्रुक्षयहवसु ॥ इहलोकमा महासुखिहवसु ॥ अंतका
लमाकैलासमावासरहवसु ॥ भोलिसुख्यउदयभयापछितस्कोमनोरथपुर्णहवसु
भनिर ॥ नाग्निलेभन्याहेस्वामितस्कनमपनिआसिकदिंदु हेस्वामिहामिहुईभेट
भयाजस्ते ॥ तेस्कोपनिहुनसितभेटगर्नुईछाछुडसैसित तत्कारगरिभेटहवसु
भनिनु ॥ ताहापछिनागलेभनिनु ॥ हेपियअबहाभाअंतपुरमाजाउभनिरस्त्रीपु

॥ स्वस्था ॥

॥ १०६ ॥

रुष आफु घरगै आनन्द सि त वरदा भया ॥ ता हा प्रांत श्री सूर्य अष्ट भैरात्रि मा चः
चन्द्रावतिले जागर्त भै आफु पुरुष संग भै निमित्त श्री स्वस्थानि परमेश्वर स्म
रण गरि रात्रि विनाया ॥ ता हा प्रांत प्रात काल भयोर श्री सूर्य उदय भै चन्द्राव
तिले सालिना नदि माह्मन गरि सूर्य कन अर्घ दिडं डु वत्त प्रणाम गरि श्री मा
ह्मदेव पुजा गरि नदी का तीर मावसि कुंगा आसन गरि श्री स्वस्थानि परमेश्वर
को ध्यान गरि आरवाचि मि वरदा भया ॥ ते सुवेला मारा वरोप देश कालो क सालिना न
दि माह्मन गन आया ॥ ता हा पछि माह्मन गरि सकि घर आनला गदा चन्द्रावति कनू दे
घोर ॥ रावरोप देश कालो क हरू आफु २ कर गरि न ॥ हे संगि हेर २ ति स्वाहमी य उता ले
य क चि न गरि इश्वर को ध्यान गरि वस्था को ॥ हामि हरू ले रस्ता स्वाहि कै ले पनि देख्यार
को छैन ॥ यो कुन को स्वाहि को लक्षन ले पुरा भया को ॥ साक्षान् काम देव कारखी रति स

॥ १०६ ॥

॥ १०६ ॥

मानभयाकि॥ मेरामनमातायोमनुष्याजातहोइन॥ साक्षात्लाक्ष्मीजस्ता अनियोक्ता
जातहो॥ देवकंन्याहोकि॥ गंधर्वकंन्याहोकि॥ किन्नरकंन्याहोकि॥ किंप्राधरकंन्याहो
कि॥ उर्वसिहोकि॥ अथवाअपसरहोकि॥ रंभावतिहोकि॥ तिलोत्तमाहोकि॥ हस्मिह
रुतेरफानजीकजाईहेनजाउभनिसवैतेस्कानजिकमागैभनिन॥ हेसुंदरितिमिक्या
जोनहो॥ कस्माहो॥ यस्मिन्तिथमावसिभक्तगम्योक्तानिमित्तलेपरमेश्वरकोयेकचिन्त
लेभक्तगम्याकोभनिध्या॥ चन्द्रावतिलेभंदिन॥ हेमाहापुरुषहो॥ मदेवकंन्यापनि
होइन॥ ममनुष्यकंन्याहो मेरांनाउचन्द्रावतिवांहरिहो॥ गोमावांहरिकापुत्रनव
एजवांहरामेरापुरुषहो॥ हेमाहापुरुषगुन॥ हिजोकोदिनयाहास्वर्गघाटअप्सरालो
कआई श्रीस्वस्थानिपरमेश्वरकोधर्मवृत्तगर्भात्तापार॥ मैलेपनिअप्सराहुरुसित
संगेवृत्तगारि एविजगर्तभवस्याकोहो॥ अवस्थानगरिसंक्षारिआप्रादेशवहरण

॥ स्वस्था ॥

॥ १७ ॥

पुरफर्कि जाउ भनि वस्या को हो भन्या ॥ लोक हरु आफु भनि न ॥ आसार्थे इवां हरि
गोमावां हरि कि पुत्र नवराज मेरा पुरुष भनि न ॥ नवराज ताहा मादेश को राजा हो ॥ यो
चन्द्रावति हा माराजा को स्वाधि हो कि विचार गर्नु पर्यो ॥ हा माराजा कन वर दिनु भ
निराज द्वारमा पुग्ना ॥ हे अगस्त मुनि ॥ ताहा पात न चंद्रावति ले भान्सा गरि स
कि वसदा भया ॥ ताहा पछि लोक हरु ले नवराज माहा राजा का हजूर मा विंति ग्या ॥
हे माहा राजा आज का दीन हामि हरु सालिना नदि मा मान गरी सकि फर्कि आउदा
नदि का तिर मा प्रम सुन्दरिय उता देखा ॥ कस्ता भन्या वति सुलक्षणा ले जुक्त भया का
पवित्र थुलो छुगा थि वसि ॥ माहा सुचि भैसा हात लक्ष्मी जस्ता देवेर ॥ हामि हरु सबै
जाई सो धार तो सुंदरि भैंछि न ॥ मवरुणा पुर देश का अग्नि स्वामि वां हरि कि पुत्र
मेरा नाउ चन्द्रावति ॥ मेरा स्वामि गोमावां हरि का पुत्र नवराज हो ॥ हिजो को दिन मा स

॥ १८ ॥

॥ १९ ॥

गंदेविअपसरलोकयाहाआयारश्रीस्वस्थानिपरमेश्वरकोबुनगर्दा॥**मेलेपनिवः**
नगरिसिकेघरजानभनिवसिरहाभंघ॥**हेमाहाराजतपात्रीलेविचारगर्नुहवसुभनि**
पुजालोककावचनसुनि॥नवराजकामनमाविस्मयगरिआज्ञागम्या॥**हेपुजालोकते**
सोभन्याचंद्रावतिबुंहरिनिश्चयमेरास्तिहोला॥कसोभन्यातेसुलेभन्याकोकुरेमि
ल्याकोघ॥**मराकुलमावसेरभुल्याकोघ॥**हेपुजालोकधन्यशक्तिमिहुरुलेमेरोस्तिच
न्द्रावतिकोसमचारकरुनआयोअवतिमिहुरुकनघर्चेदिउभनिलाघरुघेआदि॥**फे**
रिमाहाराजआज्ञागर्घने॥हेपुजालोकतिमिहुरुगैमेरास्तिस्माईपुम्माउ॥**मपनिआउ**
लाभनिंरमाहाराजाकोआज्ञासुनि॥हवसुभनिसुखपाललीपुजालोकजांराभया॥
ताहृपाघिनवराजराजालेमंत्रिहुरुसर्वःमातागोमा॥**रानीरावरेवतिसतिअघिर**
विआज्ञागम्या॥हेमंत्रिहुरुआजकादिनमेरोस्तिचन्द्रावतिसलिनानदिमाआहवस्या

॥ स्वस्था ॥

॥ १०८ ॥

कोयभनिपुजालोकलेखवरल्यायो ॥ अवचन्द्रवृत्तिल्याउनसमस्तसामगितयारग
र ॥ सवपुजालोकपनिआउनुपर्छभनिआशागव्यार ॥ मंत्रिहरुलेहुवसुभनि ॥ सामा
गितयारगव्या ॥ फेरिमाहाराजालेमहतारिगोमाकनआशागव्या ॥ हेमातातपाजी
पनिचन्द्रवृत्तिलिनपाउलागुपर्छभन्या ॥ ताहापनिमंत्रिहरुलेसमस्तसामागि
तयारगरीविंतिगव्या ॥ हेमाहाराजसमस्तसामागितयारभयोभनिविंतिगव्या ॥
चन्द्रवृत्तिलिनअनेकगहनावरुआदीलिआशागव्या ॥ हेमंत्रितिमिहरुलेयोगह
नावरुलियरअधिजाः चन्द्रवृत्तिलाईगहनावरुपैहाई सुखपालमान्चहाईल्याउ ॥
मपनिधोकासम्मलिनआउलाभनिआशागव्यार ॥ मंत्रिसहितभाराद्वरपुजालो
कसर्वेगया ॥ चन्द्रवृत्तिवरुपाकाथाउमापुग्वा ॥ ॥ हेअंगस्तमुनि ॥ ताहापुं
तनवरजमाहाराजालेपनिअनेकवरुल्लाईहातिचहूः गोमावांसुरिगरावणवर

॥ गुरु ॥

॥ १०८ ॥

निसुखपालमन्चहईराधा ॥ ताहापान्ननवराजकारुजुरमाअष्टमंगल ॥ सुवर्णकल
स ॥ नवकन्यातयारगरिसुवर्णछत्रसहित ॥ मंत्रिहरुघोडामाचहि अनेकपुजालोक
पछि २ राषिमाहामंगलजात्रागरिचन्द्रावतिलिन नवराजधोकारसमपाडुलागुभया
ताहापान्तएवंपदेशकापुजालोकसवैलेचन्द्रावतिकनपुराणमगरिविंतिगया ॥ हेमाहा
रानितपात्रीकास्थामिनवराजमाहाराजालेलिनहामिलाईपठायछ ॥ तपाजीलाईअ
हेचाडैपाडुलागुहवसुभनिसुखपालसमेतदियारलिनपठायकोछभनिविंतिगारि
यस्तोपुजालोककोवचनसुनिचन्द्रावतिकामनमाहर्षमानगरि ॥ धन्य २ स्वस्थानिप
रमेश्वरकोप्रभावले ॥ मेरास्थामिनवराजसितवस्त्रपाजु हेकराणामयतमाचरनमा
कोटि २ नमस्कार ॥ मपापिनीभनिबोलाईकनमाहाकष्टछाईवस्त्रगकिमकनडुहार
गर्ग्यकनसहसु कोटि २ नमस्कारभनिसुखपालमावसि ॥ रावणपदेशजानुभनिप्रस्था

॥ स्वस्था ॥

॥ १०६ ॥

नगम्मा ॥ ताहापछिरावणपदेशकालोकसर्वेलेचित्रविचित्रकोवस्त्रपेहु अनेकगहना
लाई चन्द्रावतिलिनआया ॥ ताहापछिनवराजराजासहित छत्रधोजचवरसहितगरि
रुतिघोडा मंत्रि गोमावांहरणिरावंरणवतिसहितरुतिमारवि ॥ माहसिंदुरजात्रागरी
अनेकवाप्रगराई वांहरणहुरुलेवेदपारनगराई ॥ चन्द्रावतिरावंरणपदेशजांदाभया ॥
~~इतिस्वरूपपुराणेकेडारखरोमाघमाहात्म्येकुमारअगस्त्यमादेचन्द्रावतिरावंरणपदेश~~
~~राजगृहपुर्वेस्वनामश्रीश्चस्थानिपरमेष्ठ्यकथायकविंशतिध्याये ॥ २१ ॥~~ ताहा
प्रातचन्द्रावतिलेआप्रास्वामिनवराजकोचरणमाप्रणामगरि ॥ गोमावांहरिकनपनि
प्रणामगरि ॥ रावंरणवतिलेपनि चन्द्रावतिकनप्रणामगरि कुशलवार्तागरिवस्दाभया ॥
ताहाप्रातनवराजराजालेखमामहतारिसहितहजुरमारवि ॥ चन्द्रावतिरावंरणवतिरा
हिनावाडुएविमनमाअतिहर्षमानगरि चन्द्रावतिकोमुखहेरिआशुभादाभया ॥ हेचंद्रा

॥ गुरु ॥
॥ १०६ ॥

कृति बहुत काल भयो मैले डोल्पा पठाया र लिन पठाया को आज सम्म आया को छैन तेरा.
समाचार यसो ते सो भनिक हुन पनि आयन ॥ केन या हा सम्म आई न आया को ॥ डोल्पा
हुन आयन कि ॥ अनिम राजा भया को वर्ष ५१६ भयो आज सम्म कसो जानिन ॥ मैल भः
न्या राज गृह मा वसि भुल्पा को छ ॥ हे प्राणेश्वरि अनिक्या निमि न ले सा लिना न दि मा रना
नगरित पस्या गरि वस्या को ॥ यकैले निर्भय गरि कसो गरि वस्यु भयो ॥ कसु ले त लाई ल्या
यो समस्त वृत्तान्त कहनु पर्छ ॥ हे सुन्दरि चन्द्रावति तेरा रूप जो भन अधिक जसो होई न
माहाते जले पुर्ण भै वाहु वर्ष का त रुनि मै भै लक्ष्मी जास्ता माहा पद्म सुन्दरि भै देव कन्या
जस्तो भै रहिस् ॥ कुन देवता को त पस्या गरि वसि सुभनि आज्ञा गप्यार ॥ चन्द्रावति ले भंदि
न ॥ हे स्वामि माहा राज ॥ मेरा वार्ता सुनु हवस् ॥ पै हे तपात्री ले डोल्पा हरूप ठाय छ ॥ डोल्पा
हुन ले तपात्री राजा भयो भनी कसो ॥ ते सुवेना मा मैले अति हर्ष मान् गरि ॥ वावा महता

॥ स्वस्था ॥

॥ ११० ॥

रिसितविशभै चाडै डोलिमाचछि आचार ॥ ताहापछि वनमा पुग्दा ॥ डोल्पा हुरुले मला
ई विशाई छेडि गयो ॥ तेसुदिन भन्नामा घञ्जुल्लू प्रार्णमा को दिन भै रह्यो ॥ स्वर्गवाट
अपसरालोक आचार श्री स्वस्थानि परमेश्वरको धर्मवृत्त गरिवस्था को देखि डोल्पा हुरुले
हर्न भनि गयो ॥ तेसुवेला मा मलाई छेडि गयो भनि मैले क्रोधले पुसा दल्पाया को फु
ला चन्दनलि चुरा २ गरि थुकि गोडाले कुलुचि मिल्ला काई दिया ॥ हे स्वामि स्वस्थानि प
रमेश्वर लाई निन्दा गयो ॥ तेसुवेला मा डोल्पा हुरु डराई कैहि न बोलि हिदा भयार ॥ सालि
मानदिका मा मा पुग्दा माहा अधं काल गरि वादले ठाकि वडो सयले मेघ पनि गर्जि वि
जुलि पनि चमूकि माहा थुलो पानि वसेर माहा अधोर अधं काल भयो ॥ तेसुवेला मा डो
लि पाति सालि नानदिका दिल्मा अर्काई रह्यो ॥ मेरा चेता पनि भयन ॥ मेरा हात पाउ पनि को
धि भयर नाशि गयो यस्तो माहा कष्ट वाई नरक भोग गरि वस्था ॥ हे स्वामि यक दिन तेसुवा

॥ ११० ॥

॥ ११० ॥

दो वट कपिल नाम वृं सरा हरु दुई भाई भोजन गर्न भनि आयोर ॥ मैले भन्या ॥ हे वृं सरा
तया श्री का ह जान लाग्यो ॥ भोजन गर्न जानु भया मलाई पनि घान्या कुरो मागि ल्याउनु हो
ला भनि मागि पठायार ॥ वृं सरा हरु भोजन गरि फर्कि आयोर मलाई पात मा राखि भात
मिल्काई दि ॥ हे पापिनि मुख धोई भात वा ॥ तस धे ते सैक वृं पापिनि भैर हुनु क्या
न ॥ श्री स्वस्थानि परमेश्वर को धर्म बुत गर तव उधार होला भनि वृं सरा हरु आक्राघर
गया ॥ हे स्वामि मुख धुन भनि नदि माग्यार ॥ मजानि मात्रै नदि सुकि गयो ॥ हे स्वामि दुसै
वा भनि घान लाग्दा त्यो पनि घरानि भयो ॥ घरानि पनि घान लाग्दा धुलो वतास आयो
र उराई लग्यो ॥ यस्तो भया को देखि नाना विलाप गरि रोई वस्या ॥ ता हा पछि हे स्वामि
पैष भुक्त पुरो मा को दिन ॥ स्वर्ग देखि अपसर हरु ह्मान गरि आयोर मैले देख्योर ॥ अ
पसर हरु छेउ गे स्वधा ॥ हे नानि हरु म भोकर सा को दश वा हुदी नभयो म कन अन्न दान

॥ स्वस्था ॥

॥ १११ ॥

दिनु हवस भनिमाणा ॥ अपसरा हरु ले हे पापिनी त देखि रुमिलाई साहे करुणा भये
श्री स्वस्थानि परमेश्वर को धर्म वृत्त गरभन्यो रे मेले भन्या हे नानि हरु मय सा पापिनी ले
कसो गरु ॥ क्या विधी ले वृत्त गरु केहि छे न भन्या ॥ अपसरा हरु ले आज पौष शुक्ल प
र्णमा हो ॥ आज देखि वृत्त आरंभ गर्नु नित्य स्नान गरि श्री माहादेव को पुजा गर्नु ॥ कथा हा
सुनु ॥ यसै गरि मैहा दिन भया पछि ॥ माघ शुक्ल पूर्णिमा का दिन अष्टोत्तर १०० ऐति
अक्षता अग्निसुत्र कुरा पुष्प पान कुरा सुपारि श्री स्वरा रक्तचंदन नाना सुगंध फल
मुल वस्त्र भेदि स्मृत तयार गरि ॥ श्री स्वस्थानि परमेश्वर को पुजा गर्नु साहा पछि पु
साद रि ॥ रात भर जागरत नार हुनु ॥ तब तेरो उधार होला भनि उपदेश दि अपसरा ह
रु स्वर्ग गया ॥ ॥ साहा पछि अपसरा को उपदेश ले मैहा दिन सम्पन्न नित्य प्रधान
कात्तमा श्री माहादेव को पुजा गया ॥ तेस दिन देखि मेरा सरिर को रोग साम्य भेगयो ॥ ता

॥ गरु ॥

॥ १११ ॥

ताहापछि मेहदिनभयोरमाघशुक्लपूर्णिमाकादिन केरिस्वर्गदेवि अपसराआयोरमे
लेहेअप्सरानानितिमिहरुकाआज्ञालेमेलेधर्मवृत्तगत्याअवमेहदिनपुष्पोकसोग
न्याहो कहिवस्तुकधेनभन्या॥ अपसराहरुलेहेपापिनीसामाग्रीनभया नदिकोवा
लुवाल्याई॥ समस्तसामाग्रीतुल्याउभनिर॥ मेलेवालुवाल्याईसमस्तसामाग्रीतुल्याई
यारईश्वरकाकपाले॥ मेलेतुल्यायाकोवालुवाकोसामाग्रीसर्वेसिद्धभयोरमेरासरिरप
निदिव्यदेहभया॥ ताहापछित्योसामाग्रीलेअपसराहरुसंसर्गश्रीस्वस्थानिपरमेश्वर
कोवृत्तगत्या॥ ताहापछिपुसादमिकिअप्सराहरुलेभन्या॥ हेपापिनीअधिहामिलेतला
ईपापिनिभंथा॥ आजदेवितेराताउपुरापवतिभनिताउराविअपसराहरुलेभन्या॥ हे
पुरापवतियोपुसादरोटिअक्षता ८॥ अग्निभुव॥ ८॥ कुराऽपुष्यपान् कनकासुपारिः
सगुणसमेत् ॥ आक्रापुरुषलाईस्वपु पुरुषनभयाछोराताईस्वपु छोराभयामित्र
छोराताईस्वपु॥ मित्रछोरापनिनभया औनकामनागरिवृत्तगत्याकोछ मेराफलानाका

॥ स्वस्था ॥

॥ ११२ ॥

मसि दुहवसुभनिगंगामालगीचहाउनुभनिअपसराहुहस्वर्गगयोर ॥ उसुवेतामा मेरो
कोहिनहुनालेसालिनानदिमाजाई मेरास्वामिसि तचाडोभेद हुवसुभनिगंगामागेच
हायार ॥ माईतजाउभनितयारहुदा ॥ तपाजीलेडोल्याहुह्लाईलिनपठायो ॥ हेस्वामि
ईनेईश्वरीलाईमैलेनिडागदोयस्तोडुषभयो ॥ ईनेईश्वरिकाक्षपालेमयस्तिभया ॥ हे
स्वामिस्वस्थानिपरमेश्वरभंदाथुलोदेवताकोहिछैनभनिर ॥ यस्ताचंद्रवतिकावचन
सुनिगोमावांसुरिभंछन ॥ हेचन्द्रवतितिकुरामपनिकहुंछु-येकचिन्तभैसुन ॥ तेरास्वा
मिआफ्रावावाकोषवरगनैगयो ॥ तपनिमाईतगइन् मैलेमाहाकष्टवाईअर्काकोकाम
गरिधागोकाटि न्यूएकटिउपालालिदिनकायकछाकषाईवर्तमानगरिवरदा ॥ यकदि
नसप्तश्रिष्वरमेराधर्माआई मेरोउधारगर्गभनिआशाभयो ॥ हेवांसुरितअतिदरिदु
देखितलाईउधारगर्गभनिआजु ॥ तलाईउपदेशदिंछुयकचिन्तभैसुन ॥ श्रीस्वस्थानिप
रमेश्वरकोधर्मवुत्तगर ॥ कसोभन्यापोषउल्लुपुर्गोमाकदिनदेखिनित्यस्मानगरिसुचिभै

॥ ११२ ॥

श्रीमाहादेवको पुजागर्नु मैहूदिन भयापछि माघ शुक्ल पूर्णिमाका दिन अठितरोटि १०८
पुष्पधुप नैवेद्य फलफूल सुगंधधुप दीप समस्त तयार गरि ॥ श्रीस्वस्थानि परमेश्वरको
पुजागर्नु तब तेरो डुङ्गार होला भनि उपदेश दी ॥ पिहू मनि सुवर्णको कोरि ७ राघि वनउ
पदेश दि श्वर्ग गया ॥ हे चन्द्रावतिसप्तश्रद्धिका आशा जस्ता ॥ जोष शुक्ल पूर्णिमाका दिन ५
देखि स्नान गरि ॥ श्रीमाहादेवको पुजा गरि कथा सुनि वस्या मैहूदिन भयोर ॥ माघ
शुक्ल पूर्णिमाका दिन अठितरोटि १०८ ॥ समस्त सामां गीत थार गरि वृत्त गरि प्रसाद फि कि
रात भरि जागते गरि वस्दा धेरै रात गया पछि नवरात्र आई बाहिर बसि हक पायो ॥ मैले वो
लिले चिह्न चौडे गै गोडा छुवाई भित्र लगि वृत्त गया को शेष बाकि रक्षा को रोटि घुवायार ॥
मैले सोधा ॥ हे पुत्र नवराज तेरा बाबाको घर कसो भंदा तेरा स्वामि नवराजले ॥ हे मा
ता मेरा बाबा स्वर्ग प्राप्त भयो ॥ ज्याहिया को क्रिया गरि सको भन्यो ॥ मैले सो कगर्दा तेरा
स्वामि नवरजले मलाई बोध गरि ॥ हे माता आजका दिन कागर्नु भयो ॥ अनेक फलफूल

॥ स्वस्था ॥

॥ ११३ ॥

लसुगंधको वासना आउछ कथा गर्नु भयो भनि र मैले श्री स्वस्थानि परमेश्वरको वृत्त गम्याको
हो अर्थो कहे होई न ॥ हे पुत्र न चाडै घर फर्काउ नानि मित ले गम्याको हो भनि परमेश्व
रका कथा हापनि सुनाया ॥ तारापछि प्रात काल भयो र श्री सूर्य उदय भयो र ॥ तारा स्वा
मिन वराज गंगा स्नान गरा भनि गयो र ॥ गंगा देखि हरि हर प्रदक्ष भै तारा स्वामि कनवर
दान दि श्री हरि हर अंतः स्नान भयो भनि तारा स्वामि ले मकन सुनायो र ॥ मेरा मन मा अति हर्ष
मान भयो र ॥ मैले तारा स्वामि लाई भनि परसरि राख्याको श्री स्वस्थानि परमेश्वरका प्रसा
द सगुणामेव सोपि आसि वा ददिया ॥ हे पुत्र न वराज तेरा मनोरथ पूर्ण हुवस् ॥ श्री हरि
हरका आशामे रावरोपदेश का राजा भया सुभनि आसि वा ददियार ॥ श्री हरि हरका कृपा
ले ॥ सप्रकृषि श्वरका उपदेश ले ॥ हामिया हास ममको भया ॥ हे चंद्रावति अवतु पुं न
सधे श्री स्वस्थानि परमेश्वरको जाप ध्यान सदा काले आक्रामन मारावन ॥ ईह लोक
मा सुख संपति परलोक मा कैलास वास होला ॥ हे चंद्रावति तिमि दि दि वेष्टा मिलि

॥ गुरु ॥

॥ ११३ ॥

मंरापुत्रनवराजकोसेवागारि योराज्यकोचर्चागारि ॥ उषिदरिद्रुको उद्गागारि योराज्यकोल
क्ष्मीभैवसः ॥ हेचंद्रावृतिमभन्यावद्रु अवस्ताभयोः अवृतिमिकनयोधु कृतिकोसाचो
साभनिचंद्रावृतिः एवंरपवृति दुई जनाकन साचोसोपिदियोर ॥ चन्द्रावृतिकामनमा
हर्षमान्भयरभनिन् ॥ हेसासुतपात्रीलेग त्याकोधर्मलेहमिरानिभयो ॥ तिमाप्रसादलेसु
षसंपतिप्राप्तभयोभनिः आफ् २ कुरागारि माहासुखलेवस्रदाभया ॥ ताहाप्रांतनवराजले
समस्तमंत्रिहरुकनचंद्रावृतिको कुरासुनि आनन्दले मातागोमायांस्मरणः चन्द्रावृ
तिरावेंरपवृति परम आनन्दले सुखभोगगारिवस्रदाभया ॥ ताहाप्रांतनवजमाहाराजा
ले धर्मलेपुजा लोकपालनागारि न्यायनितिगरीथा उथा उमा राज्यकाभालाभंत्रिहरुकन
दि ॥ शत्रुकोनाशगरी नानापुराणासुनिः अनेक २ परिष्ठितसंगवादगारि आफ् २ देशमा
उषिदरिद्रु उद्गागारि ॥ अनेकदानपुंरपधर्मवुतगारि ॥ पौवापाति देवल्वनाई ॥ वांस्

राकनहितगरि श्रीस्वस्थानिपरमेश्वरकाधर्मवुतगरि सककालेखांखराभोर्जनगराई ॥
स्वस्था ॥ माताग्वमांवांखराकडुवैखामिलेफनिसेवागराई ॥ महत्कारिकनअतिसुखभोगगराई
गी ४ ॥ वसदाभया ॥ फेरिसमस्तपुजालोकलेधन्यधन्यनवराजमाहराजा ॥ सबलोककनक
रुणाक्षपमान्याभनिबोलाईवस्या ॥ यस्तातरहलेचन्द्रावतिरावणवतिमातागोमा
सहितमाहापरममुखलेवहुतकालेभोगगरिवसदाभया ॥ ॥ हेअगस्तमुर
नि ॥ ताहापातनारदमुनिलेआज्ञागया ॥ जोमनुष्याले श्रीस्वस्थानिपरमेश्वरका
माहुउत्तमभयाकोधर्मवुतयेकचिन्तलेगला ॥ अथवा श्रीस्वस्थानिपरमेश्वरकापुग
नलाउला ॥ अथवायोक्थालेघाईघरमास्थापनागला ॥ सोमनुष्याकोघरमानवगुरुदेव
तालेसदापुसन्नहोला ॥ लक्ष्मीलेवासगला ॥ भुतप्रेतपिशुआडुकिनीलेदुःखदिनस
कहेन ॥ फेरिचोरभय ॥ अग्निभयहवेन ॥ मनोवांछापुराहोला ॥ संतानसंपतिहहि

॥ गुरु ॥
॥ ११४ ॥

होला॥ वृंहत्पा॥ स्निहत्पा आदिनाशहोला॥ अनुम २ श्रीस्वस्थानिपरमेश्वरले गो
मायांस्त्रिणि चन्द्रावति उद्गमभया असो उद्गारहोला॥ ईहलोकमा मया सुख॥ परलोकमा
कैलाशवासहोलाभनिनारदमुनिहोला आशागया॥ ~~इतिस्व. ग. पुराणे केडा~~
~~स्वस्तेमाधमोमे कुमार अगस्त्यसम्वादे श्रीस्वस्थानिपरमेश्वर्यधर्मवतकथाः~~
विंशतिध्यायसमाप्तम्॥ शुभम्॥ ~~संवत् ॥ १९८१॥ सालमिति कार्तिकवदि~~
११॥ गते ८॥ रोज ६॥ मासं पूर्णम्॥ ~~लिखितं ज्ञाया स्वावाहाल्वह्या इन्दुर~~
नवजाचार्यलेलिखपिता॥ ॐ ॥ पराणीन्दुरत वजाचार्य

सुखा
११५

॥ सुखा ॥
॥ ११५ ॥